

ZOOM OP
DE GEMEENTEN
2024

zoom op

JETTE

Bron

Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse

Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van
Brussel-Hoofdstad

Vertalingen

SA Production

Lay-out

Nathalie DA COSTA MAYA

Wettelijk depot

D/2023/9334/16

**Reproductie met bronvermelding is
toegestaan**

Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse en
Observatorium voor Gezondheid en Welzijn
van Brussel-Hoofdstad (2024), Zoom op de
gemeenten: Jette, Brussels Hoofdstedelijk
Gewest en Vivalis.Brussels.

Dit document is ook beschikbaar in het Frans.

VOOR MEER INFORMATIE**Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse**

Naamsestraat 59, 1000 Brussel

bisa@perspective.brussels

<https://bisa.brussels/>

**Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van
Brussel-Hoofdstad**

Marion ENGLERT marion.englert@vivalis.brussels

Jonathan UNGER jonathan.unger@vivalis.brussels

Sarah MISSINNE sarah.missinne@vivalis.brussels

Peter VERDUYCKT peter.verduyckt@vivalis.brussels

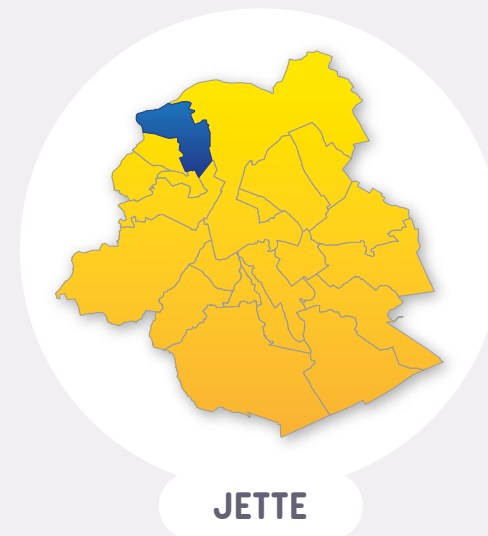
Belliardstraat 71, Bus 1, 1040 Brussel

observat@vivalis.brussels

[https://www.vivalis.brussels/nl/informerer/
observatoire/observatorium-voor-gezondheid-en-
welzijn-van-brussel](https://www.vivalis.brussels/nl/informerer/observatoire/observatorium-voor-gezondheid-en-welzijn-van-brussel)

Verantwoordelijke uitgevers

Astrid ROMAIN (BISA) en Nathalie NOËL (Vivalis)

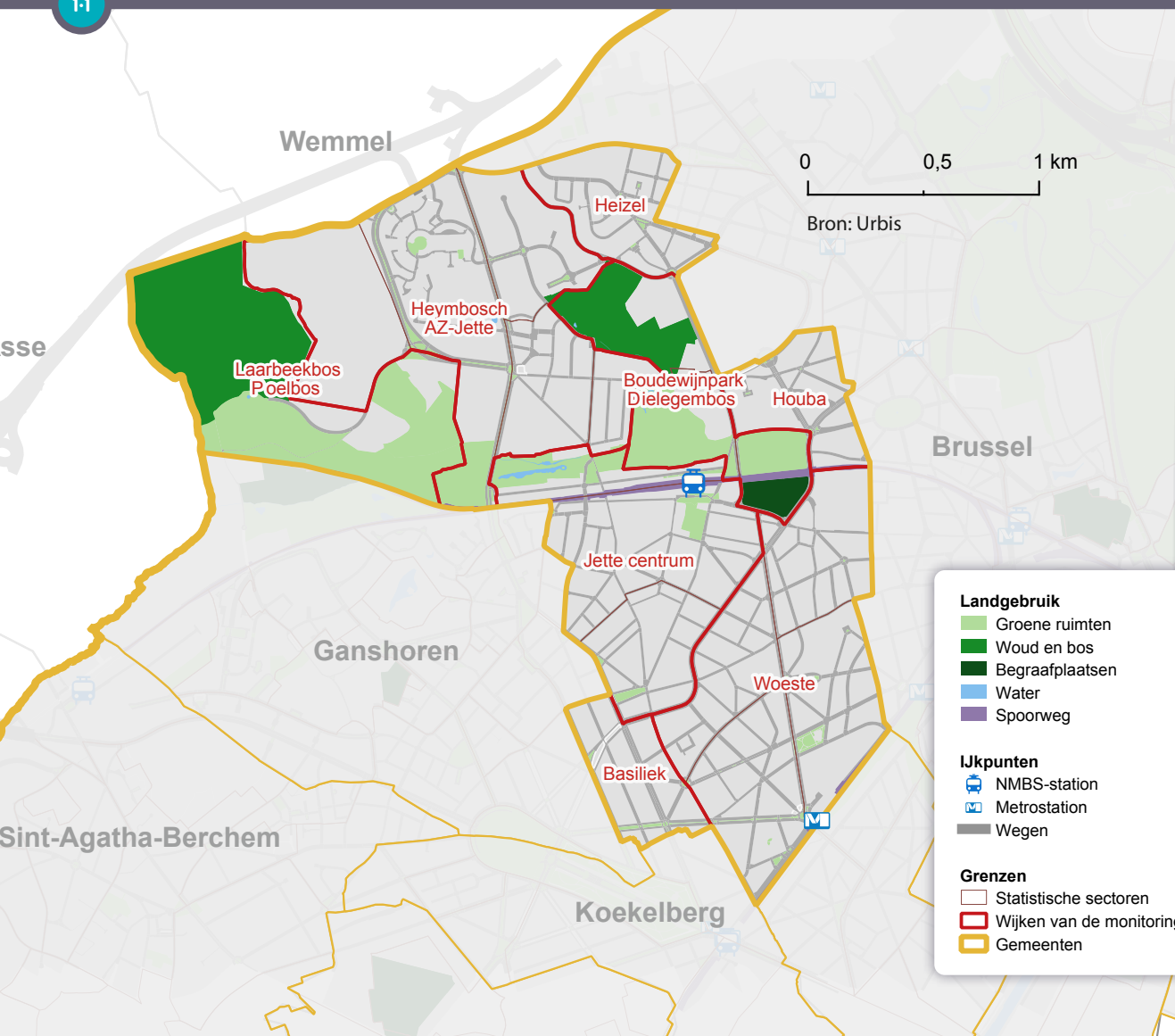

1. JETTE EN ZIJN INWONERS IN EEN NOTENDOP	4	7. INKOMENS	31
1.1. Landschap en stedenbouwkundige structuur van het gemeentelijk grondgebied	4	7.1. Fiscale inkomens	31
1.2. De inwoners en hun kenmerken	5	7.2. Personen die een uitkering ontvangen	35
1.3. Uitdagingen	7	7.3. Rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming (RVT)	36
2. BEVOLKING	9	8. GEMEENTELIJKE FINANCIËN	37
2.1. Bevolkingsdichtheid en spreiding in de gemeente	9	8.1. Kernindicatoren voor de gemeentelijke financiën	37
2.2. Evolutie en loop van de bevolking	10	8.2. Structuur van de belangrijkste gewone ontvangsten en uitgaven	37
2.3. Structuur volgens leeftijd en geslacht	11	8.3. Investerings	39
2.4. Nationaliteiten	13	9. HUISVESTING	40
2.5. Huishoudens	15	9.1. Kenmerken van woongebouwen	40
3. JONGE KINDEREN	16	9.2. Sociale woningen en andere woningen van sociale aard	41
3.1. Evolutie en kenmerken van de geboorten	16	9.3. Vastgoedprijzen	43
3.2. Evolutie van het aantal kinderen jonger dan 3 jaar	17	10. MOBILITEIT EN MILIEU	44
3.3. Kinderopvang: dekkingsgraad en toegankelijkheid	18	10.1. Mobiliteit	44
4. ONDERWIJS	19	10.2. Milieu	46
4.1. Evolutie van de bevolking van 3 tot en met 17 jaar	19	11. GEZONDHEID	50
4.2. Schoolbevolking: onderwijsniveau, plaats van de school en onderwijsvorm	20	11.1. Levensverwachting en mortaliteit	50
4.3. Schoolachterstand	21	11.2. Algemene gezondheidstoestand	52
5. ARBEIDSMARKT	22	11.3. Preventie	55
5.1. Sociaal-economische positie van de bevolking	22	11.4. Focus op de oudere bevolking	56
5.2. Activiteits-, werkgelegenheids- en werkloosheidsgraad	23	GLOSSARIUM	57
5.3. Profiel van de niet-werkende werkzoekenden	26	LIJST MET ACRONIEMEN EN AFKORTINGEN / MEER WETEN	61
5.4. Kenmerken van de Jetse loontrekkenden	26	BIBLIOGRAFIE	62
6. ECONOMISCHE ACTIVITEIT	28		
6.1. Algemene situatie	28		
6.2. De specifieke economische kenmerken van Jette	28		
6.3. Bedrijfsmigraties	30		

1. JETTE EN ZIJN INWONERS IN EEN NOTENDOP

1-1

Referentiekarta van Jette

1.1. LANDSCHAP EN STEDENBOUWKUNDIGE STRUCTUUR VAN HET GEMEENTELIJK GRONDGEBIED¹

Jette (5,2 km², 3 % van het gewestelijk grondgebied) is een gemeente in het noordwesten van het Brussels Gewest. Ze maakt deel uit van de **tweede kroon**² en grenst in het oosten aan de Stad Brussel (Laken), in het zuiden aan Koekelberg en Sint-Jans-Molenbeek, in het zuidwesten aan Ganshoren, in het westen aan Asse (Vlaanderen) en in het noorden aan Wommel (Vlaanderen).

De **referentiekarta** **1-1** geeft weer hoe de gemeente wordt opgedeeld wanneer infragemeentelijke statistieken worden voorgesteld, meer bepaald in de **statistische sectoren** en de **wijken** van de Wijkmonitoring. Jette telt acht wijken, waarvan er vijf de gemeentegrenzen overschrijden: Jette-Centrum en Laarbeekbos-Poelbos (gedeeld met Ganshoren), Basiliek (gedeeld met Ganshoren en Koekelberg), Houba en Heizel (gedeeld met Stad Brussel). Deze wijken overlappen meerdere gemeenten, wat de continuïteit van het stadsweefsel benadrukt.

Op het grondgebied van de gemeente ligt een uitgestrekte multifunctionele site, de campus UZ Brussel.

- ¹ Dit deel is opgesteld op basis van de vorige versie van de 'Zoom op de gemeenten' (2016) en het boek 'La Région de Bruxelles-Capitale. Histoire et Patrimoine des communes de Belgique' (Jaumain, 2008)
- ² De woorden in het blauw worden in het glossarium op het einde van dit document gedefinieerd.

Het noordwestelijke deel van de gemeente, waar het Laarbeekbos ligt, grenst aan het Boudewijnpark en het Dielegembos. Deze groene ruimten zijn met elkaar verbonden door het Moeras van Jette-Ganshoren en vormen een groene corridor, die de gemeente van west naar oost doorkruist. Dit gebied, dat doorkruist wordt door de Brusselse Groene Promenade, maakt deel uit van het [groen en blauw netwerk](#) van het Gewest en is van grote ecologische waarde. In het zuiden van de gemeente, aan de andere kant van de spoorweg (lijn Brussel-Gent via Bockstael en lijn Brussel-Dendermonde), liggen daarentegen de dichtstbevolkte wijken, waar groene ruimten schaars zijn.

De zuidelijke wijken van Jette

Het zuidelijke deel van Jette, dat bestaat uit de [wijken](#) Jette-Centrum, Woeste en een deel van de Basilliek wijk, omvat de oude dorpskern rond de Sint-Pieterskerk. Jette bleef tot het laatste kwart van de 19de eeuw een landelijke gemeente. Het zuidelijke deel van de gemeente werd als eerste verstedelijkt na de aanleg van de spoorweg en het station van Jette. Dat gebeurde eerst op de routes die het oude dorpscentrum verbinden met het Koningin Astridplein (het voormalige Spiegelplein). Herenhuizen staan er zij aan zij met arbeiderswoningen. Vanaf de jaren 1950 verstedelijkte dit deel van de gemeente volledig met de bouw van eengezinswoningen en kleine opbrengsteigendommen. De oude dorpskern (Kardinaal Mercierplein) is nog steeds een belangrijk lokaal winkel- en horecacentrum, net als het Koningin Astridplein, waar onder andere de beroemde zondagsmarkt plaatsvindt.

De noordelijke wijken van Jette

Het noordelijke deel omvat de [wijken](#) Heymbosch-AZ Jette en delen van de wijken Heizel en Houba. Dit meer perifere deel van de gemeente werd later verstedelijkt. Met uitzondering van enkele straten tussen het Brugmannziekenhuis (dat zelf op het grondgebied van de gemeente Brussel Stad ligt) en de Oude Afspanning, behield het noorden van de gemeente zijn landelijke karakter tot na het einde van de Tweede Wereldoorlog. Vanaf de jaren 1950 begon de verstedelijking met de bouw van meergezinswoningen met meerdere verdiepingen. Het stadsweefsel is hier minder dicht dan in het zuiden.

In het noordwesten van de gemeente werd in het begin van de jaren 1990 de wijk 'Tuinen van Jette' opgetrokken in de onmiddellijke nabijheid van de ring, tussen het ziekenhuis UZ Brussel en de Wereldtentoonstellingslaan. Deze wijk, die contrasteert met de hoge, modernistische gebouwen uit de jaren 1960 aan de andere kant van de Wereldtentoonstellingslaan, zorgde voor bijna 3.000 nieuwe bewoners.

De komst van tram 9, die Simonis verbindt met het Koning Boudewijnstadion via de campus van het UZ Brussel, heeft dit deel van de gemeente enigszins ontsloten op het gebied van zachte mobiliteit.

De sociale woningen

Het aantal sociale woningen in verhouding tot het totale aantal huishoudens is iets lager in Jette (6 sociale woningen per 100 huishoudens) dan in het Gewest (7 sociale woningen per 100 huishoudens). De sociale woningen bevinden zich voornamelijk in het oosten van de gemeente, in het bijzonder in de wijken Florair en Essegem.

Onder druk van een aanzienlijke bevolkingsgroei werden er de laatste jaren echter een groot aantal woningen gebouwd in Jette, soms in het kader van publiek-private partnerschappen, met de steun van federale fondsen (Beliris), gewestelijke en/of gemeentelijke fondsen (wijkcontracten).

1.2. DE INWONERS EN HUN KENMERKEN

Demografisch profiel

De **bevolking** van de gemeente is in Jette, net als in het Brussels Gewest, sinds het midden van de jaren 1990 onafgebroken gegroeid. De bevolkingsgroei in de gemeente was bijzonder uitgesproken in het begin van de jaren 2000³, maar neemt tussen 2012 en 2022 met nog eens 3946 inwoners (+8 %) toe. De afgelopen tien jaar is de demografische groei in Jette iets hoger dan voor het Gewest als geheel.

In 2022 telt de gemeente Jette officieel 52.751 inwoners, of 4 % van de bevolking van het Brussels Gewest

Hoewel de bevolking van de gemeente iets ouder is dan het Brussels Gewest, wordt ze wel jonger⁴. De gemiddelde leeftijd is gedaald van 41 in 2000 tot 38 in 2022 en het aandeel senioren in de bevolking is teruggelopen van 21 % in 2000 tot 15 % in 2022. Een analyse van de **leeftijdsstructuur** van de bevolking van de gemeente in 2022 toont vooral een lichte ondervertegenwoordiging van jongvolwassenen tussen 20 en 34 jaar aan in vergelijking met de bevolking van het Gewest als geheel, maar ook een oververtegenwoordiging van kinderen en adolescenten. De conjuncturele [vruchtbaarheidscijfer](#) is hier hoger.

Koppels met kinderen zijn de **huishoudens** die het meest oververtegenwoordigd zijn in de gemeente in vergelijking met het Gewest als geheel. Ook het aantal koppels zonder kinderen en eenoudergezinnen ligt verhoudingsgewijs hoger in de gemeente dan in het Gewest. Alleenstaanden zijn daarentegen ondervertegenwoordigd in Jette. Daarnaast is het aantal grote huishoudens in de gemeente aanzienlijk toegenomen.

³ Toename van de officiële bevolking van +20 % tussen 2001 en 2011

⁴ Jette is de vierde gemeente waar de gemiddelde leeftijd tussen 2000 en 2022 het meest is gedaald, na Ganshoren, Koekelberg en Anderlecht.

Personen met een buitenlandse **nationaliteit** vertegenwoordigen een kwart van de bevolking van Jette, een kleiner aandeel dan in het Gewest (36 %). Mensen uit de EU-13-landen zijn oververtegenwoordigd onder de bevolking met een buitenlandse nationaliteit. Hetzelfde geldt voor de mensen uit Afrika en Azië (behalve de OESO). Roemenen zijn veruit de belangrijkste buitenlandse nationaliteit in de gemeente. Hun aantal is tussen 2012 en 2022 sterk gestegen, evenals het aantal Syriërs dat in de gemeente woont.

Sociaal-economisch profiel

Het mediane **inkomen** van de inwoners van Jette is nauwelijks hoger dan dat van de bevolking van Brussel in zijn geheel. Daarnaast zijn er aanzienlijke verschillen tussen inwoners van de gemeente, ook al is de inkomensongelijkheid, gemeten met de **Gini-coëfficiënt**, bescheiden vergeleken met de situatie in het Gewest. Zo komen zeer lage en zeer hoge inkomens minder voor in de gemeente dan in het Gewest als geheel.

De bevolking van Jette is actiever op de **arbeidsmarkt** dan de bevolking van Brussel in het algemeen. De **werkloosheidsgraad** ligt er iets lager dan op gewestelijk niveau en de **werkgelegenheidsgraad** hoger. Deeltijds werk is even hoog als in het Gewest als geheel. De inwoners van Jette zijn oververtegenwoordigd in sectoren die grotendeels middengeschoolde werknemers in dienst hebben, of die zowel middengeschoolde als hoger geschoolde mensen in dienst hebben. Daartegenover zijn de inwoners uit Jette minder aanwezig in sectoren die over het algemeen vooral hooggeschoolde werknemers tewerkstellen.

Het percentage van de bevolking van 18-64 jaar dat van een werkloosheids**suitkering**, een invaliditeitsuitkering of een bijstandsuitkering leeft, is in het algemeen even hoog in Jette als in het Brussels Gewest. Een op de vijf Inwoners van Jette (van 18-64 jaar) bevindt zich in een van die situaties. De gemeente telt verhoudingsgewijs echter iets minder mensen (van 18-64 jaar) die een **leefloon** of een **equivalent leefloon** ontvangen en iets minder mensen met een invaliditeitsuitkering dan het Gewest als geheel. Het aantal mensen (en hun aandeel in de bevolking) dat een leefloon ontvangt, is de afgelopen tien jaar gestegen, in lijn met de gewestelijke trends. Net als in de rest van het Gewest is de situatie van de jongeren zorgwekkend: 12 % van de 18-24-jarigen ontvangt een leefloon.

De gemeente telt een niet te verwaarlozen aantal kansarmen, met als gevolg dat bijna een kwart (23 %) van de **kinderen** geboren wordt in huishoudens zonder inkomen uit arbeid. Overigens doet, net als in de rest van het Gewest, een aanzienlijk aantal geboorten (45 %) zich voor bij moeders met een buitenlandse nationaliteit.

De **dekkingsgraad** voor **opvang van jonge kinderen** in de gemeente (33 %) is lager dan die voor het Brussels Gewest als geheel (43 %). Jette is de gemeente met het op drie na laagste aantal kinderopvangplaatsen per 100 kinderen (jonger dan drie jaar) in Brussel. Het aantal opvangplaatsen voor kinderen jonger dan drie jaar is sinds 2018 stabiel in Jette.

Wat het **onderwijs** betreft, gaan de leerlingen van het secundair onderwijs die in Jette wonen iets vaker naar het algemeen onderwijs en minder naar het beroepsonderwijs dan de jonge Brusselaars in het algemeen. Het verschil met het Gewest is echter niet groot. Hoewel jongeren in Jette minder vaak een grote schoolachterstand hebben dan jongeren in het Gewest als geheel, is het toch een niet te verwaarlozen fenomeen dat 18 % van de leerlingen van de secundaire scholen in de gemeente treft.

Wat **huisvesting** betreft, liggen de huurprijzen in Jette in lijn met die in het Gewest. De verkoopprijzen zijn lager dan het gewestelijke gemiddelde, maar zijn toch aanzienlijk gestegen, zowel in Jette als in het Gewest. Jette telt zes sociale woningen per 100 huishoudens, wat iets minder is dan het cijfer voor het Gewest als geheel (zie hierboven), ondanks het feit dat veel gezinnen in Jette wachten op een sociale woning.

De **gemeentefinanciën** zijn van 2016 tot 2019 in evenwicht. Dat is echter niet het geval in 2020, doordat de uitgaven wegens de COVID-19-crisis sneller zijn gestegen dan de inkomsten.

Gezondheid van de inwoners

De **levensverwachting** van de inwoners van Jette neemt toe, zowel in Jette als in het Brussels Gewest. Ze blijft evenwel iets lager dan het cijfer voor het Gewest als geheel, vooral voor vrouwen. Tussen 1999 en 2019 stijgt de levensverwachting voor mannen sneller dan die voor vrouwen, zowel in Jette als in het Brussels Gewest. De iets lagere levensverwachting dan het gewestelijke cijfer houdt verband met een iets hoger leeftijdsgestandaardiseerd vroegtijdig sterftcijfer (vóór 75 jaar) in Jette dan in het Gewest als geheel. Maar de verschillen met het Gewest zijn niet groot.

De toegang tot preventieve zorg (kankerscreening, preventieve tandheelkundige zorg, griepvaccinaties) is gelijk aan die voor het Gewest als geheel.

1.3. UITDAGINGEN

Uit dit statistische overzicht van de gemeente Jette kunnen we meerdere uitdagingen afleiden.

Internationalisering van de bevolking

De bevolking van Jette wordt steeds diverser qua afkomst. De demografische groei wordt voornamelijk aangedreven door mensen met een buitenlandse nationaliteit en de belangrijkste oorzaak van de bevolkingsgroei is internationale migratie. In 2002 is 22 % van de bevolking van Jette in het buitenland geboren, in 2012 33 % en in 2022 39 %.

Deze kwantitatieve diversificatie gaat bovendien gepaard met een verandering van de afkomst van deze nieuwe inwoners van Jette. Het aantal mensen met de Roemeense nationaliteit is sinds 2006 sterk gestegen. Ook het aantal Syriërs is toegenomen. De nationaliteiten die overeenkomen met meer historische migratiestromen zijn stabiel (Marokko) of nemen af (Democratische Republiek Congo, Turkije).

Deze veranderingen kunnen een invloed hebben op het soort behoeften van de bevolking en de manier waarop daarin wordt voorzien.

Verjonging van de bevolking

De bevolking van Jette is jonger dan 10 jaar geleden. Het aandeel kinderen en adolescenten is sterker toegenomen dan in het Gewest als geheel. Tegelijkertijd is het aantal ouderen gedaald, net als hun aandeel in de totale bevolking. Toch maken ze nog steeds een aanzienlijk deel van de bevolking uit.

De toename van het aantal kinderen en adolescenten ging gepaard met een aanzienlijke stijging van het aantal grote gezinnen en een diversificatie van de afkomst van de moeders van de in Jette geboren kinderen.

Deze ontwikkelingen zetten de beschikbaarheid van bepaalde soorten diensten en voorzieningen (kinderopvang, naschoolse opvang, scholen) onder druk.

Veranderingen aan de gang, van middenklasse tot armere klassen

Vanuit sociaal-economisch oogpunt kan een aanzienlijk deel van de bevolking nog steeds als middenklasse worden omschreven. Zeer lage en zeer hoge inkomens komen minder vaak voor dan in Brussel in zijn geheel. De activiteitensectoren waarin de inwoners van Jette oververtegenwoordigd zijn, zijn die welke doorgaans geen hoge diploma's vereisen, maar het zijn ook geen sectoren waarin alleen laaggeschoolden werken.

Toch zijn de inkomens in veel statistische sectoren teruggelopen. Het is hier echter niet mogelijk een onderscheid te maken tussen de verarming van bestaande bewoners en de komst van armere bewoners. Het aantal mensen dat hulp krijgt van het OCMW is gestegen.

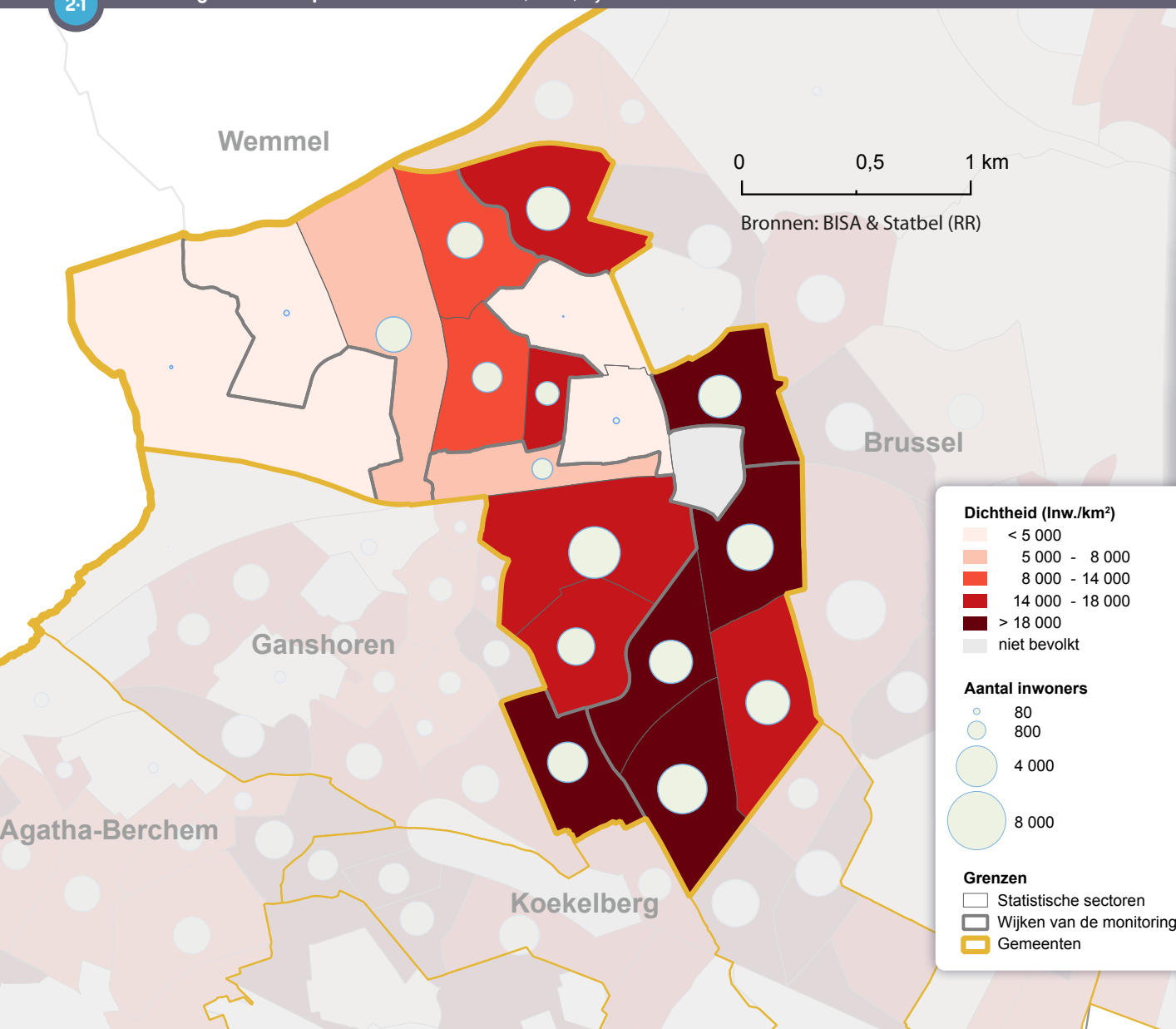
Ook de sociaaleconomische situatie van jongvolwassenen is zorgwekkend: bijna een op de zeven jongeren (18-24 jaar) ontvangt een inkomen van het OCMW of een werkloosheids- of integratie-uitkering. Ten slotte vindt niet minder dan 23 % van de geboorten plaats in huishoudens zonder inkomen uit arbeid, een nog hoger percentage dan in het Gewest.

Omgekeerd zijn de inkomens in sommige sectoren gestegen. Jette is een gemeente die jongere, meer welvarende huishoudens begint aan te trekken. Deze zijn nog steeds in staat zijn om eventueel huiseigenaar te worden in het Brussels Gewest, maar dan wel in gemeenten zoals Jette, waar de verkoopprijzen onder het gemiddelde blijven. Als gevolg daarvan zouden sommige wijken een gentrificatieproces kunnen ondergaan en zou de ongelijkheid in de gemeente in de toekomst kunnen toenemen.

2. BEVOLKING

2.1

Bevolkingsdichtheid per statistische sector, Jette, 1 januari 2021

2.1. BEVOLKINGSDICHTHEID EN SPREIDING IN DE GEMEENTE

Op 1 januari 2022 telt de gemeente Jette officieel 52.751 inwoners, of 4% van de bevolking van het Brussels Gewest. De bevolkingsdichtheid bedraagt 10.165 inwoners per km². Daarmee is de gemeente gemiddeld dichter bevolkt dan het Gewest als geheel (7.528 inwoners per km²). Achter dat gemeentelijke gemiddelde schuilen echter zeer verschillende situaties binnen het grondgebied van Jette ^{2.1}. Sommige **statistische sectoren** hebben een veel hogere bevolkingsdichtheid. In dat opzicht vormt de spoorweg een scheidingslijn in het grondgebied van de gemeente: de sectoren ten zuiden van de spoorlijn zijn dichter bevolkt dan die ten noorden ervan, met uitzondering van de sector Brugmann, die dichtbevolkt is. In het noorden van de gemeente bestaan sommige wijken uit gebouwen die ver uit elkaar staan (Heymbosch) of uit recente woonwijken met eengezinswoningen in gesloten of halfopen bebouwing. Andere gebieden, die eveneens in het noorden van de gemeente liggen, hebben andere functies dan wonen, bijvoorbeeld groene ruimten (Koning Boudewijnpark, Jeugdperk, Laarbeekbos, Dielegembos), ziekenhuis en universiteitscampus. Deze verschillende vormen van landgebruik dragen bij aan een matige bevolkingsdichtheid.

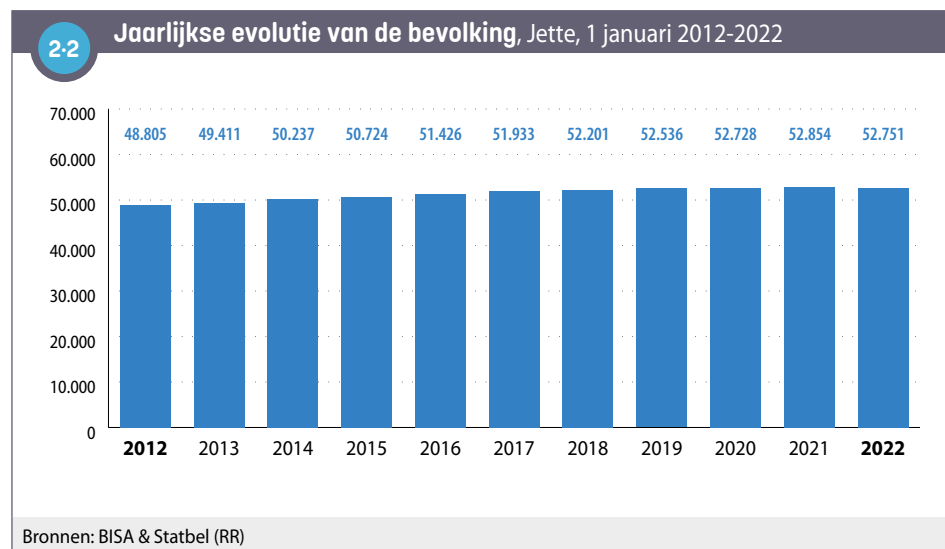
Wonen in een zeer dichtbevolkt gebied is zeldzaam in Jette: slechts één op de zes inwoners van Jette (16%) woont in een **sector** met een bevolkingsdichtheid van meer dan 20.000 inwoners per km², terwijl dit aandeel voor de gewestelijke bevolking 29% bedraagt. Essagem is het dichtstbevolkte gebied van Jette. De

dichtheid (20.096 inwoners/km²) ligt echter ver onder de maximumwaarden die elders in het Gewest worden waargenomen (meer dan 40.000 inwoners/km² in bepaalde gebieden van Evere, Sint-Gillis of Molenbeek).

2.2. EVOLUTIE EN LOOP VAN DE BEVOLKING

Tussen 2012 en 2022 stijgt de bevolking van Jette met 3.946 inwoners, of 8 % ²⁻². Die toename is groter dan die op gewestelijk niveau (+7 %). In Jette is een groot deel van deze ontwikkeling het gevolg van een toename van de buitenlandse bevolking (zie verder): de buitenlandse bevolking stijgt met 33 %, terwijl de Belgische bevolking slechts met 2 % toeneemt⁵.

In de loop van 2021 daalt de bevolking heel licht in Jette (-0,2 %), terwijl ze heel licht stijgt in het Gewest als geheel (+0,2 %).

Meer gedetailleerd is de bevolkingsgroei te wijten aan een combinatie van drie factoren ²⁻³:

- het natuurlijk saldo
- het intern migratiesaldo
- het internationaal migratiesaldo

⁵ Bijgevolg is 83 % van de totale demografische stijging (+3.946) toe te schrijven aan de toename van het aantal mensen met een buitenlandse nationaliteit (+3.288).

2-3 Loop van de bevolking in 2021

	Jette		Brussels Gewest	
	Aantal		Aantal	
Natuurlijke loop				
Geboorten	739	14,0 ‰	15.690	12,8 ‰
Overlijdens	471	8,9 ‰	8.849	7,2 ‰
Natuurlijk saldo	268	5,1 ‰	6.841	5,6 ‰
Interne migraties				
Inwijking	3.679	69,7 ‰	89.758	73,5 ‰
Uitwijking	4.488	85,0 ‰	110.809	90,7 ‰
Intern migratiesaldo	-809	-15,3 ‰	-21.051	-17,2 ‰
Internationale migraties				
Immigratie (inclusief heringeschreven en inkomende veranderingen van register)	1.154	21,9 ‰	48.414	39,6 ‰
waarvan Niet-EU	447	8,5 ‰	16.406	13,4 ‰
Emigratie (inclusief ambtshalve geschrapt en uitgaande veranderingen van register)	644	12,2 ‰	31.449	25,8 ‰
waarvan Niet-EU	77	1,5 ‰	7.079	5,8 ‰
Internationaal migratiesaldo	510	9,7 ‰	16.965	13,9 ‰
waarvan Niet-EU	370	7,0 ‰	9.327	7,6 ‰
Totaal aangroei (inclusief statistische aanpassing)				
Jaarlijkse bevolkingsgroei	-103	-0,2 ‰	2.667	0,2 ‰
Gemiddelde jaarlijkse bevolkingsgroei (tussen 1 januari 2012 en 1 januari 2022)		0,8 ‰		0,7 ‰
Bronnen: BISA & Statbel (RR)				
Noot: de statistische aanpassing omvat laatsttijdig geregistreerde wijzigingen (na 1 maart van het volgende jaar).				

In 2021 is het **natuurlijk saldo** in Jette positief, wat betekent dat er meer geboorten (739) dan overlijdens (471) zijn ²⁻³. In verhouding tot de bevolking bedraagt het natuurlijk saldo 5,1 ‰. Dit is iets minder dan wat op gewestelijk niveau wordt waargenomen (5,6 ‰). Het sterftecijfer (aantal overlijdens per 1.000 inwoners) ligt hoger in Jette (8,9 ‰) dan in het Brussels Gewest (7,2 ‰), wat te maken heeft met het iets grotere aandeel ouderen in de gemeente, maar ook met een sterftecijfer vóór de leeftijd van 75 jaar dat iets hoger ligt dan op gewestelijk niveau (zie hoofdstuk ¹¹, Gezondheid). Ook het **geboortecijfer** (aantal geboorten per 1.000 inwoners) is hoger in Jette (14 ‰) dan in het Gewest (12,8 ‰). Dat geboortecijfer kan deels worden verklaard door de grotere inclinatie van vrouwen in Jette om kinderen te krijgen, ongeacht de leeftijdsopbouw van de lokale bevolking⁶.

Zoals in de meeste Brusselse gemeenten is het **interne migratiesaldo** in Jette negatief, want in 2021 is het aantal personen dat vanuit een andere Belgische gemeente naar Jette is verhuisd (3.679) lager dan het aantal personen dat de gemeente heeft verlaten om zich elders in België

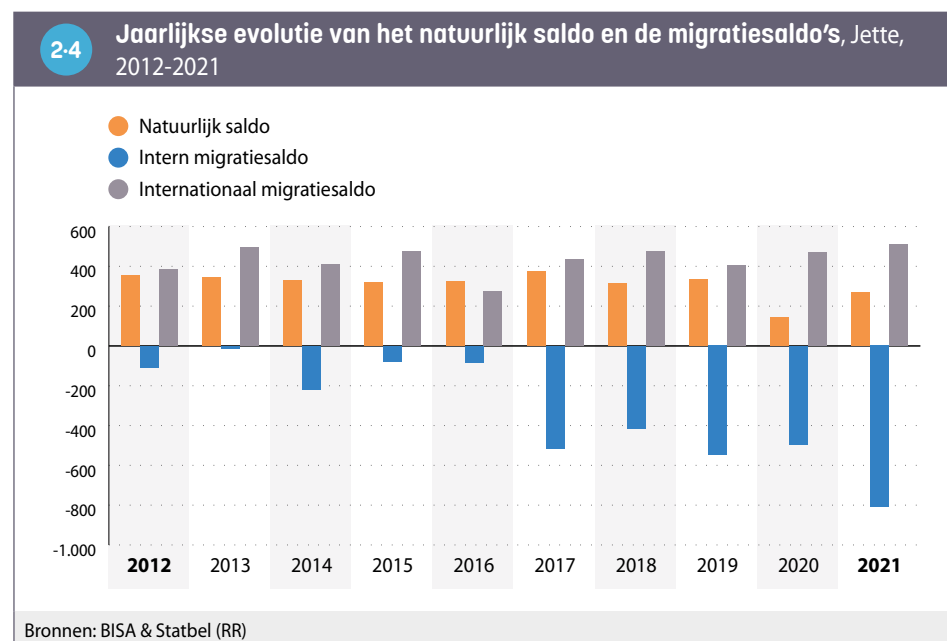
⁶ De conjuncturele **vruchtbaarheidscoëfficiënt** is 1,9 in Jette, tegenover een gemiddelde van 1,6 voor het Gewest als geheel.

te vestigen (4.488). Toch is dit negatieve saldo in verhouding tot de bevolking minder negatief in Jette dan op gewestelijk niveau [2-3](#).

Het **internationale migratiesaldo** is positief, net als in alle Brusselse gemeenten. Het aantal personen dat vanuit het buitenland naar Jette is verhuisd (1.154), is immers groter dan het aantal personen dat Jette heeft verlaten om zich in het buitenland te vestigen (644)⁷. Ook hier zijn de migratiebewegingen in verhouding tot de bevolking minder intens in Jette dan in het Gewest als geheel [2-3](#).

In Jette heeft de COVID-19-crisis in 2020, net als in het Brussels Gewest, een invloed op de natuurlijke loop en de migratie. Het natuurlijke saldo daalt tussen 2019 en 2020, maar stijgt weer tussen 2020 en 2021 [2-4](#). De daling van het natuurlijke saldo tussen 2019 en 2020 is te verklaren door de aanzienlijke daling van het aantal geboorten (-10 %) in combinatie met een stijging van het aantal sterfgevallen (+23 %). In 2021 ligt het aantal geboorten nog steeds lager dan in 2019, maar het aantal sterfgevallen keert terug naar het niveau van voor de uitbraak van COVID.

Tussen 2019 en 2020 neemt het internationale migratiesaldo toe, een situatie die zich slechts in twee andere gemeenten (Ukkel en Sint-Lambrechts-Woluwe) voordoet. In andere gemeenten leidt de COVID-crisis tot een soms zeer aanzienlijke daling van het internationale migratiesaldo.

7 Deze aantallen omvatten registerwijzigingen, schrappingen en herinschrijvingen na schrapping.

En de niet-officiële bevolking?

Naast de **officiële bevolking** telt elke gemeente een bepaald aantal mensen die er wonen maar niet tot de officiële bevolking worden gerekend (asielzoekers, mensen in irregulier verblijf/mensen zonder papieren, diplomaten en hun gezinsleden enz.). Wat de geboorten en overlijdens betreft, zijn de gegevens van de **Statistische formulieren voor geboorten en overlijdens** een nuttige aanvulling op de officiële bevolkingsgegevens. Ze omvatten immers alle personen die geboren of overleden zijn in het Brussels Gewest, niet alleen van wie er officieel woont⁸. In 2019 worden er in de Statistische formulieren 8 geboorten geregistreerd die niet opgenomen zijn in het officiële bevolkingsregister van Jette. Dat is een relatief verschil van 1 % ten opzichte van het aantal geboorten dat in het bevolkingsregister is geregistreerd, tegenover 3 % op gewestelijk niveau.

Daarnaast ontvangen in 2021 326 personen **dringende medische hulp** (DMH) van het OCMW (POD Maatschappelijke Integratie). Als dit cijfer wordt gerelateerd aan de gemeentelijke bevolking, is het aandeel iets kleiner in Jette (0,6 %) dan in het Gewest (1,2 %). Volgens een schatting van het KCE (2015)⁹ schommelt het aandeel personen zonder papieren die gebruikmaken van DMH tussen 10 % en 20 %. Hieruit kunnen we concluderen dat de bevolking zonder papieren in Jette waarschijnlijk relatief klein is.

8 Het verschil tussen het aantal geboorten dat wordt geregistreerd op basis van de geboorteakten en het aantal dat wordt geregistreerd in het Rijksregister, kan verschillende oorzaken hebben. Als de moeder niet is ingeschreven in het Rijksregister (bijvoorbeeld als ze geen verblijfsvergunning heeft), wordt de geboorte wel geregistreerd in de formulieren voor geboorten, maar niet in het Rijksregister. Omgekeerd, als de moeder legaal in België woont maar de geboorte in het buitenland plaatsvindt, wordt deze niet geregistreerd in de formulieren voor geboorten, maar wel in het Rijksregister.

9 Roberfroid D. *et al*, 2015.

2.3. STRUCTUUR VOLGENS LEEFTIJD EN GESLACHT

De gemiddelde leeftijd van de inwoners van de gemeente op 1 januari 2022 is 38,3 jaar, wat iets hoger is dan de gemiddelde leeftijd van de inwoners van het Gewest als geheel (37,8 jaar)

2-6.

De verdeling van de bevolking per leeftijdsgroep in Jette verschilt niet veel van het Gewest 2-5. Bijna een op de vier inwoners (24 %) zijn jongeren (0-17 jaar), iets meer dan in het Gewest. Ook het aandeel senioren is iets groter in Jette dan in het Gewest (15 % tegenover 13 %). De senioren zijn ook vaker ouder: de senioriteitscoëfficiënt (80+/65+) is iets hoger in Jette dan in het Gewest 2-6.

De bevolking op beroepsactieve leeftijd (18-64 jaar) is bijgevolg iets minder sterk vertegenwoordigd in Jette: de leeftijdsgroep 18-64 jaar vertegenwoordigt 61 % van de bevolking, tegenover 64,5 % in het Brussels Gewest.

Tussen 2012 en 2022 verjongt de bevolking van Jette: de gemiddelde leeftijd daalt licht, terwijl die in het Brussels Gewest zeer licht stijgt. In dezelfde periode stijgt het aandeel jongeren onder de 18 jaar en daalt het aandeel 65-plussers. Ook de senioriteitscoëfficiënt daalt.

Het aandeel mannen in de gemeente stijgt tussen 2012 en 2022: het aantal mannen per 100 vrouwen stijgt van 88,5 naar 93. Het blijft evenwel lager in Jette dan op gewestelijk niveau (96,5) 2-6.

In het algemeen houdt het aandeel mannen verband met:

- De leeftijd van de gemeentelijke bevolking. Er worden over het algemeen iets meer jongens dan meisjes geboren. Die verhouding neemt af en keert vervolgens om in de loop van het leven, waarbij vrouwen uiteindelijk de grote meerderheid van de senioren vormen. De [levensverwachting](#) van vrouwen is dus hoger: op elke leeftijd sterven mannen meer dan vrouwen.
- De aanwezigheid van bevolkingsgroepen met een immigratieachtergrond. Bij sommige migraties zijn vaker mannen dan vrouwen betrokken en gaat het meestal om jongvolwassenen.

In Jette kan de stijging van de geslachtsverhouding tussen 2012 en 2022 waarschijnlijk worden verklaard door de verjonging van de bevolking (zie verder) en door de toegenomen aanwezigheid van bepaalde, overwegend mannelijke migraties (zie verder).

2-5 Uitsplitsing van de bevolking per leeftijdsgroep, 1 januari 2012 en 2022

	Jette				Brussels Gewest			
	01/01/2012		01/01/2022		01/01/2012		01/01/2022	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
0 - 17 jaar	11.100	22,7	12.759	24,2	255.118	22,4	273.645	22,4
18 - 64 jaar	29.965	61,4	32.267	61,2	730.020	64,1	788.876	64,5
65 jaar en ouder	7.740	15,9	7.725	14,6	153.716	13,5	160.116	13,1
Totaal	48.805	100	52.751	100	1.138.854	100	1.222.637	100

Bronnen: BISA & Statbel (RR)

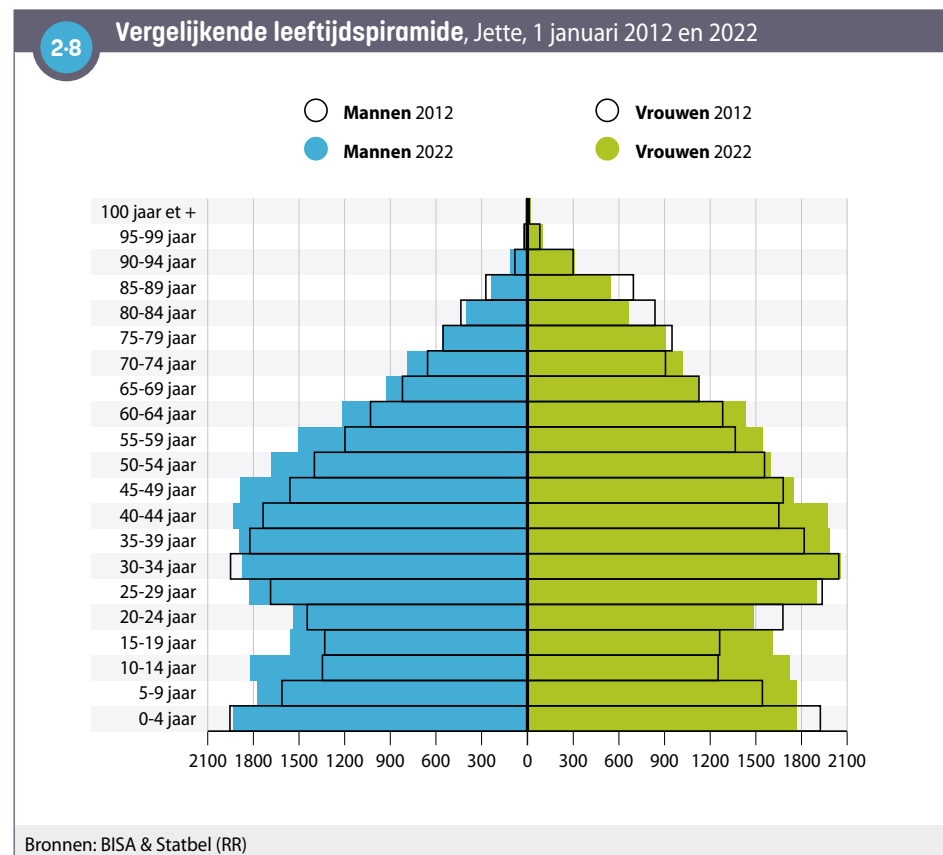
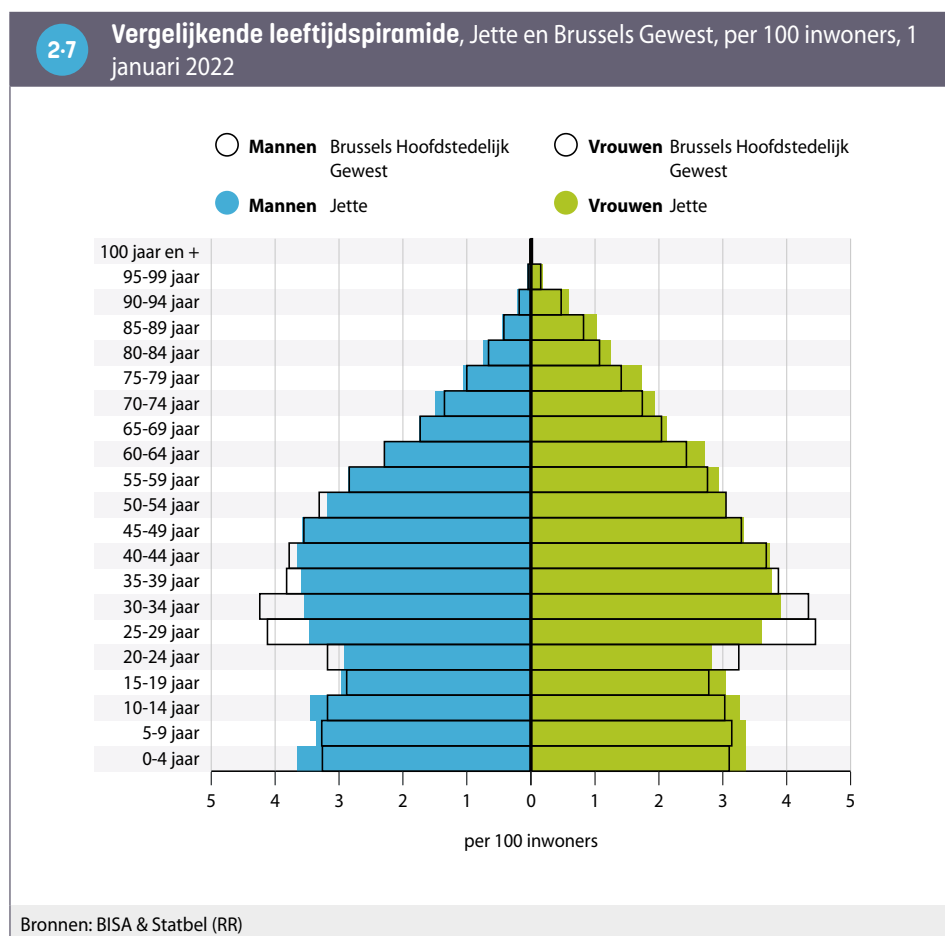
2-6 Indicatoren over de structuur van de bevolking, 1 januari 2012 en 2022

	Jette		Brussels Gewest	
	01/01/2012	01/01/2022	01/01/2012	01/01/2022
Gemiddelde leeftijd totaal (jaar)	38,7	38,3	37,5	37,8
Gemiddelde leeftijd mannen (jaar)	36,5	36,7	36,1	36,7
Gemiddelde leeftijd vrouwen (jaar)	40,6	39,8	38,9	38,8
Senioriteitscoëfficiënt [80+/65+] (%)	35,3	31,1	33,1	29,2
Geslachtsverhouding (%)	88,5	93,3	94,3	96,5

Bronnen: BISA & Statbel (RR)

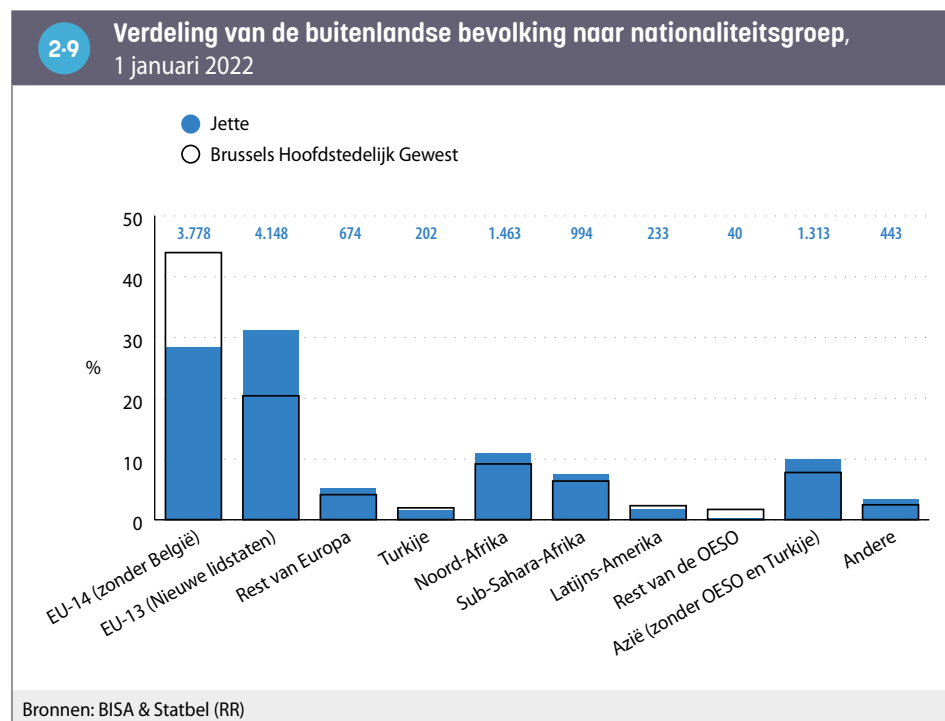
Uit de eerste vergelijkende leeftijds piramide 2-7 blijkt dat kinderen en jonge adolescenten (10-14 jaar) iets sterker vertegenwoordigd zijn in Jette dan in het Gewest als geheel. Deze bevinding weerspiegelt deels de grotere neiging van inwoners van Jette op vruchtbare leeftijd om effectief kinderen te krijgen, zoals blijkt uit de conjuncturele vruchtbaarheidscijfer, die hoger is in Jette dan in het Brussels Gewest. Jongvolwassenen (20-34 jaar) zijn daarentegen sterk ondervertegenwoordigd in de gemeente. Vrouwen ouder dan 55 zijn oververtegenwoordigd in Jette in vergelijking met de gewestelijke situatie.

De tweede leeftijds piramide 2-8 illustreert de evolutie van de verdeling van de bevolking naar leeftijd van de gemeente tussen 2012 en 2022. Er is een toename van het aantal kinderen en jongeren van 5-19 jaar, evenals van volwassenen van 35-74 jaar. Terwijl we vooral bij de vrouwen een toename van het aantal 35-44-jarigen zien, is de toename van het aantal 45-59-jarigen voornamelijk mannelijk. Boven de 75 jaar neemt het aantal vrouwen af, terwijl het aantal mannen constant blijft.

2.4. NATIONALITEITEN

Op 1 januari 2022 hebben 13.288 personen, of 25 % van de bevolking van Jette, niet de Belgische nationaliteit. Dat is minder dan in het Gewest als geheel (36 %). In de gemeente is bijna een op drie buitenlanders (31 %) afkomstig uit een EU-13-land. Dat is een veel hoger percentage dan voor het Gewest, waar slechts een op vijf buitenlanders uit een van deze landen komt. Omgekeerd zijn onderdanen van de EU-14 (zonder België) ondervertegenwoordigd in de vreemdelingenbevolking van de gemeente (28 % tegenover 44 % in het Gewest). In verhouding tot de buitenlandse bevolking heeft de gemeente ook een groter aandeel inwoners uit Noord-Afrika, Subsaharaans Afrika en Azië dan het Gewest **2-9**.

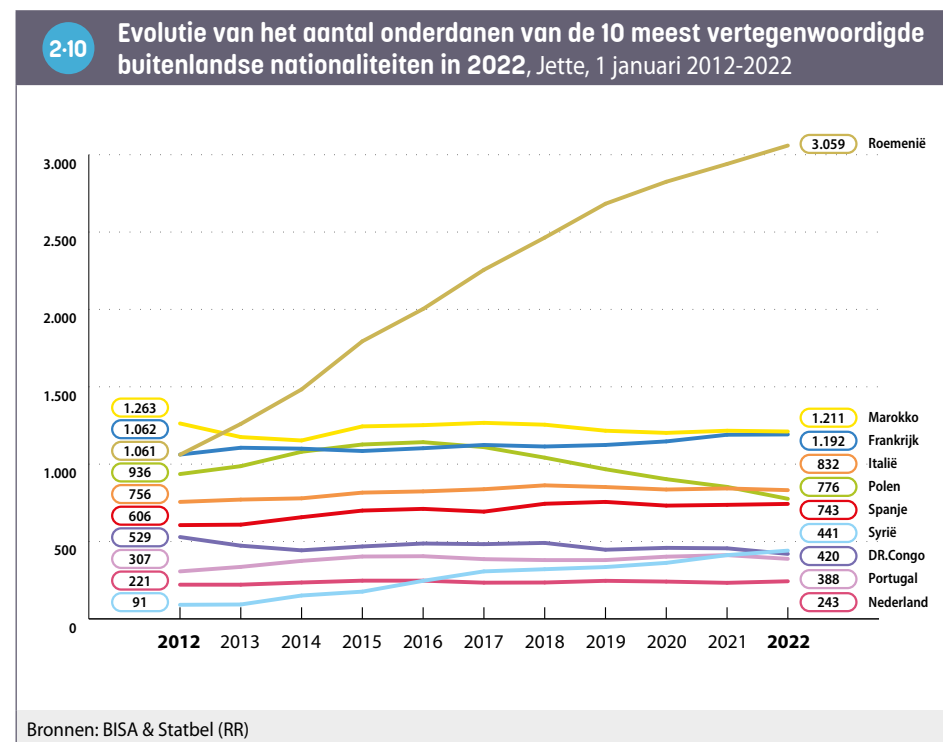

Tussen 2012 en 2022 stijgt het aantal mensen met een buitenlandse nationaliteit met meer dan 23 %, waardoor hun aandeel in de gemeentelijke bevolking stijgt van 20 % naar 25 %. De Roemenen zijn veruit de belangrijkste buitenlandse nationaliteit in de gemeente. Hun aantal is de afgelopen tien jaar sterk gestegen **2-10**: het is bijna verdrievoudigd. Andere Oost-Europese nationaliteiten zijn ook aanzienlijk toegenomen, maar het gaat om kleinere aantallen en de

groei is minder significant. Dat geldt bijvoorbeeld voor de Moldaviërs en Bulgaren, wiens aantal meer dan verdubbeld is.

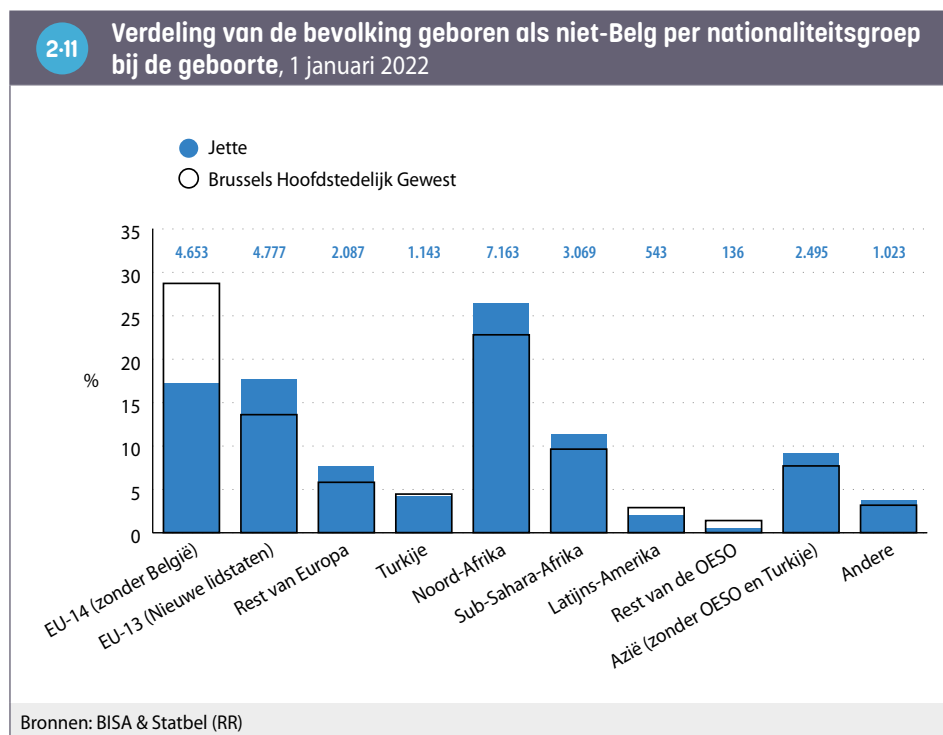
Syriërs zijn een andere groep waarvan het aantal aanzienlijk is toegenomen. Het aantal Syriërs is tussen 2012 en 2022 bijna vervijfvoudigd als gevolg van de oorlog in Syrië die in 2011 begon¹⁰.

De andere belangrijkste nationaliteiten in de gemeente zijn de afgelopen tien jaar relatief stabiel gebleven **2-10**. Het aantal Marokkanen, Fransen en Italianen, de belangrijkste nationaliteiten na de Roemenen, stijgt in deze periode met maximaal 10 %.

¹⁰ Dit conflict leidde in 2015 tot een aanzienlijke toename van het aantal eerste asielaanvragen van Syrische onderdanen. Deze toename leidde tot de verzadiging van de opvangvoorzieningen en de 'opvangcrisis' van 2015.

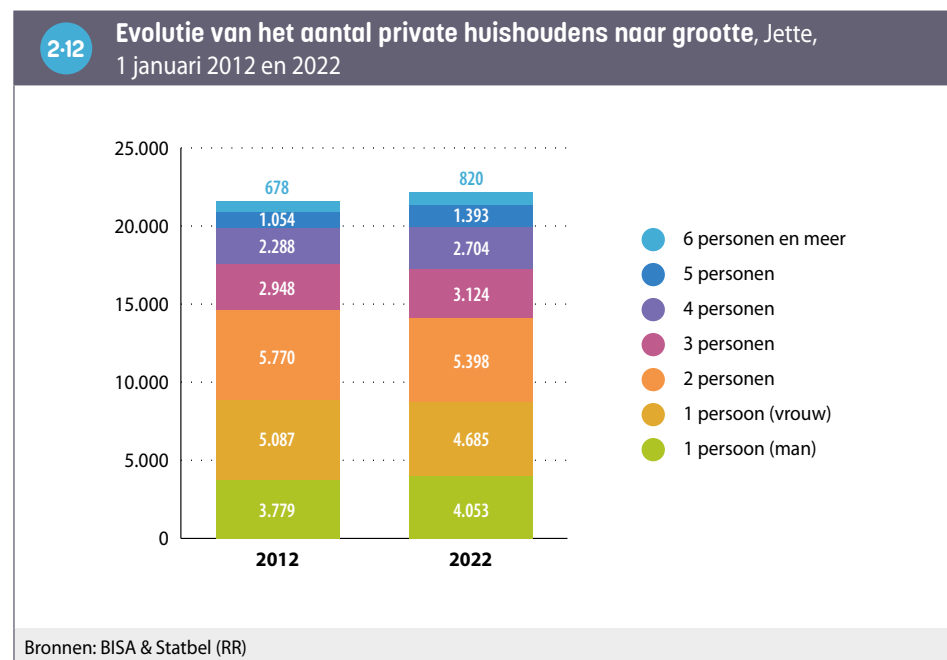
We mogen niet vergeten dat de analyse van de huidige nationaliteit slechts gedeeltelijk de diversiteit van de bevolking weerspiegelt. Terwijl 25 % van de inwoners van Jette momenteel een buitenlandse nationaliteit heeft, was dat bij de geboorte nog 51 %. Een deel van de Belgische bevolking van de gemeente heeft dus na de geboorte de Belgische nationaliteit verkregen. Zo is het aantal inwoners van Jette die bij geboorte een Noord-Afrikaanse nationaliteit hadden bijna vijf keer groter dan het aantal inwoners met een Noord-Afrikaanse nationaliteit. Daarnaast zijn er in Jette vijf en een halve keer meer mensen die met de Turkse nationaliteit geboren zijn dan mensen met de Turkse nationaliteit. Een analyse van de nationaliteit bij de geboorte toont het grote aandeel van de bevolking van Noord-Afrikaanse afkomst in de gemeente. De inwoners van Jette die met een Noord-Afrikaanse nationaliteit geboren zijn, vertegenwoordigen 26 % van de personen geboren met een buitenlandse nationaliteit en 14 % van de totale bevolking van de gemeente [2-11](#).

2.5. HUISHOUDENS

Jette telt op 1 januari 2022 22.177 private huishoudens, 573 meer dan in 2012.

In 2022 bestaat 39 % van de huishoudens uit één persoon ²⁻¹³. Vanaf 2012 stijgt het aantal huishoudens bestaande uit één man, terwijl die bestaande uit één vrouw dalen. In dezelfde periode neemt het aantal grote huishoudens toe, in sommige gevallen zelfs aanzienlijk. Het aantal huishoudens van vijf personen stijgt met +32 %, terwijl de huishoudens van zes personen of meer met +21 % stijgen ²⁻¹². Deze trends gelden voor het hele Gewest, maar zijn meer uitgesproken in Jette.

De gemiddelde **omvang** van de private huishoudens in Jette (2,35) is in 2022 iets hoger dan het gemiddelde in het Brussels Gewest (2,15).

Koppels met kinderen zijn verhoudingsgewijs sterker vertegenwoordigd in Jette (28 % van de huishoudens) dan in het Gewest als geheel (23 %). Voor de alleenstaanden geldt het omgekeerde ²⁻¹³. Jette heeft als gemeente het vierde laagste percentage alleenstaanden: ze vertegenwoordigen 39 % van de huishoudens, tegenover 47 % in het Gewest en tot 60 % in Elsene.

De eenoudergezinnen zijn oververtegenwoordigd in Jette in vergelijking met het Gewest als geheel (13,5 % tegenover 11,6 %).

2-13 Aantal private huishoudens volgens type, 1 januari 2022

	Jette		Brussels Gewest	
	Aantal	%	Aantal	%
Alleenwonenden	8.695	39,2	263.886	46,8
Koppels zonder kinderen	3.503	15,8	81.344	14,4
Koppels met kind(eren)	6.228	28,1	131.805	23,4
Alleenstaande ouders	2.994	13,5	65.482	11,6
Andere types	757	3,4	21.365	3,8
Totaal	22.177	100	563.882	100

Bronnen: BISA & Statbel (RR)

3. JONGE KINDEREN

3.1. EVOLUTIE EN KENMERKEN VAN DE GEBOORTEN

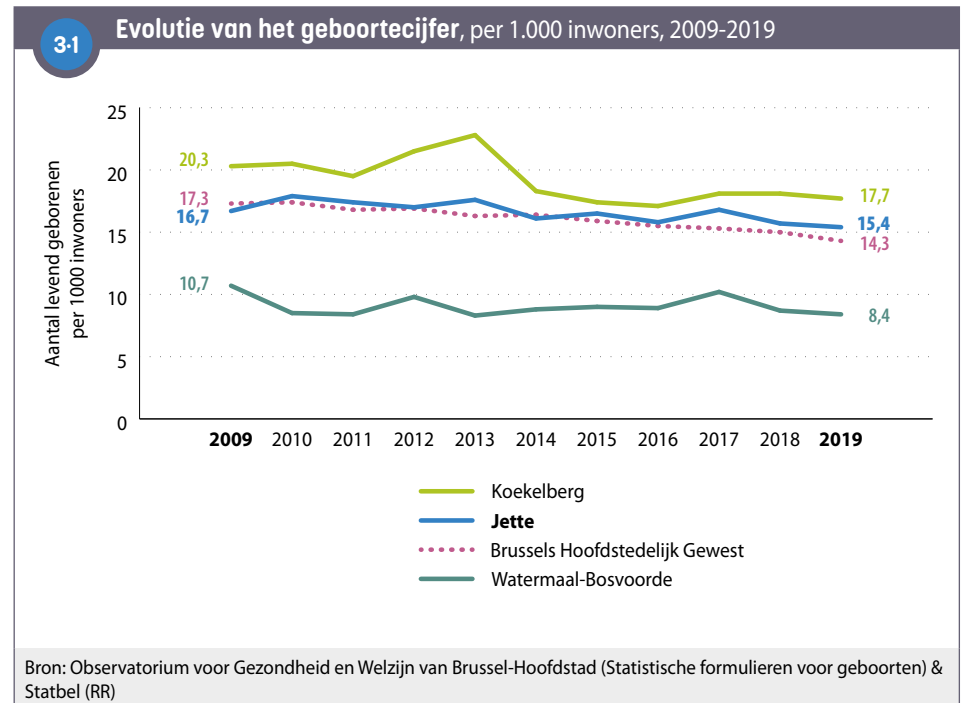
In 2019 zijn op basis van de [Statistische formulieren voor geboorten](#) (met inbegrip van geboorten die niet in het bevolkingsregister zijn opgenomen, maar zonder geboorten die in het buitenland plaatsvonden) 813 kinderen geboren in een huishouden in Jette. Het [geboortecijfer](#) voor Jette bedraagt dat jaar 15,4‰. Dat is iets lager dan het gewestelijk gemiddelde (14 ‰). Het laagste percentage wordt waargenomen in Watermaal-Bosvoorde (8 ‰) en het hoogste in Koekelberg (18 ‰) ³⁻¹.

Het geboortecijfer hangt, voor een gegeven bevolking, af van:

- de trend van vrouwen op vruchtbare leeftijd om kinderen te krijgen;
- het aandeel van deze vrouwen in de totale bevolking.

In Jette wordt het iets hogere geboortecijfer in vergelijking met het Gewest niet verklaard door de leeftijd van de vrouwelijke bevolking, aangezien vrouwen op vruchtbare leeftijd iets minder sterk vertegenwoordigd zijn in de gemeente¹¹ (zie hoofdstuk [2](#), Bevolking). Het wordt dus verklaard door de grotere neiging van vrouwen op vruchtbare leeftijd om effectief kinderen te krijgen¹².

Net als in de andere gemeenten, daalt het [geboortecijfer](#) ook in Jette: in 2009 bedraagt het 16,7 ‰. De daling is echter gematigder in de gemeente Jette dan op gewestelijk niveau.

¹¹ Vrouwen tussen 15-44 jaar vertegenwoordigen 20,9% van de bevolking van Jette, tegenover 22,4% van de gewestelijke bevolking.

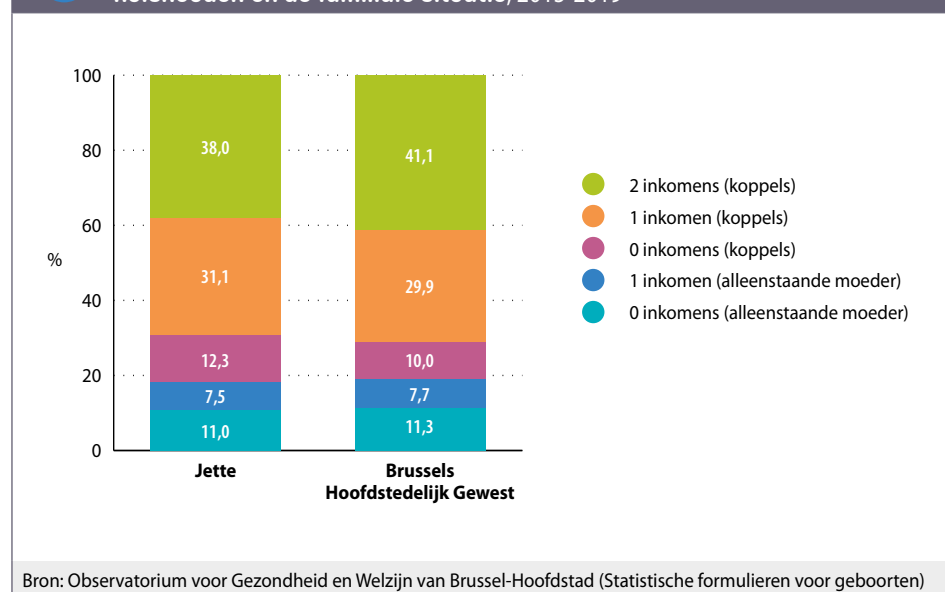
¹² Dat wordt bevestigd door een analyse van de conjuncturele [vruchtbaarheidscijfer](#), die hoger is in Jette (1,9) dan in het Gewest als geheel (1,6). Jette heeft de op vier na hoogste conjuncturele vruchtbaarheidscijfer van het Gewest.

lets meer dan een op zes geboorten (18,5 %) in Jette vindt plaats in een huishouden dat bestaat uit één vrouw (dit tegenover 19 % op gewestelijk niveau). In 11 % van de gevallen is de moeder niet alleen alleenstaand, maar heeft ze ook geen inkomen uit arbeid **3-2**.

In meer algemene zin vindt 23 % van de geboorten in Jette plaats in een huishouden (bestaande uit een alleenstaande ouder of een koppel) zonder inkomen uit arbeid, wat hoger is dan het gewestelijke percentage (21 %).

3-2 Verdeling van de geboorten volgens het aantal inkomens uit arbeid in het huishouden en de familiale situatie, 2015-2019

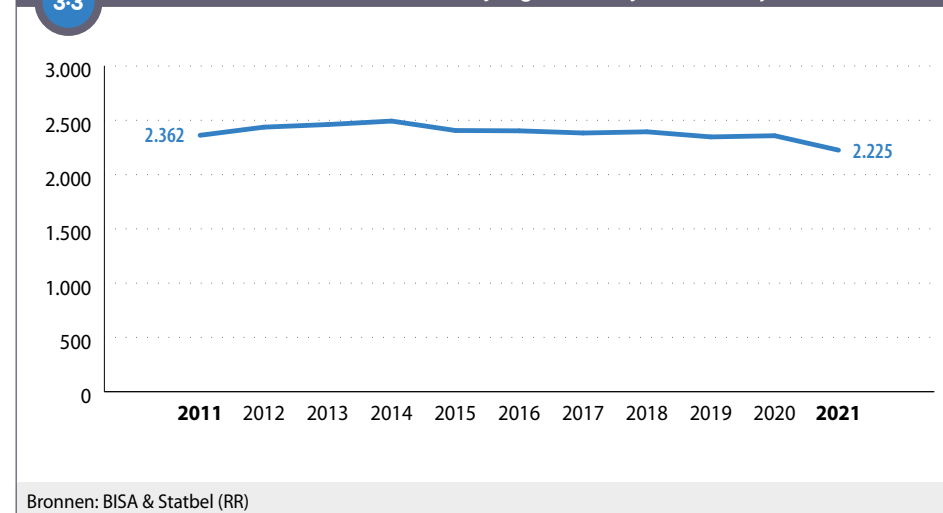

Daarnaast heeft 45 % van de vrouwen in Jette die in 2019 zijn bevallen, een buitenlandse nationaliteit, wat lager is dan het aandeel voor het Gewest als geheel (53 %). Deze buitenlandse moeders hebben de nationaliteit van een **EU-13-land** (12 % van de geboorten), een **EU-14-land (exclusief België)** (7 %), Marokko (8 %) of Sub-Saharaans Afrika (7 %).

3.2. EVOLUTIE VAN HET AANTAL KINDEREN JONGER DAN 3 JAAR

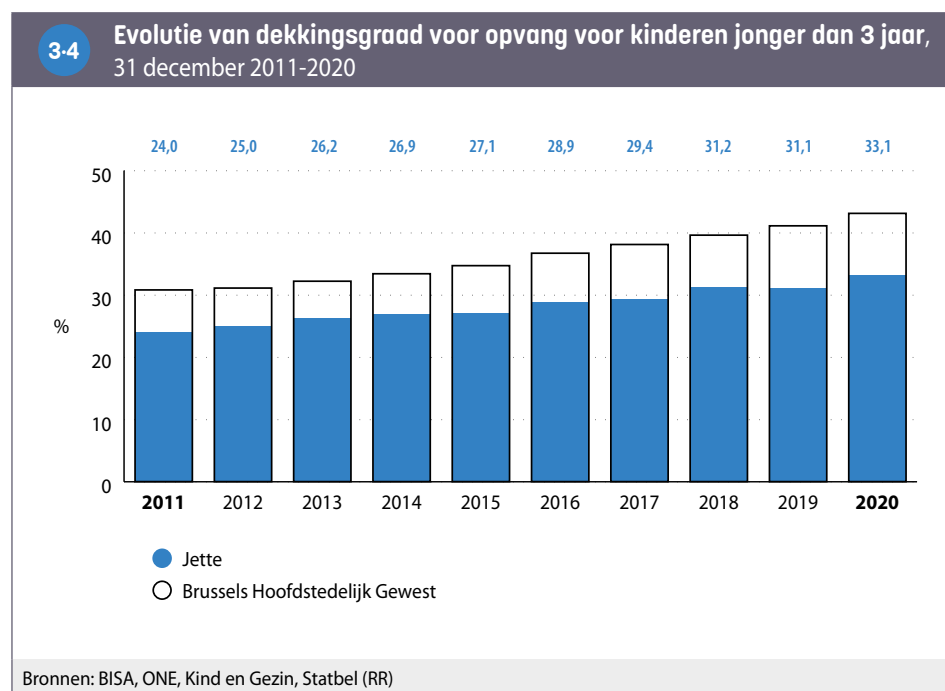
Op 1 januari 2021 telt Jette 2225 kinderen jonger dan 3 jaar, wat neerkomt op 4 % van de totale bevolking (een aandeel dat vergelijkbaar is met dat van het Brussels Gewest). Het aantal kinderen jonger dan 3 jaar bereikt een piek in 2014, daalt vervolgens en stabiliseert zich aan het einde van de periode tot 2020 **3-3**. In 2021 daalt het echter vrij sterk. Tussen 2011 en 2021 daalt het aantal kinderen jonger dan 3 jaar met 6 %. Over het algemeen merken we (na een continue stijging tussen 1996 en 2013) vanaf 2016 een dalende trend van het aantal kinderen van deze leeftijd in het hele Brusselse Gewest (met een nog meer uitgesproken daling in 2021).

3-3 Evolutie van het aantal kinderen jonger dan 3 jaar, Jette, 1 januari 2011-2021

3.3. KINDEROPVANG: DEKKINGSGRAAD EN TOEGANKELIJKHEID

De **dekkingsgraad van de opvang** van kinderen jonger dan 3 jaar op 31 december 2020 bedraagt 33 % in Jette, dus één plaats per drie kinderen (jonger dan 3 jaar). Dat is minder dan het niveau van het Brussels Gewest (43 %) **3-4**. Jette is de gemeente met de op drie na laagste dekkingsgraad van kinderopvang. Tussen 2012 en 2021 stijgt de dekkingsgraad in de gemeente, maar beperkter dan voor het Gewest.

Op 31 december 2020 beschikte Jette over 736 plaatsen in de kinderopvang **3-5**. Net als in de meeste Brusselse gemeenten gaat het hoofdzakelijk om plaatsen in de collectieve opvang (98 %).

Sommige van die plaatsen zijn voorbehouden voor (of geven voorrang aan) kinderen van het personeel van ondernemingen of instellingen (bijvoorbeeld bedrijfscreches, voor personeel dat niet noodzakelijk in het Brussels Gewest woont, opvang die voorbehouden is voor inwoners van de gemeente, enz.). Als we de opvangplaatsen die voorbehouden zijn voor bepaalde categorieën kinderen buiten beschouwing laten, daalt de **dekkingsgraad** (2020) in Jette van 33 % naar 28 %.

Als we ten slotte alleen rekening houden met de *volledig toegankelijke plaatsen*, dus plaatsen die niet voorbehouden zijn en worden aangeboden aan een tarief berekend op basis van het inkomen van de ouders, bedraagt de **dekkingsgraad** 21 % in Jette, dus één plaats per vijf kinderen (jonger dan 3 jaar), wat minder is dan het gewestelijke gemiddelde (26 %). Met andere woorden: 62 % van alle plaatsen in Jette is niet voorbehouden en wordt aangeboden tegen een tarief berekend op basis van het inkomen van de ouders.

3-5 Kinderopvang en toegankelijkheid van het aanbod, 31 december 2015 en 2020

	Jette		Brussels Gewest	
	2015	2020	2015	2020
Totaal aantal kinderopvangplaatsen	651	736	18.576	20.643
waarvan				
Aantal plaatsen in groepsopvang	635	725	17.992	20.111
Aantal plaatsen in gezinsopvang	16	11	584	532
waarvan				
Aantal gereserveerde plaatsen of plaatsen met voorrang	73	114	2.691	2.754
Aantal toegankelijke plaatsen	578	622	15.885	17.889
Aantal kinderopvangplaatsen per 100 kinderen jonger dan drie jaar	27,1	33,1	34,7	43,1
Aantal toegankelijke kinderopvangplaatsen per 100 kinderen jonger dan drie jaar	24,1	28,0	29,7	37,4
Aantal toegankelijke en inkomensgerelateerde kinderopvangplaatsen per 100 kinderen jonger dan drie jaar	16,7	20,6	20,1	25,9
Aandeel inkomensgerelateerde kinderopvangplaatsen ten opzichte van het totaal aantal plaatsen (%)	61,6	62,4	58,1	60,1

Bronnen: BISA, ONE, Kind en Gezin, Statbel (RR)

4. ONDERWIJS

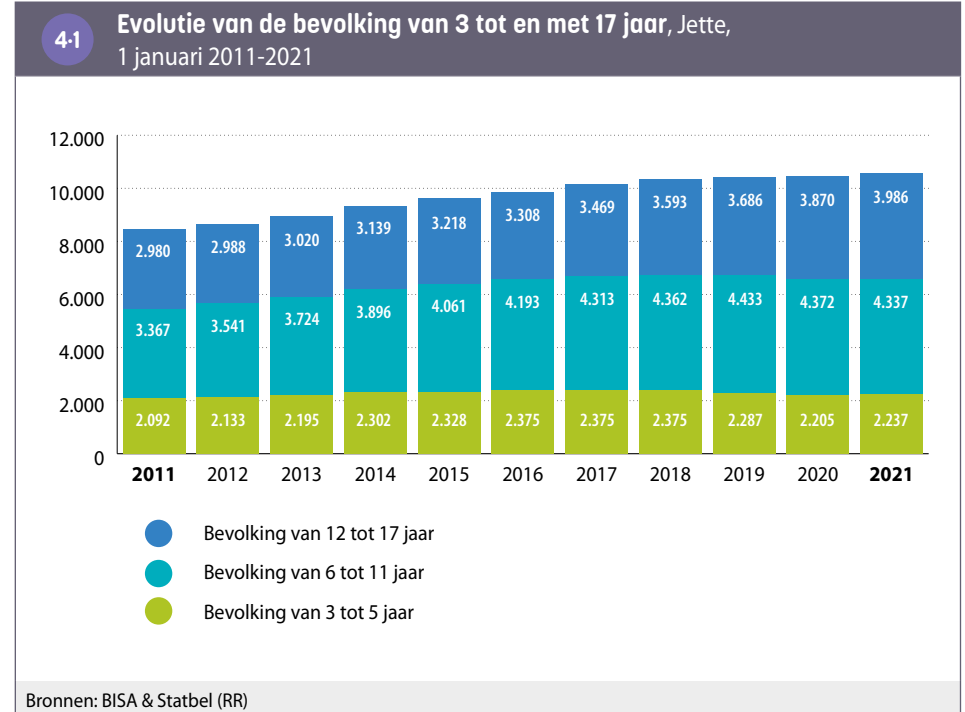
4.1. EVOLUTIE VAN DE BEVOLKING VAN 3 TOT EN MET 17 JAAR

Tussen 2011 en 2021 stijgt het aantal kinderen (3-17 jaar) in Jette. De kinderen van 3 tot 17 jaar kunnen worden onderverdeeld in drie leeftijdsgroepen: kleuterschool (3 tot 5), lager onderwijs (6 tot 11) en secundair onderwijs (12 tot 17). Tussen 2011 en 2021 evolueren de groepen in Jette op verschillende manieren (4.1; zie ook hoofdstuk 2, Bevolking).

Tussen 2011 en 2021 stijgt het aantal kinderen van 3-5 jaar met 7 %. Het aantal kinderen tussen 6-11 jaar en het aantal adolescenten (12-17 jaar) stijgt veel sterker (+34 % voor elk van beide groepen; +21 % en +20 % voor het Gewest).

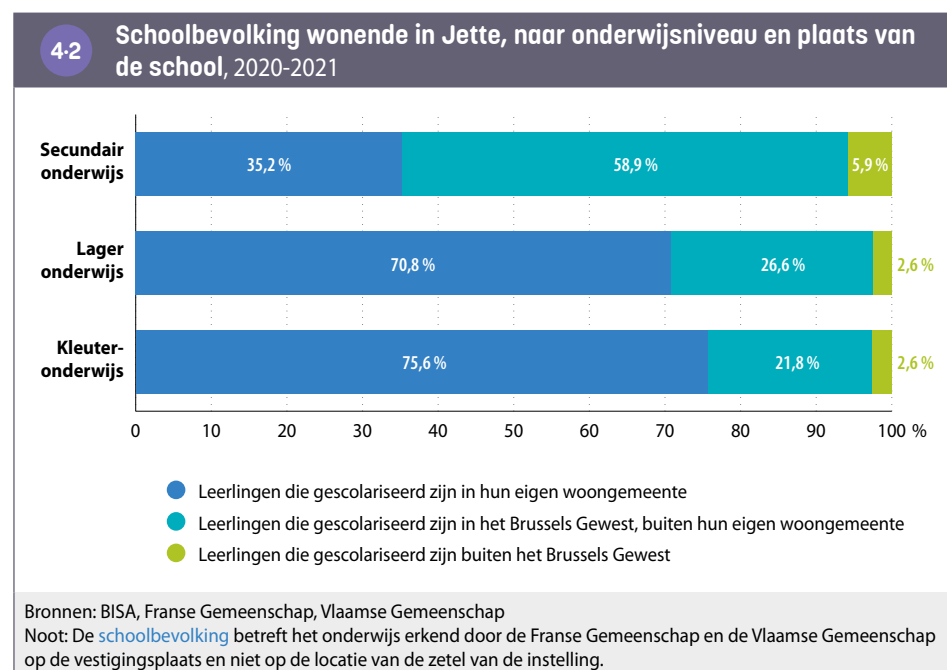
Het aandeel van de kinderen van 3-5 jaar, 6-11 jaar en 12-17 jaar in de totale bevolking van Jette in 2021 bedraagt respectievelijk 4 %, 8 % en 7,5 %. Terwijl het percentage van de kinderen tussen 3-5 jaar stabiel blijft, groeit het aandeel van de andere twee leeftijdsgroepen in de gemeentelijke bevolking tussen 2011 en 2021.

Merk op dat de cijfers in Figuur 4.1 gebaseerd zijn op de officiële bevolking. Als gevolg hiervan zijn sommige kinderen (van wie de ouders bijvoorbeeld in het Wachtregister zijn ingeschreven of in een onregelmatige situatie verkeren, maar ook kinderen van diplomaten) niet meegeteld. Die kinderen kunnen evenwel schoollopen in de gemeente en meegeteld worden in de gegevens over de schoolbevolking. Omgekeerd zijn er ook kinderen die wel in de officiële bevolkingscijfers voorkomen, maar die we niet terugvinden in de schoolbevolking. Die schoolbevolking telt immers enkel de kinderen die schoollopen in een school van de Franse of Vlaamse Gemeenschap. Dat verklaart de mogelijke verschillen tussen de gegevens over de officiële bevolking en die over de schoolbevolking (zie volgend punt).

4.2. SCHOOLBEVOLKING: ONDERWIJSNIVEAU, PLAATS VAN DE SCHOOL EN ONDERWIJSVORM

In het schooljaar 2020-2021 zijn respectievelijk 2.520, 4.470 en 4.455 kinderen die in Jette wonen ingeschreven in het kleuter-, basis- en secundair onderwijs van een van de twee Gemeenschappen (Frans of Vlaams)¹³. Meer dan drie vierde van de leerlingen ingeschreven in het kleuteronderwijs gaat naar een school in Jette (76 %), tegenover 71 % van leerlingen in het lager onderwijs en 35 % van leerlingen in het secundair onderwijs **4-2**.

Hoewel een deel van de leerlingen die in de gemeente wonen dus buiten de gemeente naar school gaat, zijn er ook bewegingen in de tegenovergestelde richting. 37 % van leerlingen in de kleuterschool in de gemeente woont namelijk elders. Dat geldt ook voor 41 % van leerlingen die naar een basisschool in de gemeente gaan en voor 64 % van leerlingen die naar een secundaire school gaan.

In vergelijking met het Brussels Gewest volgen de leerlingen van het secundair onderwijs die in Jette wonen iets vaker algemeen onderwijs en minder vaak beroepsonderwijs: respectievelijk 35 %, 17 % en 9 % van de leerlingen van het secundair onderwijs die in Jette wonen, zijn ingeschreven in het algemeen, technisch en beroepsonderwijs, tegenover 33 %, 16 % en 11 % van de leerlingen op gewestelijk niveau **4-3**. De verschillen met het Gewest zijn echter niet erg significant.

4-3 Verdeling van de schoolbevolking in het leerplichtonderwijs (woonplaats) naar onderwijsniveau en onderwijsvorm, 2020-2021

	Jette		Brussels Gewest
	Aantal	% in het niveau	% in het niveau
Kleuteronderwijs			
Gewoon kleuteronderwijs	2.498	99,1	99,2
Buitengewoon kleuteronderwijs	22	0,9	0,8
Totaal kleuteronderwijs	2.520	100	100
Lager onderwijs			
Gewoon lager onderwijs	4.244	94,9	95,6
Buitengewoon lager onderwijs	226	5,1	4,4
Totaal lager onderwijs	4.470	100	100
Secundair onderwijs			
Secundair onderwijs 1 ^{ste} graad	1.440	32,3	32,1
Secundair onderwijs 2 ^{de} en 3 ^{de} (en 4 ^{de} graad voor de Franse Gemeenschap)			
<i>Algemeen</i>	1.566	35,2	33,5
<i>Technisch</i>	755	16,9	16,4
<i>Kunst</i>	31	0,7	0,5
<i>Beroeps</i>	418	9,4	11,3
<i>Deeltijds Beroepssecundair Onderwijs (DBSO)</i>	74	1,7	1,6
Buitengewoon secundair onderwijs	139	3,1	3,5
Secundair DASPA en OKAN	32	0,7	1,1
Totaal secundair onderwijs	4.455	100	100

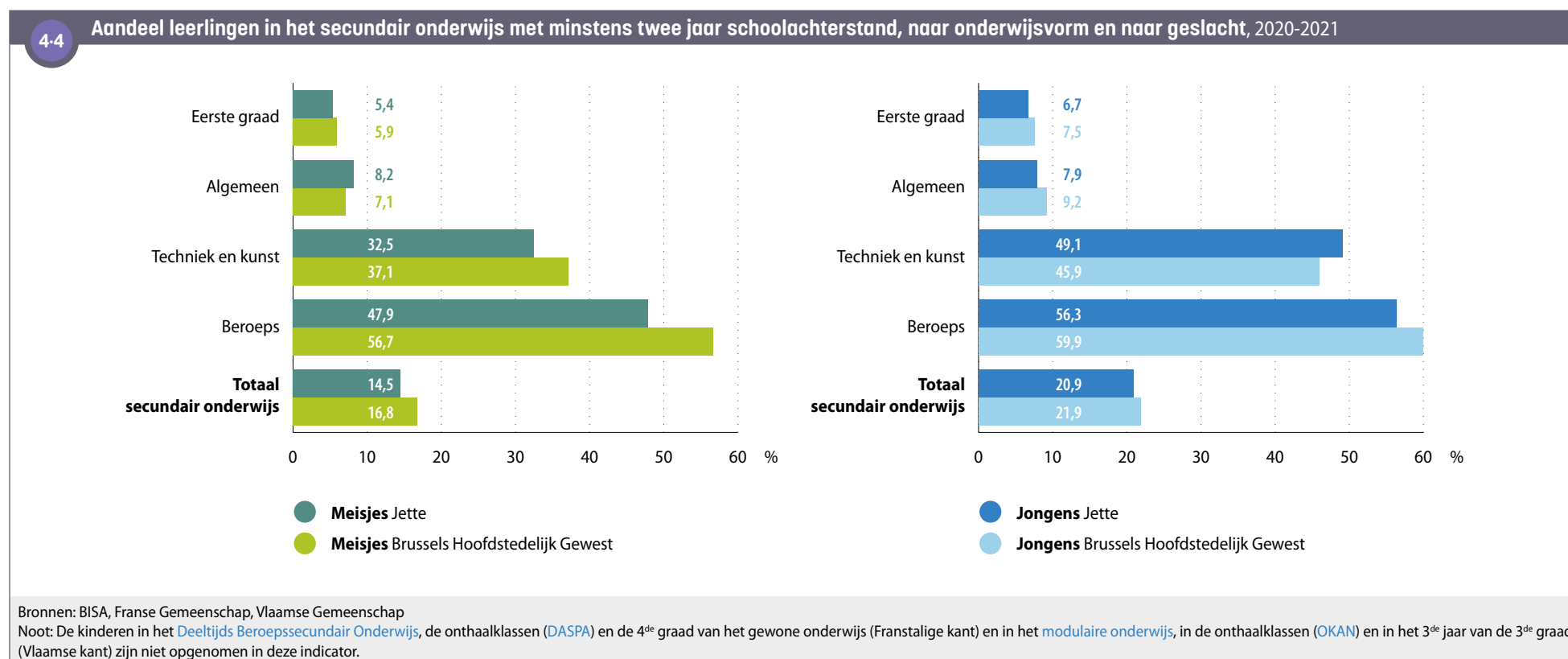
Bronnen: BISA, Franse Gemeenschap, Vlaamse Gemeenschap
 Noot: De gegevens van de Franse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschap zijn per onderwijsvorm gegroepeerd.

13 Leerlingen die onderwijs volgen buiten de Gemeenschappen (Europese of internationale scholen, privé-scholen die niet officieel erkend zijn door één van de twee Gemeenschappen, thuisonderwijs), zijn dus niet meegeteld.

4.3. SCHOOLACHTERSTAND

18% van alle leerlingen in het secundair onderwijs die in de gemeente wonen, hebben een schoolachterstand (van minstens twee jaar)¹⁴. Dat cijfer ligt een heel klein beetje onder dat van het Brussels Gewest in zijn geheel. Het lagere percentage van schoolachterstand in Jette geldt echter niet voor jongens in het technisch onderwijs of voor meisjes in het algemeen onderwijs, die vaker een schoolachterstand hebben dan in het Gewest als geheel ^{4.4}.

Het aandeel leerlingen met een schoolachterstand (twee jaar of meer) hangt sterk samen met de studierichting, zowel in Jette als op gewestelijk niveau. Het beroepsonderwijs vertoont het hoogste percentage leerlingen met een schoolachterstand, gevolgd door het technisch en kunstonderwijs en daarna het algemeen onderwijs. In Jette hebben jongens, behalve in het algemeen onderwijs, een grotere achterstand dan meisjes. In het algemeen onderwijs lopen meisjes iets vaker een schoolachterstand op dan jongens, wat niet het geval is op gewestelijk niveau.

14 Het betreft de schoolachterstand van adolescenten die in Jette wonen, ongeacht waar ze naar school gaan.

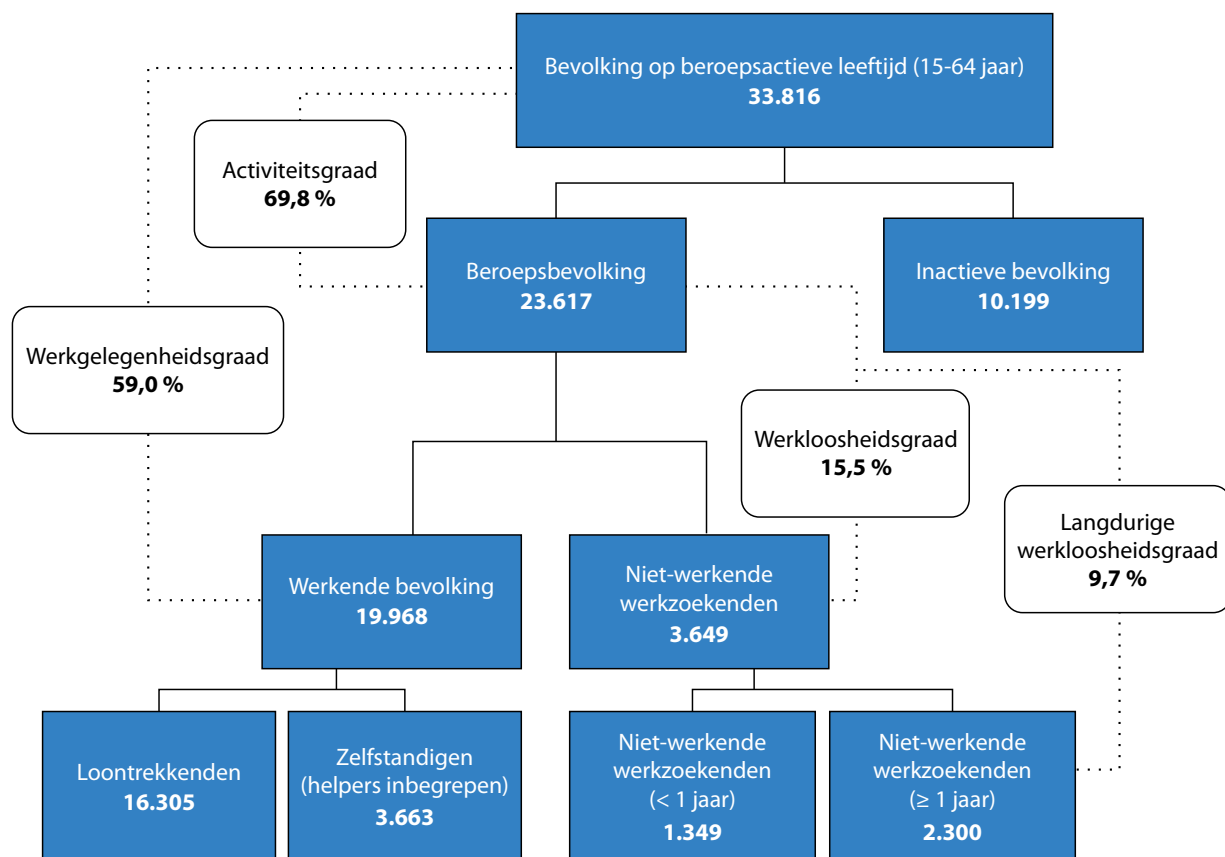
5. ARBEIDSMARKT

5-1

Structuur en voornaamste indicatoren van de bevolking op beroepsactieve leeftijd, Jette, jaargemiddelde 2019

5.1. SOCIAAL-ECONOMISCHE POSITIE VAN DE BEVOLKING

In 2019 is 70 % van de 33.816 inwoners van Jette op beroepsactieve leeftijd (15-64) actief op de arbeidsmarkt. Daarvan is meer dan 15 % bij Actiris ingeschreven als **niet-werkende werkzoekende** (NWWZ) en heeft bijna 85 % een baan. Zes van die tien werklozen zijn minstens een jaar werkloos **5-1**.

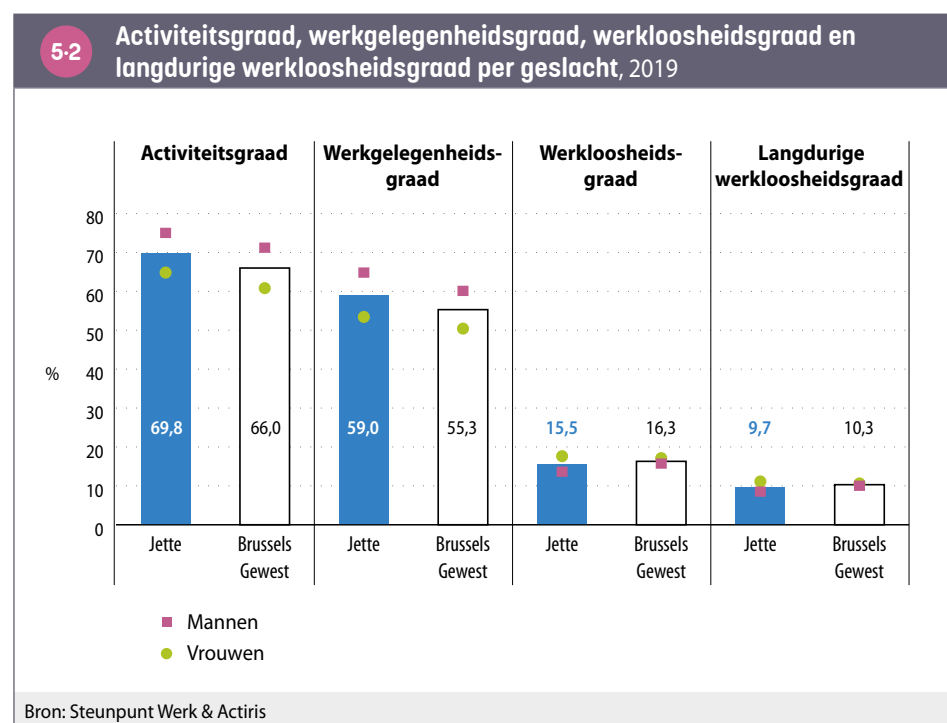

Bronnen: Steunpunt Werk, Actiris

Noot: De bevolking op beroepsactieve leeftijd is het gemiddelde van de bevolking op beroepsactieve leeftijd op 1 januari 2019 en die op 1 januari 2020.

5.2. ACTIVITEITS-, WERKGELEGENHEIDS- EN WERKLOOSHEIDSGRAAD

Jette is de gemeente met de hoogste **activiteitsgraad** van het Gewest. De activiteitsgraad ligt ruim boven de gewestelijke waarde, zowel voor mannen als voor vrouwen **5-2**. De **werkloosheidsgraad** (totaal en langdurig)¹⁵ ligt nauwelijks lager in Jette dan in het Gewest als geheel. De werkloosheidsgraad voor mannen ligt iets lager in Jette, terwijl het cijfer voor vrouwen iets hoger ligt. Tot slot ligt de **werkgelegenheidsgraad** hoger in Jette dan in het Gewest als geheel. Het verschil is groter voor mannen dan voor vrouwen.

De **activiteitsgraad** is hoger dan op gewestelijk niveau, en dat voor alle leeftijden, maar het verschil is vooral merkbaar in de leeftijdsgroep 25-49 jaar **5-3**.

De werkloosheidsgraden liggen dicht bij, of net onder, die voor het Gewest en dat voor alle leeftijden. Vooral voor jongeren lijkt de toegang tot werk net zo moeilijk te zijn als in het Gewest als geheel: hun **werkloosheidsgraad** bedraagt 22,5 %. Vanaf 2015 daalt de werkloosheidsgraad voor jongeren in het Brussels Gewest als geheel sterk, wat echter niet gepaard gaat met een evenredige stijging van hun **werkgelegenheidsgraad** (niet geïllustreerd, zie verder).

De werkgelegenheidsgraad is voor alle leeftijden hoger dan in het Gewest **5-3**.

5-3 Voornaamste indicatoren van de bevolking op beroepsactieve leeftijd (15-64 jaar) naar leeftijdsgroep, 2019

	Activiteitsgraad (%)		Werkgelegenheidsgraad (%)		Werkloosheidsgraad (%)	
	Jette	Brussels Gewest	Jette	Brussels Gewest	Jette	Brussels Gewest
15 - 24 jaar	27,4	25,1	21,2	19,2	22,5	23,6
25 - 49 jaar	82,1	77,0	70,5	65,3	14,1	15,1
50 - 64 jaar	71,5	69,2	59,3	57,0	17,0	17,6
Totaal	69,8	66,0	59,0	55,3	15,5	16,3

Bron: Steunpunt Werk

¹⁵ De langdurige **werkloosheidsgraad** komt overeen met het aandeel personen dat een jaar of langer werkloos is.

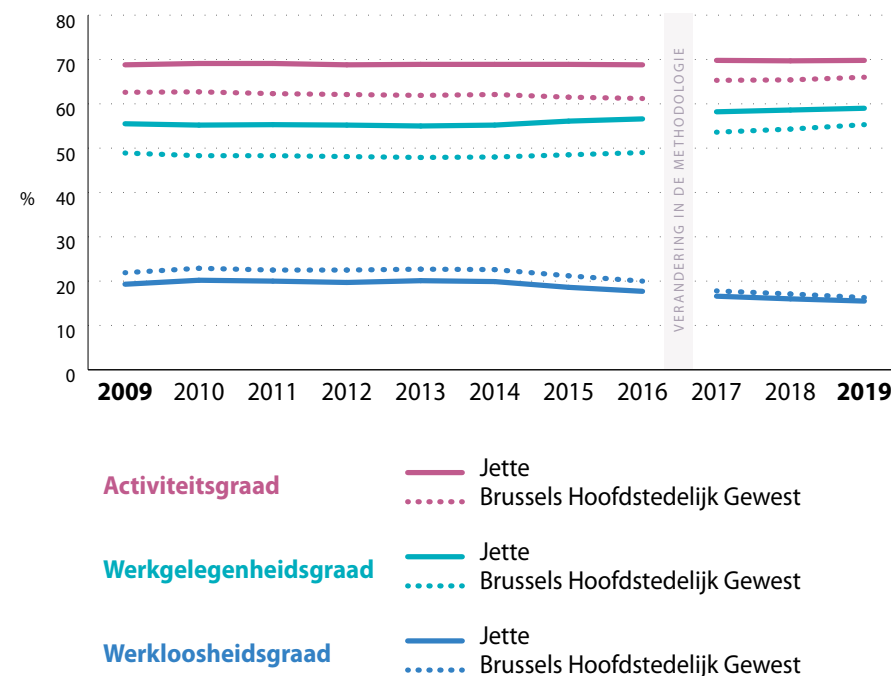
Tussen 2009 en 2016 blijft de **activiteitsgraad** van de gemeente stabiel ^{5.4}. De statistische onderbreking (tussen 2016 en 2017) heeft geen bijzonder significant effect in de gemeente, in tegenstelling tot in het Gewest. Sinds 2017 worden ook de werknemers van Europese en internationale instellingen tot de **beroepsbevolking** gerekend, wat de activiteitsgraad en de **werkgelegenheidsgraad** van de gemeenten waar ze wonen, omhoog trekt. Vóór 2017 waren er geen gedetailleerde statistieken over de werkgelegenheid in deze instellingen en werden deze personen ten onrechte als inactief beschouwd. Als gevolg daarvan worden tot 2016 de **werkgelegenheids-** en **activiteitsgraad** onderschat en wordt de **werkloosheidsgraad** overschat. Dat de personen die in die instellingen werken nu worden meegerekend, heeft in Jette een beperkte invloed. Jette is immers een Brusselse gemeente waar het aantal werknemers dat tot die categorie kan worden gerekend relatief laag is (302 personen in 2021)¹⁶.

Tussen 2009 en 2019 stijgt de **werkgelegenheidsgraad** zeer licht, ongetwijfeld deels als gevolg van de statistische onderbreking.

Vanaf 2015 daalt de **werkloosheidsgraad** licht, een algemene trend die zich ook op gewestelijk niveau voordoet. Die daling kan worden verklaard door meerdere factoren, waaronder een verbetering van de economische activiteit in het hele land en bepaalde tewerkstellingsmaatregelen in het Gewest. De **werkgelegenheidsgraad** is daarbij inderdaad licht verbeterd. De daling van de werkloosheid wordt echter ook verklaard door strengere voorwaarden voor de toegang tot inschakelingsuitkeringen (federale maatregelen), zowel in Jette als in het Brussels Gewest. Dat verklaart deels de sterkere daling van de werkloosheid onder jongeren. Sinds 2015 zijn de inschakelingsuitkeringen beperkt tot drie jaar. Er zijn ook andere, meer beperkende voorwaarden ingevoerd (met betrekking tot leeftijd, diploma en wachttijden). Die grotere beperking van de RVA-uitkeringen wordt gedeeltelijk weerspiegeld in het aantal inschrijvingen bij Actiris (geen inschrijving of schrapping). Tot slot wordt het werkloosheidscijfer vanaf 2017 ook beïnvloed door de onderbreking van de reeks en de opname van de werknemers van Europese en internationale instellingen in de **beroepsbevolking**.

5.4

Evolutie van de werkloosheidsgraad, werkgelegenheidsgraad en activiteitsgraad, jaargemiddelde 2009-2019

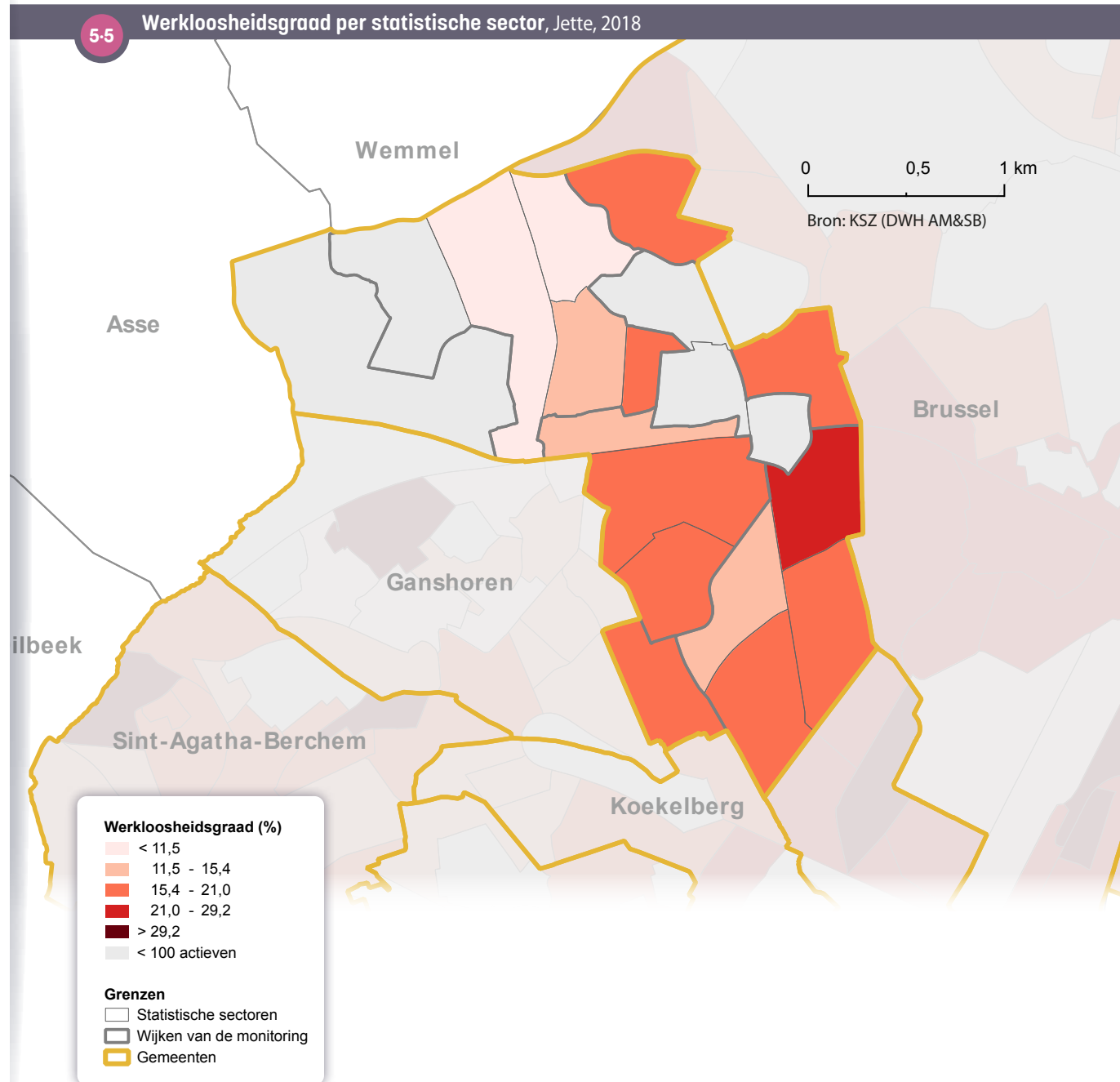
Bron: Steunpunt Werk

Noot: Sinds 2017 worden ook de werknemers van Europese en internationale instellingen tot de **beroepsbevolking** gerekend. Vóór 2017 waren er geen gedetailleerde statistieken over de werkgelegenheid in deze instellingen en werden deze mensen ten onrechte als inactief beschouwd. Als gevolg daarvan worden tot 2016 de **werkgelegenheids-** en **activiteitsgraad** onderschat en wordt de **werkloosheidsgraad** overschat.

¹⁶ In Jette vinden we minder dan één procent van deze internationale werknemers (Bron: BISA. Militairen en werknemers onder Belgisch contract (onderworpen aan socialezekerheidsbijdragen) zijn niet in dit aantal inbegrepen.

De algemene cijfers verhullen bepaalde ongelijkheden binnen de 5.5. Zo is de **werkloosheidsgraad** in de sector Essegem (22%) meer dan drie keer zo hoog als in de sector Heymbosch (7%). Over het algemeen is de werkloosheidsgraad het laagst in het noordelijke deel van de gemeente, voorbij de spoorweg.

5.3. PROFIEL VAN DE NIET-WERKENDE WERKZOEKENDEN

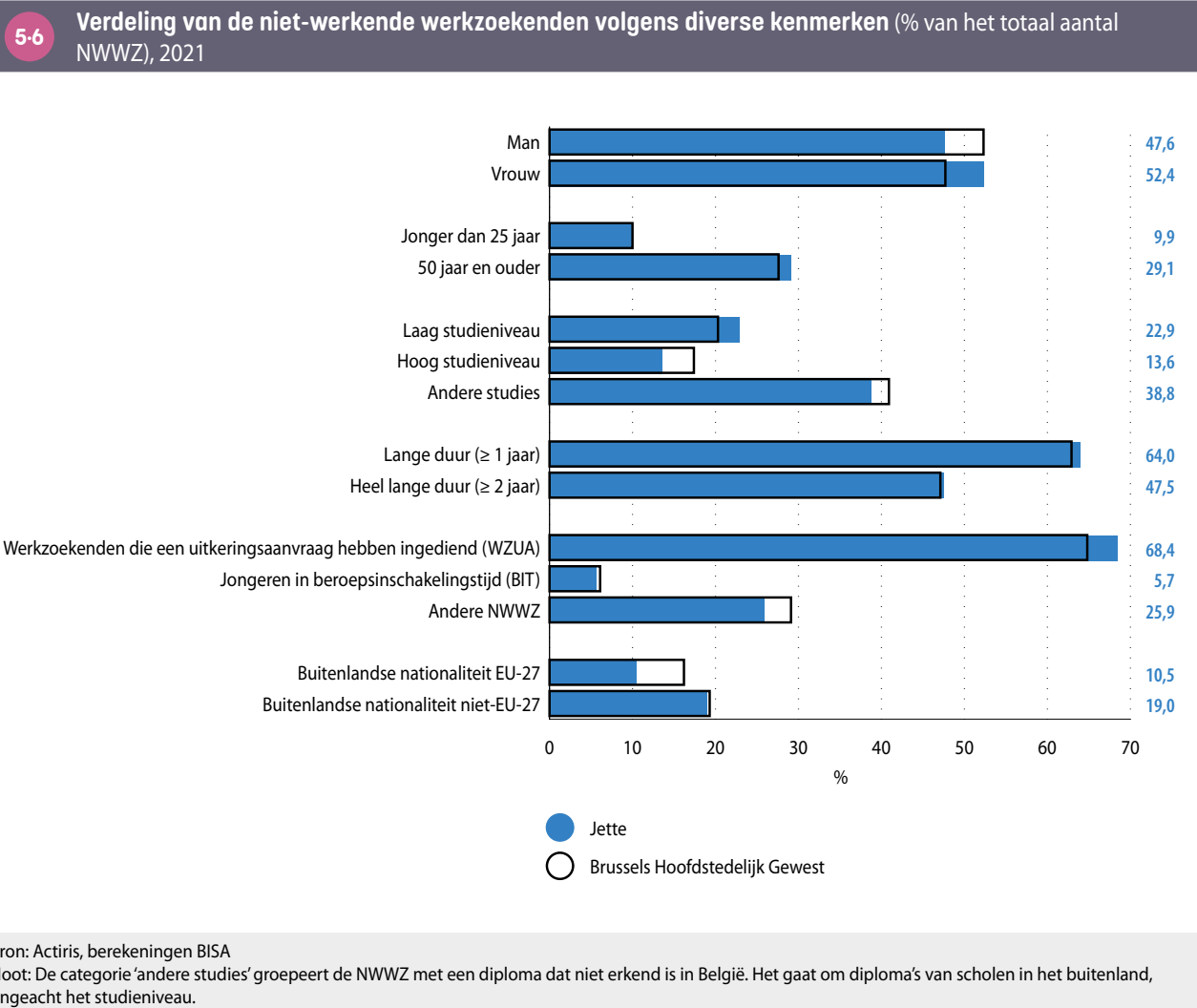
Het profiel van de *niet-werkende werkzoekenden (NWWZ)* – ingeschreven bij Actiris – verschilt aanzienlijk in Jette en op gewestelijk niveau. In verhouding zijn de NWWZ met een lager opleidingsniveau iets meer vertegenwoordigd, terwijl de hoger geschoolde NWWZ en degenen wier diploma niet erkend is in België ('Andere studies') iets minder vertegenwoordigd zijn. In lijn met deze laatste vaststelling is ook de verhouding niet-Europese onderdanen lager. Tot slot zijn er – ook verhoudingsgewijs – iets meer vrouwen, oudere werklozen (50 jaar en ouder) en werkzoekenden met een uitkeringsaanvraag (WZUA) dan in het Gewest **5-6**.

5.4. KENMERKEN VAN DE JETSE LOONTREKKENDEN

Op 31 december 2019 zijn 16.305 inwoners van Jette loontrekkende. Daarvan werkt 11 % in de eigen gemeente en 89 %¹⁷ buiten Jette¹⁸. In tegenstelling tot het volgende hoofdstuk ('Economische activiteit'), dat inzoomt op de loontrekkenden die in Jette werken, gaat dit hoofdstuk over de loontrekkenden die in Jette wonen.

Deeltijdse loontrekkenden

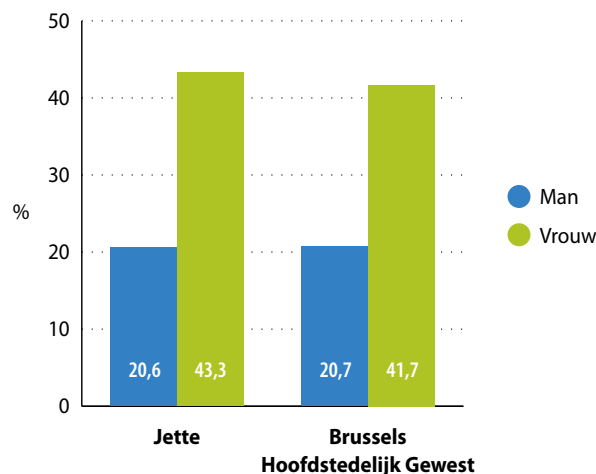
In het algemeen werken vrouwen in Jette en in de rest van het Gewest veel vaker deeltijds dan mannen. Eén op vijf mannelijke Jetse loontrekkenden (21 %) en meer dan twee keer zoveel vrouwelijke Jetse loontrekkenden (43 %) werken deeltijds. Die cijfers zijn vergelijkbaar met die van het Gewest in het algemeen **5-7**.

¹⁷ Cijfers van 2019.

¹⁸ In het Gewest als geheel werkt 16 % van de werknemers in de gemeente waar ze wonen.

5-7 Aandeel loontrekkenden met deeltijds of speciaal regime in het totaal aantal loontrekkenden naar geslacht, 31 december 2021

Bron: RSZ

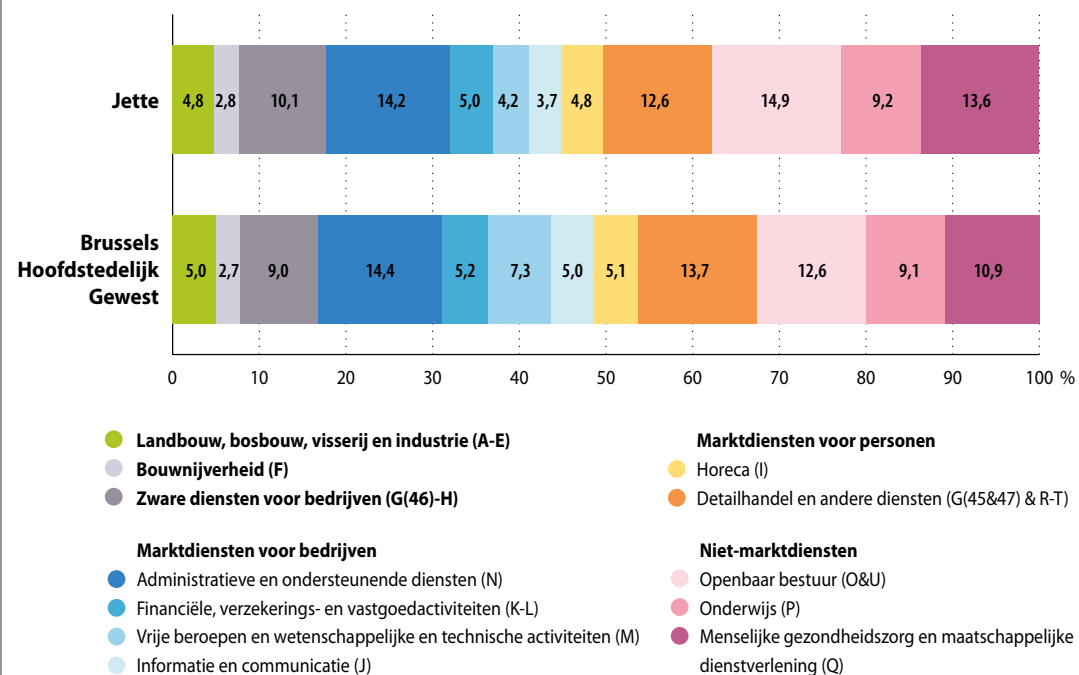
Activiteitssectoren van de Jetse loontrekkenden

Voor de loontrekkenden die in Jette wonen, zijn - net als op gewestelijk niveau - de meest vertegenwoordigde activiteitssectoren het openbaar bestuur (15 % van de loontrekkenden), de **administratieve en ondersteunende diensten** (14 %), menselijke gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening (14 %), de **detailhandel en andere diensten** (13 %), en de **zware diensten voor bedrijven**, waaronder transport, opslag en groothandel (10 %).

De verschillen tussen de spreiding van Jetse loontrekkenden en die van alle loontrekkenden in het Gewest zijn niet erg significant. In vergelijking met de gewestelijke spreiding zijn de Jetse loontrekkenden in verhouding echter sterker vertegenwoordigd in de menselijke gezondheidszorg en de maatschappelijke dienstverlening, het openbaar bestuur en de **zware diensten voor bedrijven**. Daartegenover staat dat de Jetse loontrekkenden in vergelijking met de gewestelijke spreiding relatief minder aanwezig zijn in vrije beroepen, wetenschappelijke en technische activiteiten en informatie en communicatie

De sectoren die ondervertegenwoordigd zijn bij de Jetse loontrekkenden zijn sectoren die over het algemeen meer hoger geschoolde werknemers tewerkstellen¹⁹. Aan de andere kant zijn de sectoren die oververtegenwoordigd zijn sectoren die ofwel een meerderheid van middengeschoolde werknemers tewerkstellen (**administratieve en ondersteunende diensten**), ofwel zowel middengeschoolde als hoger geschoolde mensen tewerkstellen (zoals de sector menselijke gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening).

5-8 Verdeling van de loontrekkenden naar woonplaats en bedrijfstak, 31 december 2021

Bron: RSZ

¹⁹ Arbeidskrachtenenquête 2017-2021, berekend door het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

6. ECONOMISCHE ACTIVITEIT

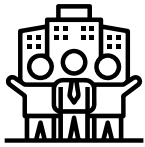
6-1

Beschrijving van de economische activiteiten in Jette, 2019

3.439

maatschappelijke zetels, btw-plichtig

879

lokale vestigingseenheden

13.067

werknemers

3.830

zelfstandigen

0

werknemers in de internationale instellingen

6.1. ALGEMENE SITUATIE

In 2019 waren er 3.439 **maatschappelijke zetels** van btw-plichtige ondernemingen en 879 **vestigingseenheden** (exploitatiezetels van ondernemingen met ten minste één bij de RSZ aangegeven loontrekende)²⁰ op het grondgebied van Jette. Die ondernemingen hebben samen 13.067 personen in dienst (die in de gemeente werken, maar er niet noodzakelijk wonen). Vanwege haar kleine omvang heeft Jette weinig jobs in loondienst²¹. Tot slot zijn er 3.830 zelfstandigen die hun activiteit uitvoeren in Jette²² 6-1. In de gemeente zijn er geen jobs die verband houden met Europese of internationale instellingen.

6.2. DE SPECIFIEKE ECONOMISCHE KENMERKEN VAN JETTE

In vergelijking met het hele Brussels Gewest hebben de jobs in Jette de volgende kenmerken 6-2:

- De zelfstandigen zijn – in verhouding tot alle werknemers – veel talrijker in Jette dan in het Gewest. Meer dan een op vijf werkende mensen binnen de beroepsbevolking (23 %) in de gemeente is zelfstandige, tegenover 13 % op gewestelijk niveau.
- De arbeiders zijn in verhouding tot alle loontrekkenden iets meer vertegenwoordigd in Jette dan in het Brussels Gewest als geheel. Hetzelfde geldt voor de bedienden, zij het in mindere mate.

²⁰ Het aantal **maatschappelijke zetels** van btw-plichtige bedrijven is bijna altijd hoger dan het aantal **vestigingseenheden** binnen een gemeente. Dat komt doordat de statistieken van de btw-plichtige bedrijven ook ondernemingen omvatten die geen werknemers aangeven bij de RSZ, zoals het geval is voor een groot aantal zelfstandigen. Deze bedrijven zonder werknemers zijn niet opgenomen in de statistieken van de lokale vestigingseenheden.

²¹ Alleen in Sint-Agatha-Berchem, Watermaal-Bosvoorde, Ganshoren en Koekelberg zijn er minder jobs in loondienst dan in Jette. Jette is de Brusselse gemeente met het op twee na laagste aantal jobs in loondienst in verhouding tot de bevolking (18-64 jaar).

Verhoudingsgewijs zijn er echter minder ambtenaren in Jette dan in het Gewest als geheel.

- Er zijn relatief meer vrouwen dan mannen in loondienst in Jette dan in het Gewest als geheel.

6-2

Kenmerken van de werknemers, op de werkplaats, 2019

	Jette	Brussels Gewest
Aandeel van de zelfstandigen bij de werkenden	22,7 %	13,2 %
Verdeling van de arbeid in loondienst volgens statuut		
Aandeel arbeiders	26,0 %	20,1 %
Aandeel bedienden	64,1 %	61,9 %
Aandeel ambtenaren	9,9 %	17,9 %
Verdeling van de loontrekkenden naar geslacht		
Aandeel vrouwen	64,0 %	51,2 %
Aandeel mannen	36,0 %	48,8 %
Bronnen: Steunpunt Werk, RSZ; berekeningen BISA		
Noot: de gegevens met betrekking tot status en geslacht hebben betrekking op de loontrekkenden zoals geteld door de RSZ.		

Het Jette bedrijfsweefsel 6-3 vertoont de volgende kenmerken:

- In Jette zijn er relatief weinig bedrijven gevestigd in vergelijking met het Brussels Gewest als geheel, zowel kijkend naar hoofdzetel als naar vestigingseenheid.

²² Een bedrijf kan gekoppeld zijn aan een rechtspersoon (nv, bvba, coöperatie) of een natuurlijke persoon (een zelfstandige). Een **maatschappelijke zetel** is de centrale vestiging van een bedrijf (de enige als het bedrijf 1 vestiging heeft, de plaats waar de jaarbalans wordt opgemaakt als het er meerdere heeft). De statistieken tellen het aantal bedrijven met een btw-nummer. Niet alle bedrijven hebben een btw-nummer, de vrije beroepen zijn bijvoorbeeld niet btw-plichtig. Het aantal **zelfstandigen** komt overeen met het aantal inschrijvingen van het RSVZ. Dat aantal omvat in principe alle zelfstandigen, ook de helpers.

- Niettemin is de **indicator van de ondernemingsdynamiek**, die het verschil meet tussen de oprichting en de stopzetting van ondernemingen in de loop van een jaar, gunstiger in Jette dan in het Brussels Gewest in zijn geheel.

De structuur van het bedrijfsweefsel van de gemeente naar aantal werknemers verschilt niet veel van de structuur op gewestelijk niveau. Meer dan twee derde van de bedrijven in de gemeente telt minder dan vijf loontrekkenden. Bedrijven met meer dan 50 loontrekkenden maken minder dan 5 % van het totaal uit.

6.3 Beschrijving van de ondernemingen, 2020		
	Jette	Brussels Gewest
Aantal maatschappelijke zetels voor 1.000 inwoners	66,1	92,9
Aantal lokale vestigingseenheden voor 1.000 inwoners	16,4	30,9
Indicator van de ondernemingsdynamiek	3,9 %	2,9 %
Aandeel lokale vestigingseenheden:		
van 1 tot 4 werknemers	66,0 %	64,8 %
van 5 tot 9 werknemers	13,3 %	14,6 %
van 10 tot 49 werknemers	16,2 %	15,6 %
van 50 tot 199 werknemers	3,8 %	3,7 %
van meer dan 200 werknemers	0,7 %	1,3 %
Bronnen: RSZ, Statbel, BISA; berekeningen BISA		

De gemeente vertoont bepaalde sectorale specialisaties die belangrijker zijn in termen van jobs dan lokale vestigingseenheden **6-4**:

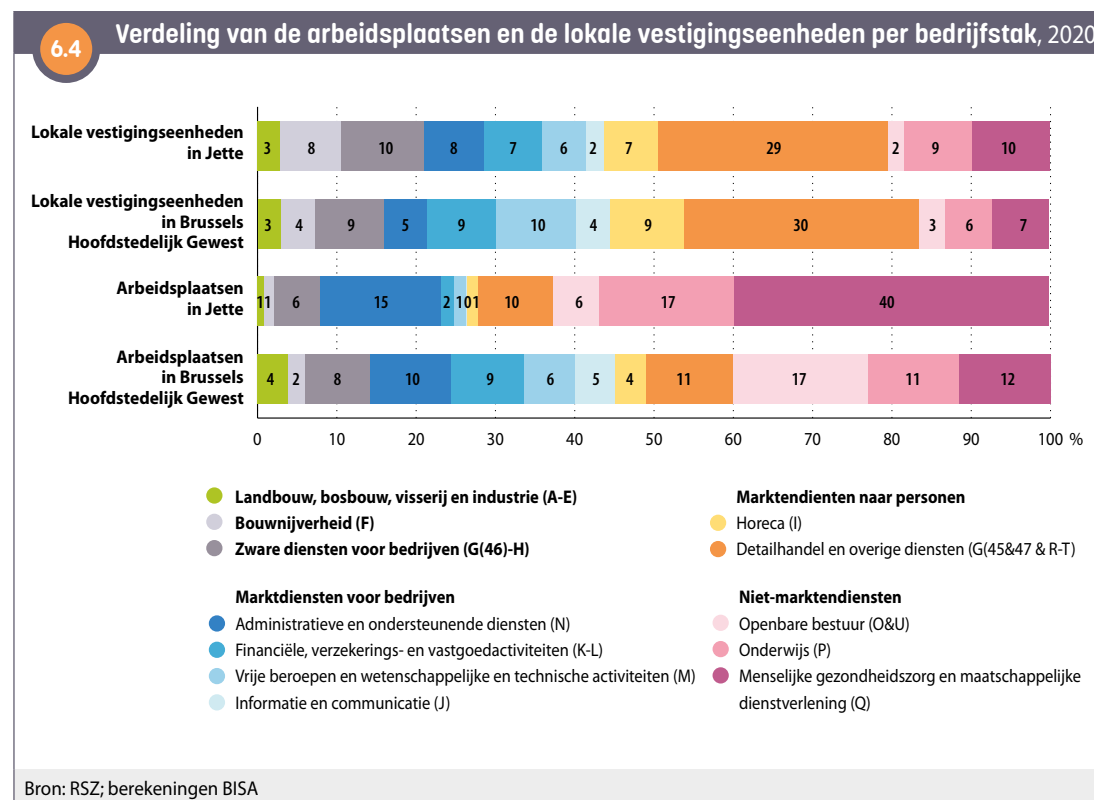
- De sector gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening is de belangrijkste sector van de gemeente in termen van aantal jobs. De sector is oververtegenwoordigd wegens de aanwezigheid van meerdere zorginstellingen in de gemeente²³. De oververtegenwoordiging is evenwel veel belangrijker in termen van aantal jobs dan in termen van aantal vestigingen, wat de grote omvang van sommige van die instellingen weerspiegelt.
- De op een na grootste sector in termen van jobs is die van de **administratieve en ondersteunende diensten**. De sector is overigens ook oververtegenwoordigd in de gemeente. Ook in Jette gaat het merendeels om jobs in de

schoonmaaksector. Sommige jobs, die afhangen van schoonmaakbedrijven die in België actief zijn, zijn administratief verbonden aan vestigingen in Jette.

- Onderwijs is de op twee na belangrijkste sector in termen van werkgelegenheid en is ook oververtegenwoordigd in de gemeente. De aanwezigheid van talrijke scholen en instellingen voor hoger onderwijs helpt deze specialisatie te verklaren.

Daartegenover staat dat enkele sectoren ondervertegenwoordigd zijn in de gemeente.

- De sector openbaar bestuur is het meest ondervertegenwoordigd in termen van jobs. In deze sector werken zowel hooggeschoolde als middengeschoolde werknemers.
- De financiële, verzekerings- en vastgoedsector is eveneens ondervertegenwoordigd wat het aantal jobs betreft, net als de sector vrije beroepen en wetenschappelijke en technische activiteiten. Dat zijn sectoren die globaal gesproken vooral hooggeschoolde werknemers tewerkstellen. Er zijn geen kantoorwijken in de gemeente die deze activiteiten zouden kunnen huisvesten.
- De **detailhandel** en de horeca zijn ook ondervertegenwoordigd, maar alleen wat het aantal vestigingen betreft. Het zijn sectoren die voornamelijk middengeschoolde werknemers in dienst hebben.

23 UZ Brussel, Kliniek Sans Souci, Kliniek Sint-Jan. Jobs in ziekenhuizen zijn goed voor 76 % van de arbeidsplaatsen in deze sector in Jette. Ze zijn goed voor 30 % van alle banen in loondienst in de gemeente.

6.3. BEDRIJFSMIGRATIES

Tussen 2009 en 2020 is het **migratiesaldo van de bedrijfs** in Jette negatief. De gemeente heeft bedrijven verloren door de migratie van **maatschappelijke zetels** van Belgische privébedrijven met minstens één werknemer²⁴. In de periode 2009-2020 hebben er zich 213 bedrijven gevestigd in Jette en hebben er 250 de gemeente verlaten.

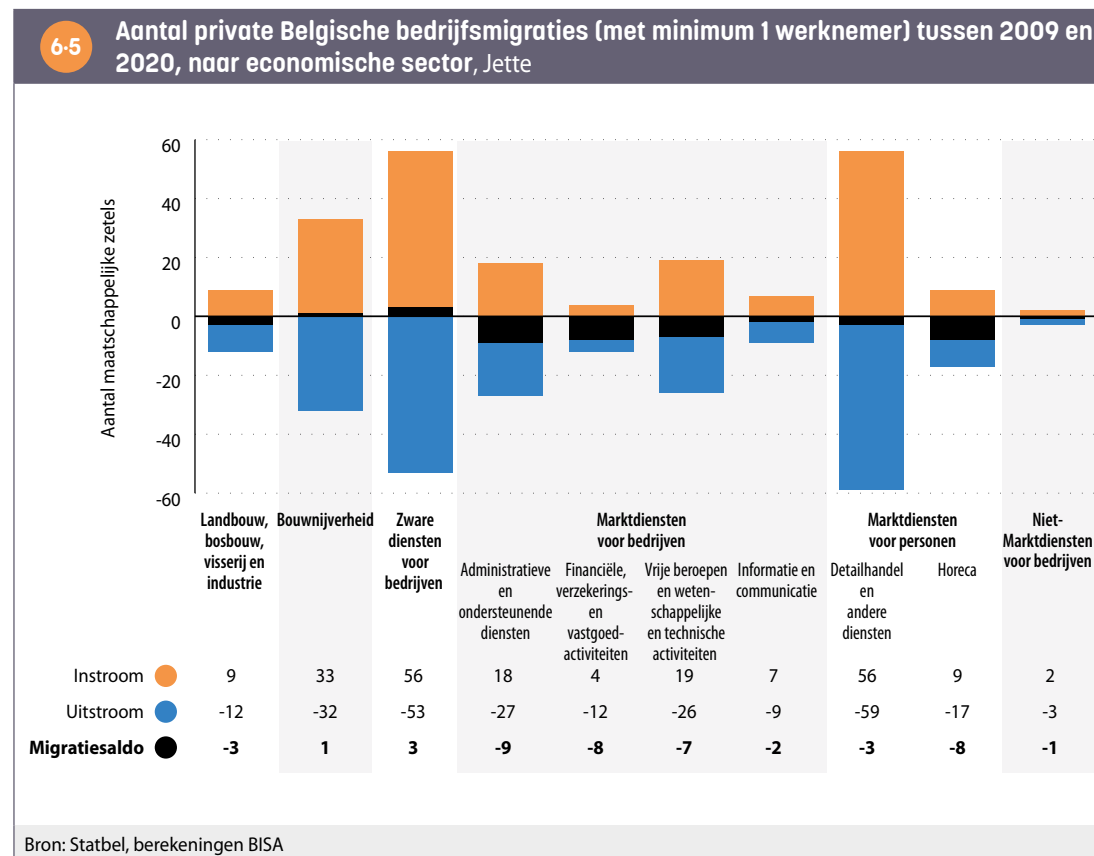
Het saldo van de bedrijfsmigratie in Jette is negatief in diverse activiteitssectoren. De meest negatieve saldi worden waargenomen in de **administratieve en ondersteunende diensten**, de financiële-, verzekerings- en vastgoedactiviteiten, de horeca en de vrije beroepen en wetenschappelijke en technische activiteiten.

Alleen in de **zware diensten voor bedrijven** en de bouw is het saldo licht positief

6-5.

Als we de migratie van Jetse bedrijven uitsplitsen naar het gewest van herkomst of bestemming, zien we voor Jette:

- een negatief migratiesaldo voor de migraties uit of naar Vlaanderen en Wallonië (-27 bedrijven, of -5 per 1.000 bedrijven);
- een negatief migratiesaldo voor de migraties uit of naar de 18 andere Brusselse gemeenten (-10 bedrijven, of -2 per 1.000 bedrijven).

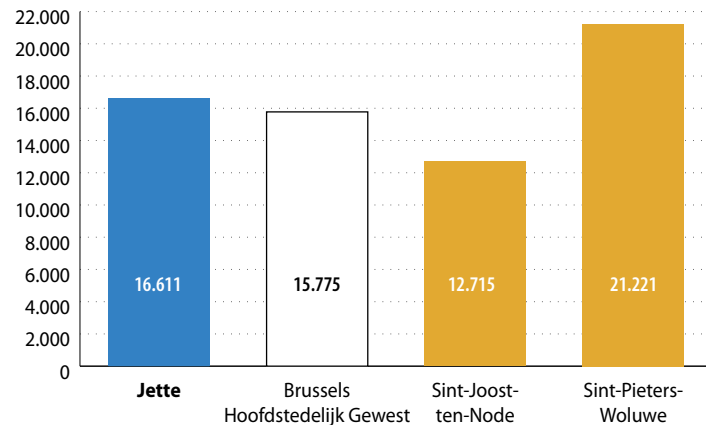
²⁴ De analyse van de migratie is gebaseerd op de intergemeentelijke verplaatsingen van de **maatschappelijke zetels** van Belgische privébedrijven met ten minste één werknemer over de periode 2009-2020 (zie Focus nr. 54 en 55 van het BISA voor meer methodologische details).

7. INKOMENS

7.1. FISCALE INKOMENS

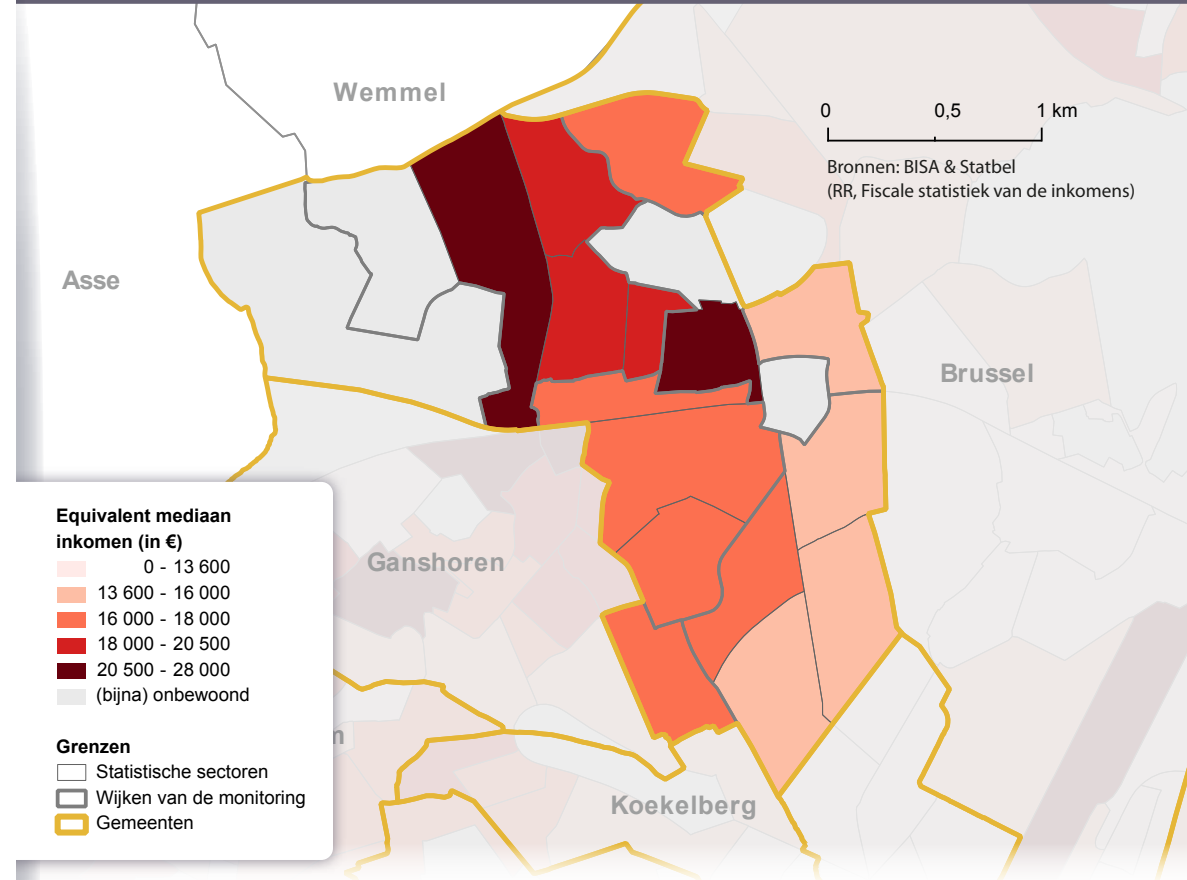
Op basis van de [fiscale statistieken](#) en rekening houdend met de samenstelling van de huishoudens, bedraagt het [mediaan equivalent inkomen per inwoner na belastingen](#)²⁵ 16.611 euro in Jette in het jaar 2019, ongeveer 5 % boven de Brusselse mediaan. Dat inkomen is het laagst in de gemeente Sint-Joost-ten-Node en het hoogst in Sint-Pieters-Woluwe [7-1](#).

7-1 Mediaan equivalent inkomen na belastingen per inwoner, in euro's, inkomens 2019

Bronnen: BISA & Statbel (RR, Fiscale statistiek van de inkomens)

7-2 Mediaan equivalent inkomen na belastingen per inwoner per statistische sector, Jette, in euro's, inkomens 2019

De [mediane equivalente inkomens na belastingen](#) verschillen aanzienlijk op het grondgebied van Jette [7-2](#). Het mediaan inkomen is meer dan anderhalve keer hoger in de sector Heilig-Hart (de hoogste waarde in de gemeente) dan in de sector Essegem (de laagste). De spoorweg vormt een scheidingslijn in de gemeente. De sectoren ten noorden van de spoorweg hebben hogere mediane inkomens dan die ten zuiden. De sectoren Albertwijk en Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes, in het zuiden van de gemeente, hebben echter inkomens die hoger liggen dan de sectoren in de naburige [arme sikkels](#), bijvoorbeeld in Molenbeek.

²⁵ In dit hoofdstuk worden de termen 'mediaan inkomen' of 'mediaan equivalent inkomen' willekeurig gebruikt om te verwijzen naar het 'mediaan equivalent inkomen per inwoner na belastingen'.

Kaart 7.3 toont de evolutie van de inkomens in reële termen²⁶ per **statistische sector** tussen 2009 en 2019 in het Brussels Gewest. In het algemeen is het mediaan equivalent inkomen gestegen in de **eerste kroon** van de stad, met name langs het kanaal in de **arme sikkel** (hoewel dit een van de meest achtergestelde gebieden van de stad blijft). Er is ook een toename in veel welvarende sectoren, vooral in het zuidoostelijke kwadrant van de **tweede kroon**. Omgekeerd zien we een daling van de mediane inkomens in veel **statistische sectoren** van de tweede kroon, in het bijzonder in het noordwesten van het Gewest, maar ook in veel sectoren met sociale huisvesting²⁷.

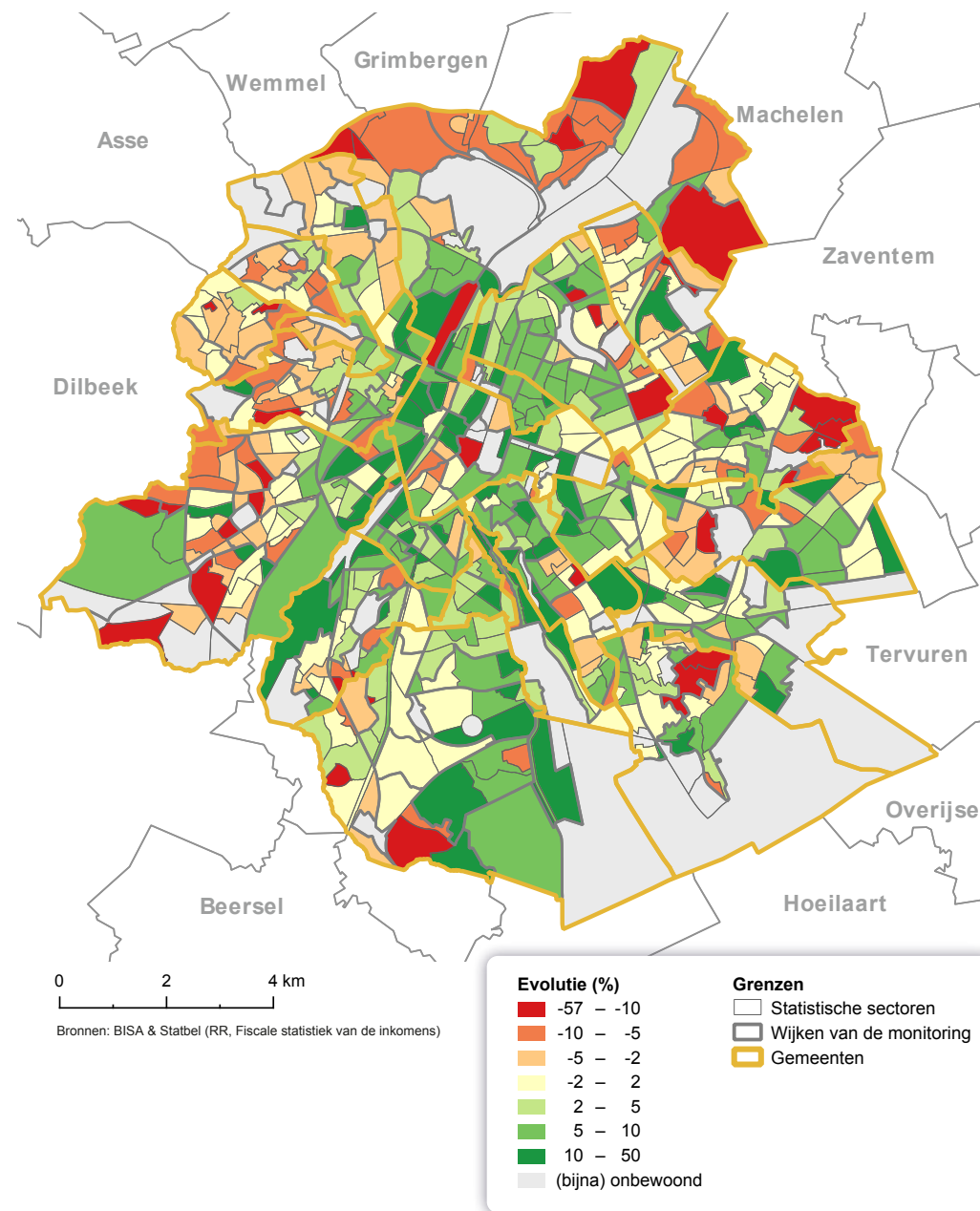
Tussen 2009 en 2019 daalt het mediaan inkomen in de meeste statistische sectoren (waar ook de meerderheid van de gemeentelijke bevolking woont) in Jette. Dat geldt in het bijzonder voor de sector Essegem, die in 2009 al de sector met de laagste inkomens was: de inkomens dalen er met 3,7 %.

Het mediaan inkomen daalt licht in iets meer dan de helft van de statistische sectoren van de gemeente, waar iets meer dan de helft van de gemeentelijke bevolking woont. Toch is er in Jette geen enkele sector waar het mediaan inkomen met meer dan 5 % is gedaald, in tegenstelling tot de meeste andere gemeenten, in het bijzonder in het noordwesten van het Gewest. De stijgingen zijn ook over het algemeen gematigd, behalve in de sector Heilig-Hart, waar de veranderingen evenwel met de nodige voorzichtigheid moeten worden geïnterpreteerd gezien het kleine aantal betrokken personen.

Deze inkomensverschuivingen in een **statistische sector/wijk** kunnen het gevolg zijn van de verandering in het inkomen van inwoners die gedurende heel de periode ter plaatse zijn gebleven, maar ook van bewegingen van de bevolking (migratie, geboorten en overlijdens) en de evolutie van de kenmerken hiervan.

7.3

Evolutie van het mediaan equivalent inkomen na belastingen per inwoner per statistische sector, Brussels Hoofdstedelijk Gewest, in %, inkomens 2009-2019

26 Het betreft de evolutie van de reële inkomens of tegen constante prijzen, dus met neutralisatie van de impact van de inflatie.

27 Zie BISA (2021) voor meer informatie over deze evoluties.

Ondanks geografische verschillen binnen de gemeente blijkt de mate van ongelijkheid, gemeten door de [Gini-coëfficiënt](#), lager te zijn in Jette dan in de 19 gemeenten samen [7-4](#).

7-4 Gini-coëfficiënt op basis van het equivalent inkomen per persoon, inkomens 2019		
	Jette	Gemiddelde van de 19 Brusselse gemeenten
Gini-coëfficiënt – Totaal belastbaar inkomen per persoon	0,36	0,41
Gini-coëfficiënt – Inkomen na belastingen per persoon	0,29	0,33
Bronnen: BISA & Statbel (RR, Fiscale statistiek van de inkomens)		

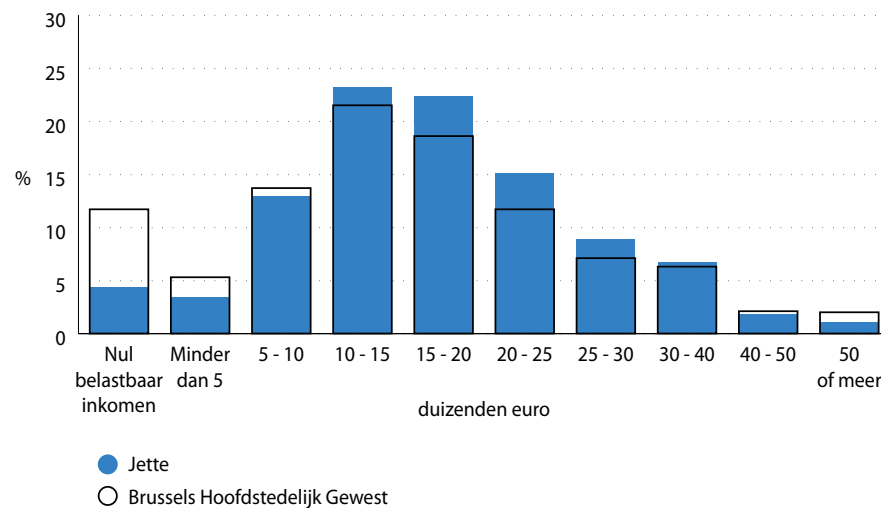
Personen met een [equivalent inkomen na belasting](#) in de hogere en lagere inkomensklassen (respectievelijk meer dan 40.000 euro en minder dan 10.000 euro) zijn ondervetegenwoordigd in Jette, in tegenstelling tot de middelhoge inkomensklassen [7-5](#). Dat verklaart het lage ongelijkheidsniveau dat hierboven wordt vermeld.

Het aandeel van de bevolking dat leeft in een huishouden met een totaal netto belastbaar inkomen dat nul bedraagt, is veel lager in Jette dan in het Brussels Gewest. De aangiften waarvan het totaal netto belastbaar inkomen nul is, zijn van personen met vrijgestelde inkomens of die geen enkel inkomen aangeven aan de personenbelasting. Het kan gaan om personen die niet-belastbare sociale uitkeringen (zoals het [leefloon](#) en tegemoetkomingen voor personen met een handicap) ontvangen, internationale ambtenaren, bepaalde studenten, enz.²⁸

Deze categorieën van belastingplichtigen kunnen in bepaalde gevallen ook in de heel lage mediane equivalente inkomensklassen vallen (minder dan 5.000 euro), terwijl hun effectieve inkomen voor sommigen in werkelijkheid hoger is. Deze inkomensklassen moeten met voorzichtigheid worden geïnterpreteerd, gezien de vertekeningen die inherent zijn aan de [fiscale statistiek](#) (zie glossarium).

7-5

Verdeling van de bevolking volgens het equivalent inkomen na belastingen, inkomens 2019

Bronnen: BISA & Statbel (RR, Fiscale statistiek van de inkomens)

Noot: Omwille van de eenvoud worden de klassen aangeduid met afgeronde cijfers, terwijl in werkelijkheid enkel de ondergrens van elke klasse wordt opgenomen.

²⁸ In Jette is deze ondervetegenwoordiging van onbekende belastbare inkomens deels te verklaren door de beperkte aanwezigheid van internationale ambtenaren, maar ook het lagere percentage van personen die een leefloon ontvangen (zie hieronder) is een verklarende factor.

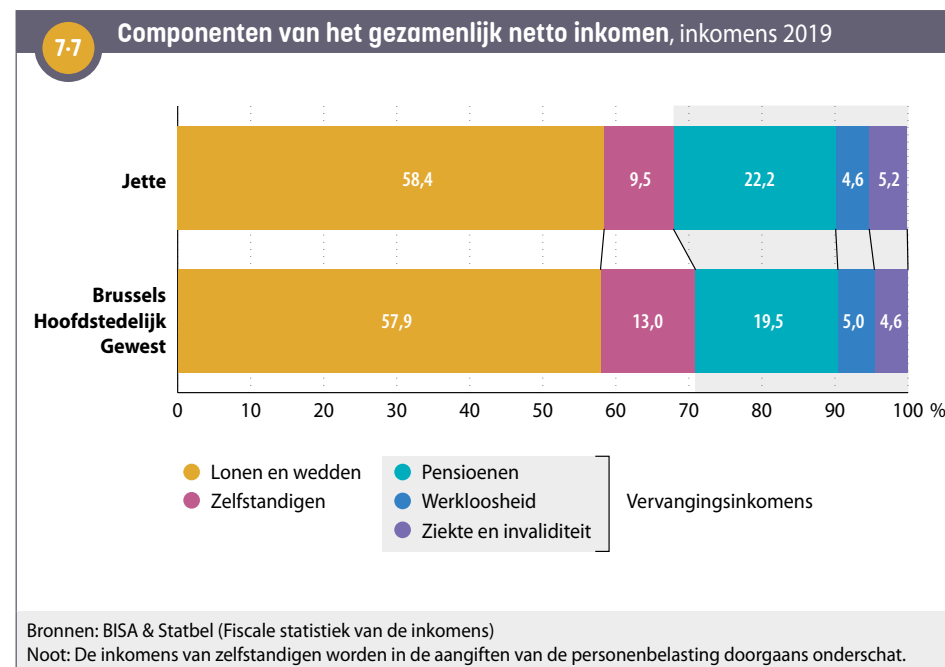
Wanneer we het belastbare inkomen bekijken dat individueel door de belastingplichtigen in Jette wordt aangegeven, ligt het mediaan belastbaar inkomen van vrouwen lager dan dat van mannen, net als in de rest van het Brussels Gewest ⁷⁻⁶.

Het verschil in inkomen tussen mannen en vrouwen in de gemeente (-17 %) is iets groter dan in het Gewest als geheel (-15 %). De grootte van het verschil tussen mannen en vrouwen varieert naargelang de gezinssituatie. Het verschil in inkomen afhankelijk van het geslacht is bijvoorbeeld groter bij koppels dan bij alleenwonenden. In het laatste geval is het inkomen van vrouwen bijna gelijk aan dat van mannen.

	Jette			Brussels Hoofdstedelijk Gewest		
	Man	Vrouw	Totaal	Man	Vrouw	Totaal
Alleenwonend	20.605	20.442	20.534	18.090	19.182	18.753
Samenwonend of gehuwd zonder kinderen	23.513	18.268	21.293	23.208	18.087	21.060
Samenwonend of gehuwd met kind(eren)	24.219	18.603	21.869	23.438	17.525	21.052
Alleenstaande ouder	23.533	19.284	19.596	21.221	18.032	18.495
Totaal	23.095	19.247	21.001	21.751	18.408	19.886

Bronnen: BISA & Statbel (RR, Fiscale statistiek van de inkomens)
 Noot: • Alleen aangevers die op 1 januari 2019 18 jaar of ouder waren, zijn in deze tabel opgenomen.
 • Aangevers met een nul of negatief belastbaar inkomen (gecorrigeerd met het huwelijksquotiënt) werden uitgesloten voordat het mediaan inkomen werd berekend.
 • De regel 'Totaal' bevat alleen aangevers met het type positie in het huishouden dat in deze tabel wordt gepresenteerd. De inkomens van leden van collectieve huishoudens, kinderen, andere leden van een huishouden of personen die tot andere soorten huishoudens behoren, zijn niet in aanmerking genomen voor de berekening van de medianen in de regel 'Totaal'.

Uit de analyse van de bron van deze fiscale inkomens in 2019 blijkt dat het aandeel van de inkomens van zelfstandigen iets lager ligt in Jette dan in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Omgekeerd ligt het aandeel van pensioeninkomens in Jette iets hoger dan in het Gewest als geheel, in lijn met het iets grotere aandeel ouderen in de gemeente. Er is geen significant verschil in het aandeel van de inkomens, afkomstig van salarissen, werkloosheids-, ziekte- en arbeidsongeschiktheidsuitkeringen ⁷⁻⁷.

7.2. PERSONEN DIE EEN UITKERING ONTVANGEN

Het aantal personen dat een vervangingsinkomen (werkloosheidsuitkering of invaliditeitsuitkering) of een bijstandsuitkering ontvangt, is een indicator van het aantal personen dat met een **beperkt inkomen** moet leven, dat de **armoederisicogrens** kan benaderen of er zelfs onder gaat.

Het percentage van de bevolking van 18-64 dat een werkloosheidsuitkering, een invaliditeitsuitkering of een bijstandsuitkering ontvangt, is in het algemeen even hoog in Jette als in het Brussels Gewest **7-8**. De gemeente telt in verhouding echter een iets lager aantal mensen met een **leefloon** of een **equivalent leefloon** en iets meer mensen met een handicap.

Bij de jongvolwassenen (18-24) ontvangt 12 % in Jette een **leefloon** (of **equivalent leefloon**). Hoewel dit cijfer hoog is, ligt het onder het gewestelijke gemiddelde (15 %). Van de ouderen (65 jaar en ouder) ontvangt 11 % een inkomensgarantie voor ouderen (IGO) en 6,5 % een uitkering voor personen met een handicap. Ook het aandeel ouderen dat een IGO ontvangt, is kleiner in Jette dan in het Gewest.

Een van de opvallendste ontwikkelingen, zowel in Jette als op gewestelijk niveau, is een stijging van het aantal begunstigden van een **leefloon** (OCMW) en tegelijkertijd een daling van het aantal mensen met een werkloosheids- of inschakelingsuitkering (RVA). In Jette is de toename van het aantal leefloners gekoppeld aan de toename van het aantal studenten dat een leefloon ontvangt.

Een van de redenen voor deze evoluties, zowel in Jette als in het Gewest in zijn geheel, zijn de hervormingen van het recht op werkloosheidsuitkeringen en meer specifiek van de inschakelingsuitkering, waardoor de toegangsvoorwaarden werden verstrengd (zie het hoofdstuk **5**, Arbeidsmarkt). Er kunnen ook andere factoren in rekenschap worden genomen als verklaring van de daling van het aantal personen met een werkloosheids- of inschakelingsuitkering (zoals maatregelen ter bevordering van werkgelegenheid of opleiding, de conjunctuur, de toename van de werkgelegenheid, enz.) en de toename van het aantal leefloners (zoals meer leeflonen voor studenten, meer bestaansonzekerheid, enz.).

7-8

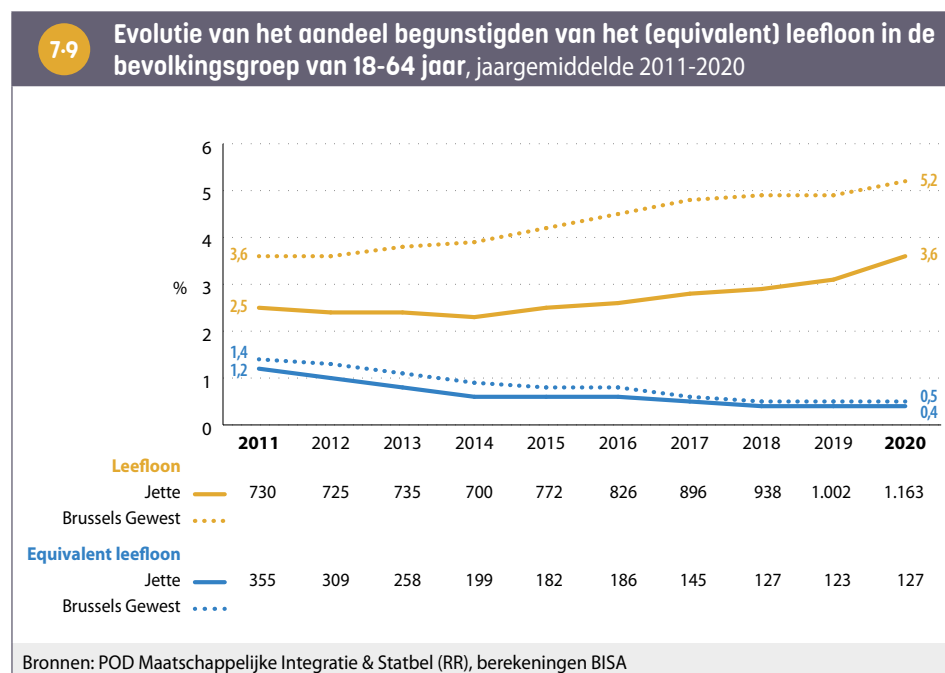
Aantal en percentage personen die een werkloosheidsuitkering, invaliditeitsuitkering of sociale bijstandsuitkering ontvangen naar leeftijdsklasse, januari 2011 en 2021

	Jette			Brussels Hoofdstedelijk Gewest	
	Aantal (2021)	% (2011)	% (2021)	% (2011)	% (2021)
Bevolking van 18 tot 24 jaar	4.199	100	100	100	100
Leefloon of equivalent leefloon (OCMW)	508	9,1	12,1	9,1	15,4
Werkloosheids- of inschakelingsuitkering (1)	115	8,2	2,7	7,9	2,5
Bevolking van 18 tot 64 jaar	32.357	100	100	100	100
Leefloon of equivalent leefloon (OCMW)	1.412	3,9	4,4	5,0	6,0
Werkloosheids- of inschakelingsuitkering (1)	2.843	13,7	8,8	13,2	8,5
Invaliditeitsuitkeringen (2)	1.996	3,8	6,2	3,4	5,1
Tegemoetkomingen voor personen met een handicap (2)	708	2,2	2,2	1,8	2,0
Bevolking van 65 jaar en ouder	7.712	100	100	100	100
Inkomensgarantie voor ouderen (IGO)	839	7,0	10,9	9,3	12,7
Tegemoetkomingen voor personen met een handicap (2)	502	6,5	6,5	6,0	6,4

Bronnen: POD MI, RVA, RIZIV, FOD Sociale Zekerheid - DGPH, FPD, Statbel (RR); berekeningen BISA
 (1) Het gaat om het aantal betalingen van uitkeringen.
 (2) Gegevens voor december 2010 en december 2020.

De **evolutie** van het aantal begunstigden van een **leefloon** of **equivalent leefloon** en hun aandeel in de bevolking (18-64 jaar) in Jette over de laatste 10 jaar volgt een gelijkaardige trend als die op gewestelijk niveau **7-9**.

Overigens daalt het aantal begunstigden van een **leefloon** tussen 2011 en 2020 (vóór de oorlog in Oekraïne) sterk: in tien jaar is het bijna drie keer zo laag geworden. Deze trend kan worden verklaard door een afname van migratiestromen en door bepaalde maatregelen die op federaal niveau zijn genomen op het gebied van asiel- en migratiebeleid. In die periode heeft dat geleid tot een vermindering van het aantal asielzoekers en vreemdelingen die niet in het bevolkingsregister zijn ingeschreven en in aanmerking komen voor financiële hulp. Sommige van deze bevolkingsgroepen zijn ook naar opvangstructuren gestuurd. We benadrukken dus dat deze cijfers dateren van vóór de oorlog in Oekraïne en de instroom van vluchtelingen uit dat land, aangezien de Oekraïense vluchtelingen onder tijdelijke bescherming (onder de vereiste voorwaarden) recht hebben op een **equivalent leefloon**.

7.3. RECHTHEBBENDEN OP DE VERHOOGDE TEGEMOETKOMING (RVT)

Het aantal **rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming** (RVT) voor de verzekering voor geneeskundige verzorging kan worden gebruikt als indicator voor het aantal personen dat in moeilijke financiële omstandigheden leeft.

In januari 2021 hebben 13.851 personen in Jette recht op de verhoogde tegemoetkoming als titularis of als persoon ten laste, d.w.z. 26 % van de bevolking. De situatie in de gemeente verschilt weinig van de gewestelijke situatie, ongeacht de leeftijdsgroep **7-10**.

In Jette hebben 25-64-jarigen net als in het Brussels Gewest minder vaak een RVT-status dan andere leeftijdsgroepen.

7-10 Aantal en percentage rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming in het kader van de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging (RVT), naar leeftijdsklasse en geslacht, januari 2021

Leeftijdsklasse	Jette						Brussels Hoofdstedelijk Gewest		
	Aantal rechthebbenden ⁽¹⁾			Percentage rechthebbenden ⁽¹⁾ in de bevolking			Percentage rechthebbenden ⁽¹⁾ in de bevolking		
	Man	Vrouw	Totaal	Man	Vrouw	Totaal	Man	Vrouw	Totaal
Jonger dan 18 jaar	2.003	1.946	3.949	30,8	31,0	30,9	32,7	32,7	32,7
18 - 24 jaar	647	701	1.348	30,2	34,1	32,1	31,8	31,7	31,8
25 - 64 jaar	2.574	3.558	6.132	18,5	25,0	21,8	19,4	23,8	21,6
65 jaar en ouder	770	1.652	2.422	25,7	35,0	31,4	30,6	35,3	33,4
Totaal	5.994	7.857	13.851	23,4	28,8	26,2	24,8	28,2	26,5

Bronnen: BISA, KSZ (DWH AM&SB), Statbel (RR)
(1) Titularissen en personen ten laste.

8. GEMEENTELIJKE FINANCIËN

8.1. KERNINDICATOREN VOOR DE GEMEENTELIJKE FINANCIËN

De gewone begroting van de gemeente betreft het geheel van ontvangsten en uitgaven die op een regelmatige en gebruikelijke wijze voorvallen. De ontvangsten en uitgaven betreffende investeringen hebben een onregelmatig karakter. Ze worden apart in beschouwing genomen, in de zogeheten buitengewone begroting.

Wanneer de periode van 2015-2020 in beschouwing wordt genomen, valt op dat Jette een overschot had in de gewone dienst van 2016 tot 2019, toen haar ontvangsten groter waren dan haar uitgaven. In 2020 namen, ten gevolge van de COVID-19-crisis, de uitgaven van de gemeente echter sneller toe dan haar ontvangsten. De gewone dienst vertoonde dat jaar een negatief saldo. Het gecumuleerd resultaat bleef evenwel ieder jaar positief.

De ontvangsten en de uitgaven van een gemeente hangen sterk af van haar aantal inwoners. Om gemeenten te kunnen vergelijken worden de ontvangsten en de uitgaven, alsook de schuld en de investeringen daarom uitgedrukt **per inwoner**.

In de rekeningen van 2015-2020 waren de gewone ontvangsten en uitgaven per inwoner, alsook de investeringsuitgaven en de schuld per inwoner in Jette gemiddeld in deze periode lager dan voor het geheel van de 19 Brusselse gemeenten **8-1**.

8-1 Kernindicatoren van de gemeentelijke financiën, gemiddelde van de rekeningen 2015-2020		
	Jette	19 Brusselse gemeenten
Gewone ontvangsten in euro per inwoner	1.510	1.922
Gewone uitgaven in euro per inwoner	1.490	1.886
Schuld in euro per inwoner	1.351	1.463
Investeringsuitgaven in euro per inwoner	161	292

Bronnen: GOB - BPB & Statbel (RR), berekeningen BISA

8.2. STRUCTUUR VAN DE BELANGRIJKSTE GEWONE ONTVANGSTEN EN UITGAVEN

De **fondsen en dotaties**²⁹ vormen de grootste bron van **ontvangsten** voor Jette. Het aandeel van deze bron ligt net boven dat van de 19 gemeenten samen (39 % voor Jette ten opzichte van 38 % voor het geheel van de 19 gemeenten, gemiddelde 2015-2020). De algemene dotatie aan de gemeenten is goed voor 18 % van de ontvangsten van Jette, de andere fondsen en dotaties voor 21 % **8-2**. De hervorming van de algemene dotatie in het jaar 2017, gedeeltelijk gefinancierd vanuit de afschaffing van sommige andere dotaties en gedeeltelijk met nieuwe middelen, leverde voor Jette een hoger totaalbedrag aan fondsen en dotaties op vanaf 2017. Herleid tot het aantal inwoners, ligt de algemene dotatie van Jette in de periode 2015-2020 nabij het niveau van het geheel van de 19 gemeenten, terwijl de andere fondsen en dotaties in Jette een lager bedrag opleveren per inwoner dan voor het geheel van de 19 gemeenten (naar omhoog getrokken door de stad Brussel).

De tweede grootste ontvangstenbron in Jette zijn de opcentiemen op de **onroerende voorheffing**³⁰. Hun aandeel in de gewone ontvangsten is iets kleiner in vergelijking met de 19 gemeenten samen (25 % van de gewone ontvangsten in Jette tegenover 29 % voor de 19 gemeenten, gemiddelde van de rekeningen van 2015-2020). Herleid tot het aantal inwoners toont de gemeente een opbrengst uit de onroerende voorheffing die lager is dan op regionaal niveau, hoewel het percentage opcentiemen bij de onroerende voorheffing boven het gemiddelde ligt. Dit lagere rendement zou kunnen verklaard worden door onder andere de lage kantoordensiteit.

De ontvangsten van de aanvullende belasting bij de **personenbelasting**³¹ vormen de derde bron van ontvangsten in Jette. Ze wegen er meer door dan in de 19 gemeenten samen (14 % van de totale ontvangsten in Jette tegenover 10 % in de 19 gemeenten samen). Het aanvullende tarief van de personenbelasting ligt in Jette hoger dan het regionale gemiddelde, ook nog steeds na de tariefverlaging van 2020. Bovendien is het mediaan inkomen van de inwoners van Jette hoger dan in de 19 gemeenten in hun geheel (zie hoofdstuk **7**, Inkomens).

²⁹ Algemene dotatie aan de gemeenten (ADG): dotatie vanwege het Brussels Gewest om de algemene financiering te verzekeren. Andere fondsen en dotaties: voor specifieke doeleinden.

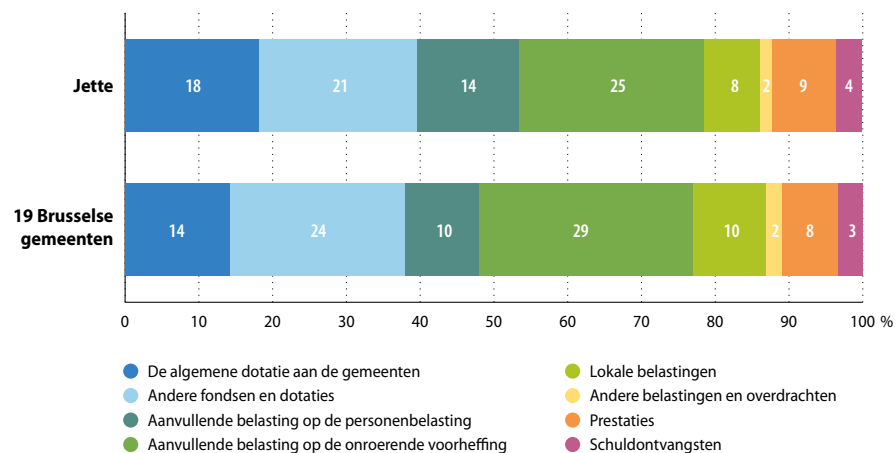
³⁰ Belasting op het bezit van onroerende goederen, zoals woningen en gronden.

³¹ Belasting op de inkomens van particulieren, zoals lonen en uitkeringen.

De inkomsten uit **lokale belastingen** wegen in Jette iets minder door in de totale ontvangsten (8 % in Jette tegenover 10 % voor de 19 gemeenten samen), terwijl de ontvangsten uit **prestaties**, tot slot, er net iets meer vertegenwoordigen (9 % in Jette tegenover 8 % voor de 19 gemeenten samen).

Net als in de andere gemeenten, zijn de personeelskosten de belangrijkste **uitgaven** van de gemeente Jette. Zo werd in de periode 2015-2020 gemiddeld 46 % van de gewone uitgaven besteed aan de personeelskosten van het gemeentebestuur, tegenover 42 % voor de 19 gemeenten (8-3). De werkingsuitgaven, de dotaties aan de politiezone en aan het OCMW en de andere overdrachten zijn iets lager in Jette dan in de 19 gemeenten samen, in tegenstelling tot de schulduitgaven.

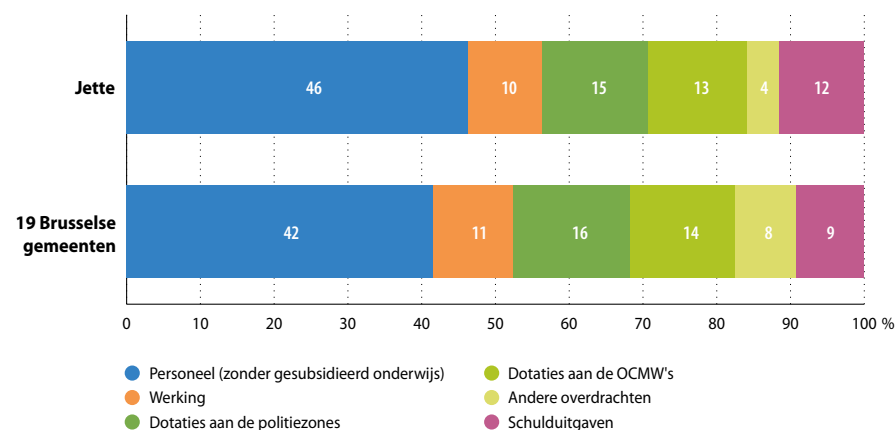
8-2 Verdeling van de gewone ontvangsten (zonder het gesubsidieerd onderwijs), gemiddelde van de rekeningen 2015-2020

Bron: GOB - BPB, berekeningen BISA

Noten: • De ontvangsten uit prestaties zijn degene die betrekking hebben op de levering van een goed of een dienst door de gemeente (bijvoorbeeld huurinkomsten voor een gebouw).
• De schuldontvangsten omvatten hoofdzakelijk de dividenden die de gemeenten krijgen van de intercommunales en daarnaast de kredietinteressen.

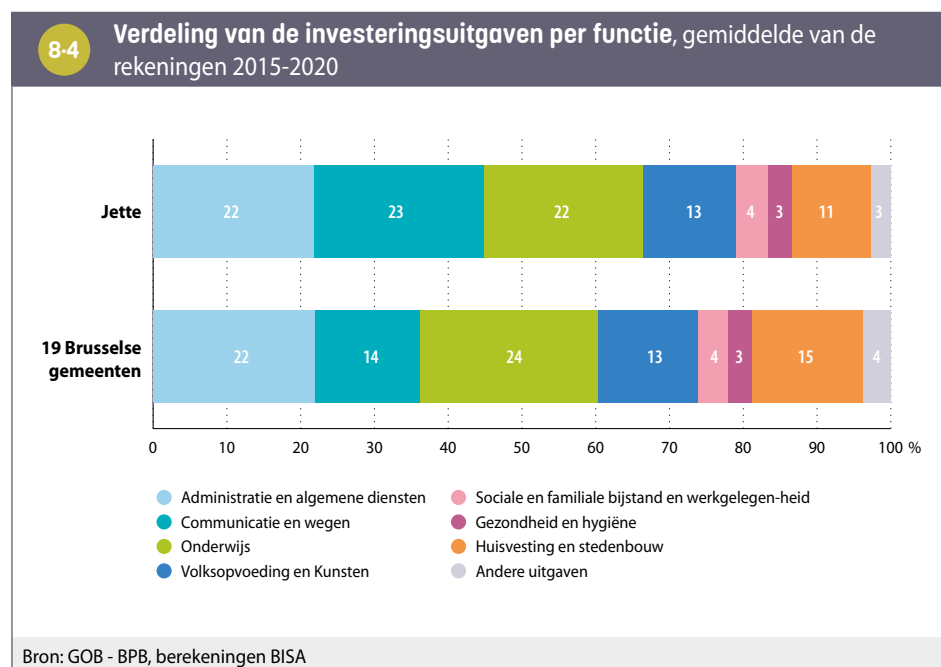
8-3 Verdeling van de gewone uitgaven (zonder het gesubsidieerd onderwijs), gemiddelde van de rekeningen 2015-2020

Bron: GOB - BPB, berekeningen BISA

8.3. INVESTERINGEN

De **investeringsuitgaven** schommelen sterk van jaar tot jaar. Men kan echter vaststellen dat de domeinen communicatie en wegen (23 %), administratie en algemene diensten (22 %) en onderwijs (22 %) in de periode 2015-2020 een aanzienlijk deel van de investeringen in Jette hebben vertegenwoordigd ⁸⁻⁴.

9. HUISVESTING

Op 1 januari 2021 zijn er 7.510 gebouwen (6654 residentieel en 856 niet-residentieel) en 24.852 woningen in Jette, waarvan 1.406 sociale woningen.

Op het moment van schrijven beschikken we niet over voldoende recente gegevens over de huurbedragen op gemeentelijk niveau. De laatste beschikbare gegevens over de huurprijzen op gemeentelijk niveau dateren van 2018. Op dat moment bedraagt de gemiddelde huur 743 euro, tegenover 739 euro voor het Gewest als geheel³². In het algemeen drukken de kosten van huur en nutsvoorzieningen (energie en water) zwaar op het budget van veel Brusselse huishoudens. Ze zijn een van de belangrijkste oorzaken van de overmatige schuldenlast van de huishoudens³³. De sterke stijgingen van de energieprijzen (voornamelijk gas en elektriciteit) in 2022 hebben dit fenomeen alleen maar versterkt.

9.1. KENMERKEN VAN WOONGEBOUWEN

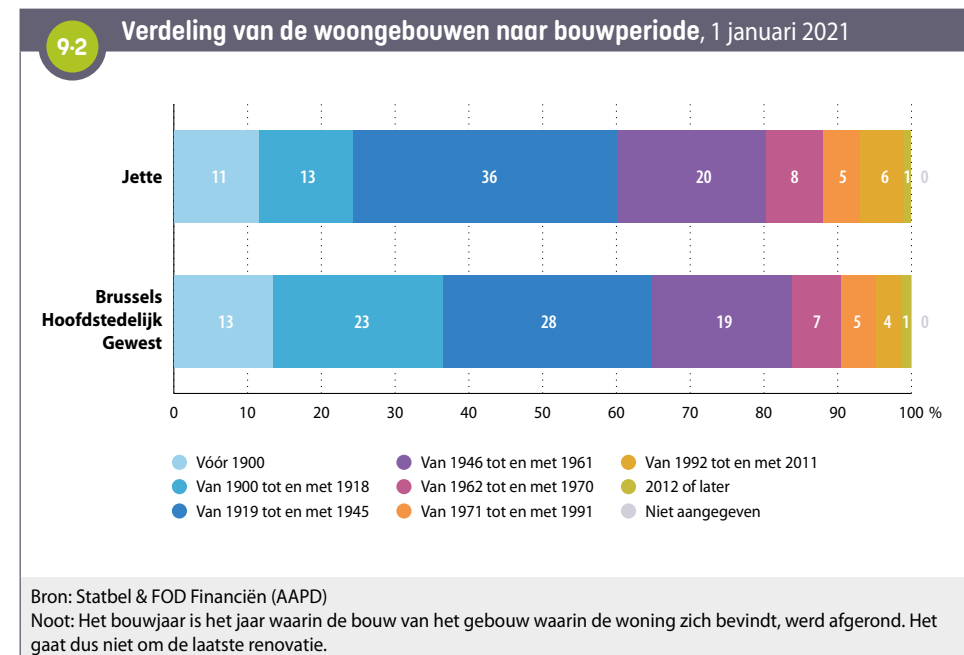
In Jette zijn huizen in gesloten bebouwing goed voor 71 % van de woongebouwen, tegenover 64 % in het Brussels Gewest. Andere woningtypes – halfopen en open bebouwing – zijn ondervertegenwoordigd en flatgebouwen komen net zo vaak voor als in de rest van het Gewest **9-1**.

9-1 Verdeling van de woongebouwen naar type (kadastraal karakter), 2021				
	Huizen in gesloten bebouwing	Huizen in halfopen bebouwing	Huizen in open bebouwing	Appartementsgebouwen
Jette	71 %	5 %	1,6 %	23 %
Brussels Gewest	64 %	9 %	4 %	23 %

Bron: Statbel & FOD Financiën (AAPD)

Jette maakt deel uit van de **tweede kroon**. De meeste verstedelijking vond plaats na de Eerste Wereldoorlog: woongebouwen gebouwd tussen 1900 en 1918 (en in mindere mate vóór 1900) zijn verhoudingsgewijs minder vertegenwoordigd dan op gewestelijk niveau. Woongebouwen gebouwd tussen 1919 en 1945 zijn oververtegenwoordigd. Recente gebouwen (gebouwd na 1970) vertegenwoordigen 12 % van de woningbouw in Jette **9-2**.

De ouderdom van de gebouwen varieert in de gemeente. De gebouwen in de wijken ten noorden van de spoorweg zijn recenter dan in de rest van de gemeente.

³² BGHM, Observatiecentrum van de huurprijzen, enquête 2018 <https://slrb-bghm.brussels/sites/default/files/media/publication/documents/slrbs-obsloyer-enquete2018-nl-web.pdf>

³³ Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad (2020).

Op basis van Census 2011 zijn woningen met 4 kamers het sterkst vertegenwoordigd in Jette (31,5%), gevolgd door woningen met 5 kamers (19%) en woningen met 3 kamers (15%). Deze percentages liggen iets hoger dan op gewestelijk niveau. Grote woningen zijn iets minder vertegenwoordigd in Jette dan in het Gewest als geheel.

Nog steeds op basis van de gegevens van de Census 2011 blijkt dat het aandeel woningen dat door de eigenaar wordt bewoond, hoger ligt in Jette (48%) dan op gewestelijk niveau (39%).

9.2. SOCIALE WONINGEN EN ANDERE WONINGEN VAN SOCIALE AARD

Op 31 december 2020 telde de gemeente Jette 1.406 **sociale woningen**, 24 meer dan in 2010. In verhouding tot het aantal gezinnen zijn er in Jette minder sociale woningen dan op gewestelijk niveau: er zijn 6,3 sociale woningen per 100 gezinnen in de gemeente, tegenover 7,2 per 100 gezinnen op gewestelijk niveau ^{9.3}.

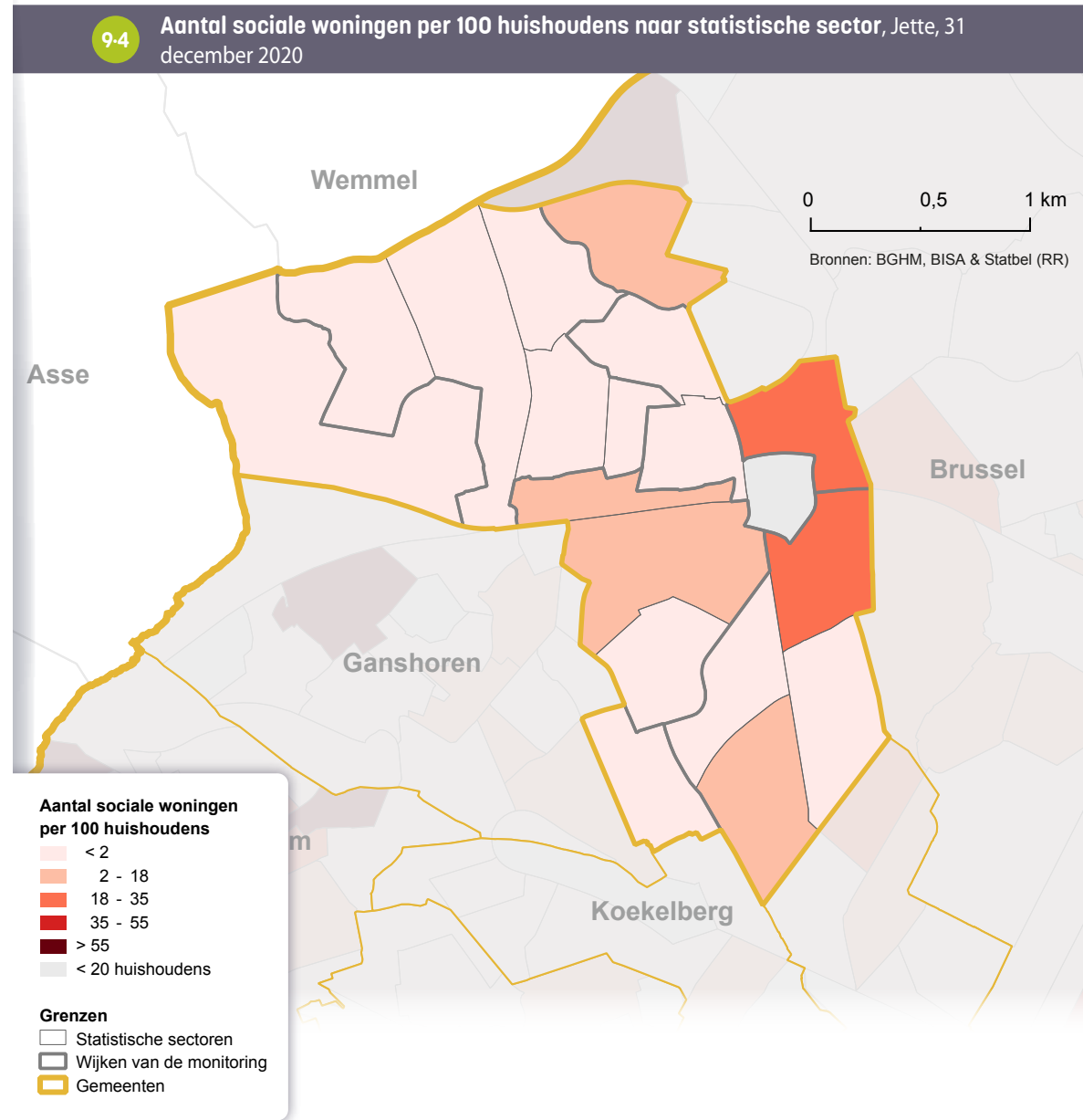
In 2022 staan 1913 Jetse gezinnen (1965 als de aanvragen voor woningen voor bescheiden en middeninkomens worden meegeteld), of 9% van de gezinnen in de gemeente, op de wachtlijst voor sociale huisvesting in het Brussels Gewest; ze voldoen dus aan de toegangsvoorwaarden en wachten tot hen een woning wordt toegewezen³⁴.

9.3 Aantal en aandeel sociale woningen, 31 december 2020		
	Jette	Brussels Gewest
Aantal sociale woningen	1.406	40.089
Aantal sociale woningen per 100 private huishoudens	6,3	7,2

Bronnen: BGHM en Statbel, berekeningen BISA

Sociale huisvesting is te vinden op verschillende locaties in de gemeente ^{9.4}. Drie **statistische sectoren** zijn goed voor het grootste deel (bijna 90%) van de sociale woningen in Jette: Essegem (woningen voornamelijk gebouwd in

³⁴ Bronnen: BGHM en Statbel, berekeningen Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel. Aantal gezinnen op de wachtlijst op 8/6/2022, vóór het schrappen van de lijst.

de jaren 1970 en begin jaren 1980), Brugmann (woningen voornamelijk gebouwd in de jaren 1960) en Tuinwijk, in het noorden van de gemeente.

In de sector Essegem woont bijna één huishouden op drie in een sociale woning. In de sector Brugmann woont 25 % van de huishoudens in een sociale woning en in de sector Tuinwijk 8 %.

Naast de sociale woningen zijn er nog andere **'woningen van sociale aard'**. Deze huisvestingscategorie omvat sociale woningen, maar ook andere *"woningen, geproduceerd of beheerd in het kader van een gewestelijk overheidsbeleid, of het nu gaat om de vaststelling van de huurprijs of de voorwaarden voor de aankoop en/of wederverkoop van de onroerende goederen."*³⁵. Binnen die brede categorie verschillen echter de criteria voor de toegang en het al dan niet permanente sociale karakter van deze woningen.

Wat het huurbestand betreft, zijn er naast de sociale woningen die worden verhuurd door de Openbare vastgoedmaatschappijen (OVM's), ook een aantal andere openbare woningen met potentieel sociaal karakter (woningen van de gemeente, het OCMW, het Woningfonds en, zeldzamer, de gewestelijke Regie der Gebouwen). Net als bij sociale huisvesting is de duur van de sociale bestemming permanent. Er zijn 213 dergelijke woningen in Jette³⁶. Er moet echter worden opgemerkt dat (over het algemeen) in het Brussels Gewest een deel van deze woningen verhuurd wordt tegen prijzen die dicht aanleunen bij die van de particuliere markt (en dus voorbehouden zijn aan de middenklasse).

Daarnaast wordt een aantal woningen in privébezit beheerd door sociale verhuurkantoren (SVK's), met huurprijzen onder de marktprijs voor huishoudens met een laag inkomen. Het bedrag dat de huurder betaalt, hangt af van de huur die is overeengekomen met de eigenaar van de woning. Bovendien is de sociale bestemming van deze woningen, in tegenstelling tot de openbare woningen, niet permanent. Ze hangt af van de privé-eigenaar. De minimale duur van een contract met een SVK is 3 jaar. In Jette worden op 30 september 2019 slechts 304 woningen verhuurd via een SVK.

Tot slot zijn er ook een aantal voorzieningen die de aankoop van een woning betaalbaarder moeten maken. Sommige overheidsprogramma's zijn gericht op de bouw van woningen en hun verkoop onder de marktprijs³⁷, terwijl andere de toegang tot krediet vergemakkelijken, zodat personen op de particuliere markt kunnen kopen³⁸. In totaal zijn er 784 sociale koopwoningen in Jette³⁹ 9-5. Jette is de vierde gemeente in Brussel met het grootste aantal sociale koopwoningen.

9-5 Aantal woningen van sociale aard (exclusief sociale woningbouw), huurwoningen en koopwoningen, 2019 en 2020

	Huurwoningen		Koopwoningen
	Openbare huisvesting (met uitzondering van sociale huisvesting)	Particuliere huisvesting (SVK)	
Jette	213	304	784
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	7.526	6.962	11.079

Bronnen: Woningfonds, Citydev, urban.brussels/DSV, CLTB, Brussel Huisvesting, Gewestelijke Grondregie

35 Perspective.brussels (2021).

36 162 gemeentelijke woningen (gemeente en OCMW, exclusief leegstaande woningen) op 31 december 2019, 48 woningen van het Woningfonds op 1 januari 2019 en 3 woningen van de gewestelijke Regie der Gebouwen op 1 januari 2017.

37 Het betreft bijvoorbeeld woningen verkocht door het Woningfonds of Citydev of in het kader van wijkcontracten.

38 Hier gaat het bijvoorbeeld om door het Woningfonds verstrekte leningen.

39 Dit betreft: door het Woningfonds verkochte woningen op 31/12/2020, woningen uit Duurzame Wijkcontracten op 31/12/2020, door Citydev verkochte woningen sinds 2010 en op 31/12/2019 actieve leningen van het Woningfonds.

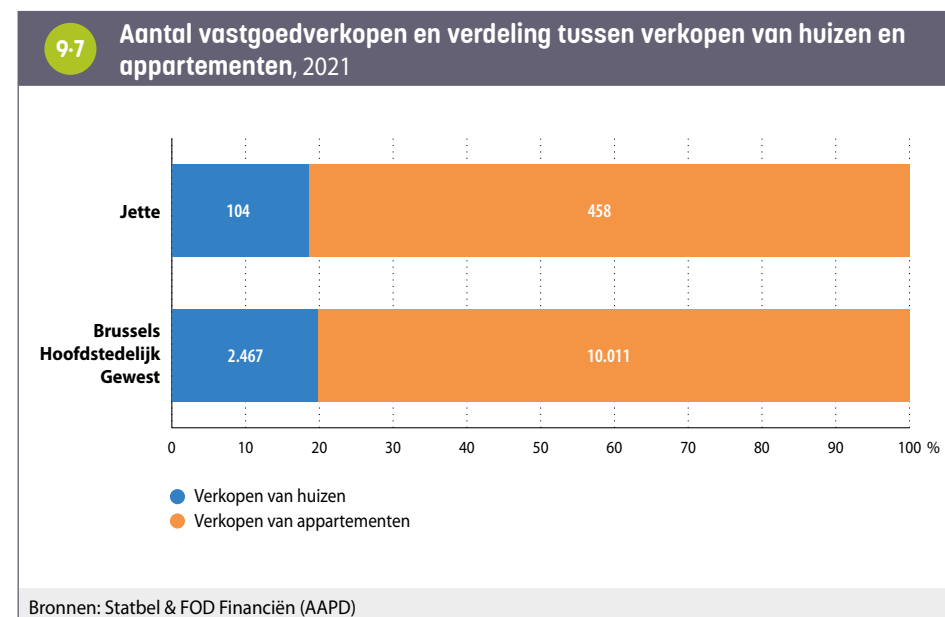
9.3. VASTGOEDPRIJZEN

In het algemeen liggen de vastgoedprijzen in Jette lager dan in het Gewest, zowel wat huizen als wat appartementen betreft. In 2021 bedraagt de mediane verkoopprijs van een appartement er 195.000 euro, tegenover 240.000 euro voor het Gewest ⁹⁻⁶. Tussen 2011 en 2021 stijgt de voor inflatie gecorrigeerde mediane verkoopprijs van appartementen aanzienlijk in Jette (15 %), maar minder sterk dan in het Brussels Gewest (+22 %).

9-6 Woningprijzen (in euro 2021) en aantal transacties, 2011 en 2021	Jette		Brussels Gewest	
	2011	2021	2011	2021
Huizen in gesloten en halfopen bebouwing				
Mediane prijs	327.000 €	350.000 €	385.000 €	455.000 €
Aantal transacties	93	101	2.115	2.317
Appartementen				
Mediane prijs	169.000 €	195.000 €	196.000 €	240.000 €
Aantal transacties	487	458	8.276	10.011
Totaal aantal transacties per 100 huishoudens⁽¹⁾	2,71	2,52	1,98	2,23

Bronnen: Statbel (RR) & FOD Financiën (AAPD), berekeningen BISA
 (1) Deze indicator heeft ook betrekking op de verkoop van huizen in open bebouwing.

Net als in het Brussels Gewest hebben in 2021 de meeste transacties in Jette betrekking op appartementen ⁹⁻⁷.

10. MOBILITEIT EN MILIEU

10.1. MOBILITEIT

Autobezit van de huishoudens

In Jette zijn er 0,7 auto's per huishouden. Dat cijfer ligt iets hoger dan in het Gewest (0,6) en bijna twee keer zo hoog als in de gemeenten met het laagste aantal auto's per huishouden (0,36 in Sint-Joost-Ten-Node). In het algemeen hangt de motoriseringsgraad van de huishoudens af van een aantal factoren, waaronder het inkomen van het huishouden, de samenstelling en de leeftijd van de leden (bijvoorbeeld de aanwezigheid van kinderen in het huishouden), de plaatselijke dichtheid van diensten (winkels enz.) en het bestaan van alternatieven voor particuliere gemotoriseerde mobiliteit⁴⁰.

In de gemeente heeft 45 % van de huishoudens geen auto, wat minder is dan het gewestelijke cijfer (52 %). Het aandeel van de huishoudens dat een auto bezit, is dus groter dan in het Gewest. Daarnaast bezit 44 % van de huishoudens slechts één wagen (tegenover 38 % in het Brussels Gewest) en bezit 11 % er twee of meer (een aandeel dat dicht bij dat van het Gewest ligt). Het grotere aandeel van gemotoriseerde huishoudens in Jette dan in Brussel is dus toe te schrijven aan een grotere vertegenwoordiging van huishoudens met één wagen **10-1**.

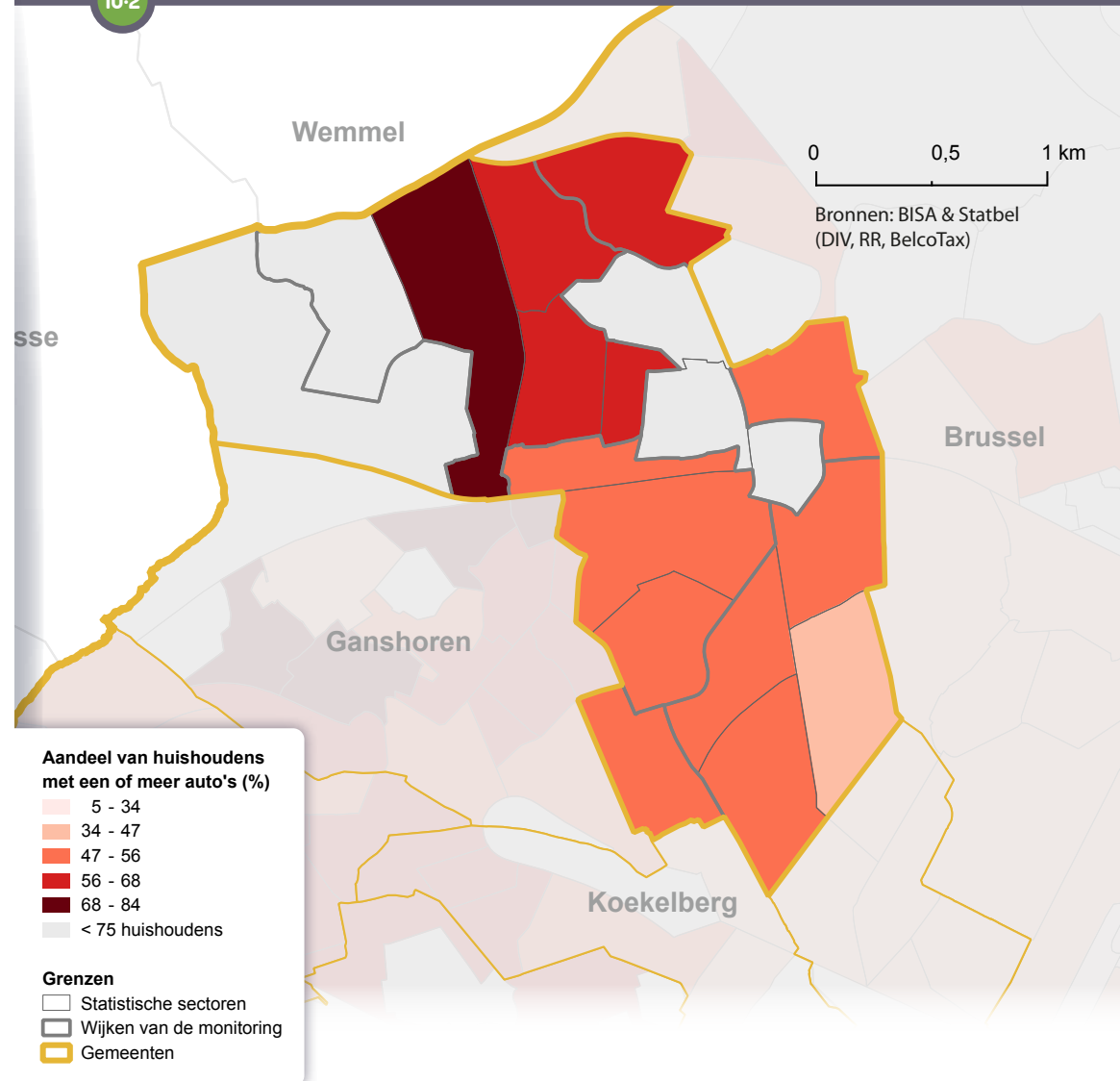
10-1 Autobezit van de huishoudens, 2019			Jette	Brussels Gewest
Aandeel van huishoudens met:	0 auto's	%	45,1	52,3
	1 auto	%	44,0	37,7
	2 auto's of meer	%	11,0	10,0
Auto's per huishouden		graad	0,7	0,6
Aandeel huishoudens met een bedrijfswagen		%	6,7	7,7

Bronnen: Statbel, berekeningen BISA

40 Zie BISA (2019).

10-2

Aandeel huishoudens met een auto per statistische sector, Jette, 2019

De spoorlijn vormt in verschillende opzichten een scheidingslijn binnen de gemeente: in het zuiden zijn de **statistische sectoren**, die tot de **eerste kroon** behoren, iets beter bereikbaar met het openbaar vervoer, dichter bevolkt en over het algemeen gekenmerkt door lagere inkomens; in het noorden, in de **tweede kroon**, zijn de sectoren iets minder goed verbonden en over het algemeen bevolkt door welvarendere inwoners. Daardoor varieert het aandeel van de niet-gemotoriseerde huishoudens binnen de gemeente, net als in andere grote gemeenten **10-2**. Over het algemeen hebben huishoudens in de statistische sectoren ten noorden van de spoorlijn vaker een auto. In de sector Dikke Beuk, in het noorden van de gemeente, heeft meer dan 68 % van de huishoudens een auto. Dit is het geval voor minder dan 47 % van de huishoudens in de sector Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes, in het zuiden van de gemeente.

Het aandeel huishoudens met een bedrijfswagen is kleiner in Jette dan in het Gewest (6,7 % tegenover 7,7 %). De gemeente ligt ver voor op Sint-Joost-ten-Node (2,6 %), de gemeente met het kleinste aandeel bedrijfswagens, maar ook ver achter Sint-Pieters-Woluwe (16 %), waar dit aandeel het grootst is.

Deze situatie wordt verklaard door de kenmerken van de jobs van de Jettenaars (activiteitssector, bezoldiging, enz.).⁴¹ In België neemt de waarschijnlijkheid om over een bedrijfswagen te beschikken toe met het salarisniveau van de werknemer en 64 % van de bestbetaalde werknemers (bovenste deciel) heeft een bedrijfswagen, wat veel minder het geval is voor de lager betaalde werknemers (May *et al.*, 2019). Ter herinnering: de inwoners van Jette zijn ondervertegenwoordigd in activiteitssectoren die over het algemeen hoger geschoolde en dus potentieel beter betaalde werknemers tewerkstellen.

41 De 10 % bestbetaalde loontrekkenden.

Deelauto's

De eerste Cambio-wagens werden in 2003 in gebruik genomen. In het algemeen is het aanbod van Cambio (gemeten aan het aantal standplaatsen) tot 2017 aanzienlijk gestegen en sindsdien relatief stabiel gebleven (Parking.Brussels 2020). Het aanbod is ongelijk verdeeld over het Gewest en is geconcentreerd in het centrum en in de gemeenten van de **eerste kroon**, vooral in het oosten.

Het aanbod is een heel klein beetje groter in Jette dan in het Gewest **10-3**. In 2021 zijn er 31 standplaatsen, dat is één per 1.705 inwoners, tegenover één per 1.886 inwoners voor het Gewest als geheel. Het aanbod is echter aanzienlijk groter dan in de minst goed uitgeruste gemeenten (één standplaats per 7.172 inwoners in Anderlecht) of in sommige naburige gemeenten⁴².

De deelauto's van Cambio worden in de gemeente iets meer gebruikt dan in het Gewest als geheel. In de loop van 2020 werd elke deelauto gemiddeld 460 keer gereserveerd, tegenover gemiddeld 439 keer in het Gewest.

10-3 Vraag en aanbod van Cambio-deelauto's, 2021					
		Jette	Brussels Hoofdstedelijk Gewest	Elsene (min. in termen van inwoners/ standpl.)	Anderlecht (max. in termen van inwoners/ standpl.)
Aanbod / Standplaatsen	Standplaatsen	31	647	80	17
	Inwoners per standplaats	1.705	1.886	1.094	7.172
Vraag / Reserveringen	Reserveringen	14.267	284.252	27.350	7.502
	Reserveringen per standplaats	460	439	342	441
Bron: parking.brussels					

42 In Molenbeek, Koekelberg en Ganshoren is er respectievelijk één standplaats per 5451, 3125 en 2799 inwoners.

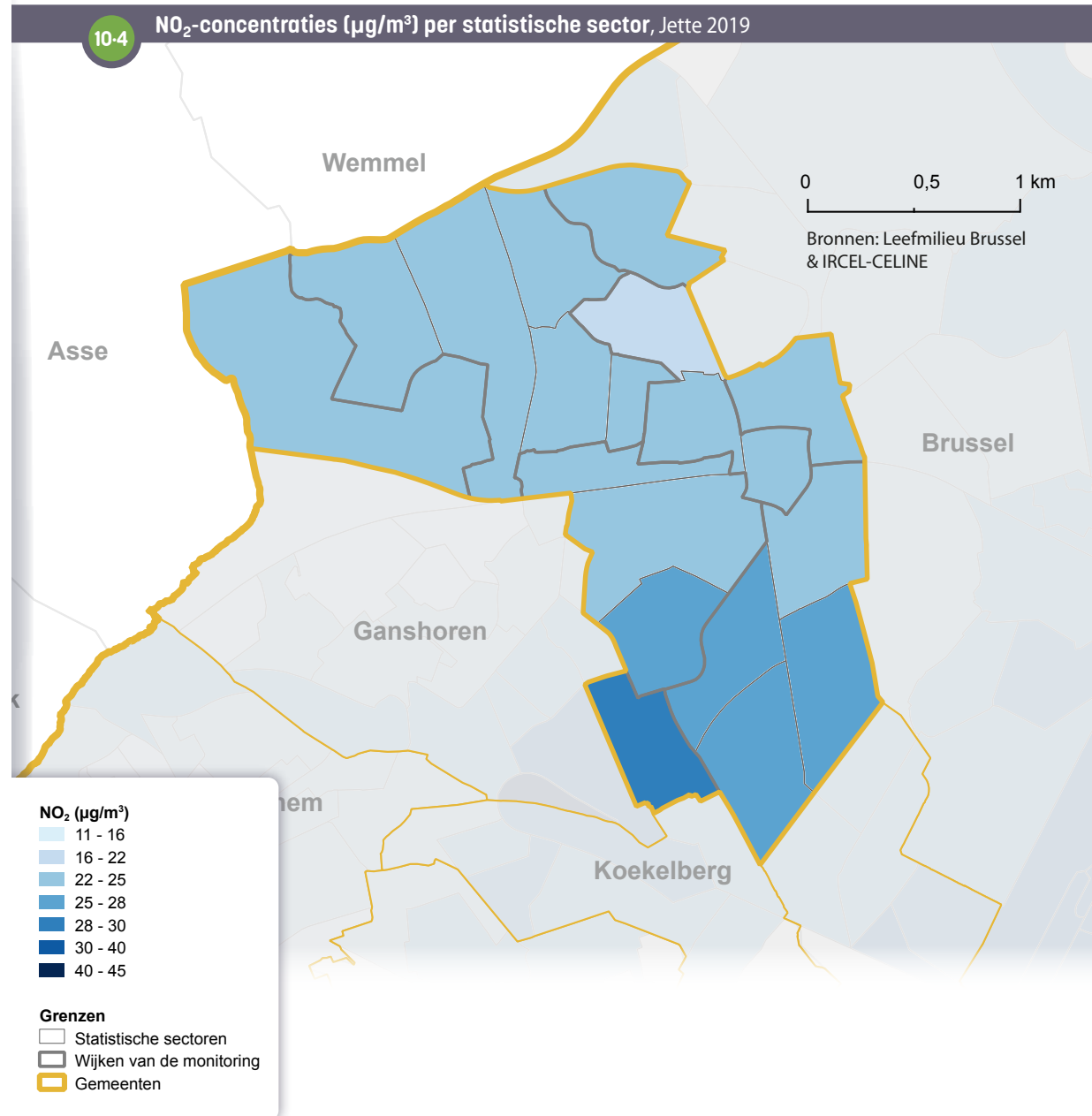
10.2. MILIEU

Luchtverontreiniging

Stikstofdioxide (NO₂) is een gas dat schadelijk is voor de menselijke gezondheid. In Brussel is naar schatting ongeveer 4,71 % van de sterfte toe te schrijven aan NO₂-vervuiling, d.w.z. bijna 400 overlijdens per jaar (Andrieu *et al.*, 2020). De belangrijkste bronnen van de verontreiniging van de buitenlucht (alle verontreinigende stoffen samen) zijn wegverkeer, verwarming van gebouwen, energieproductie en afvalverbranding. Specifiek voor NO₂ wordt geschat dat 44 % van de concentraties in Brussel verband houden met het wegverkeer en dat 45 % te wijten is aan een bijdrage van buiten het Gewest (Leefmilieu Brussel 2022).

In het Brussels Gewest (2021) liggen de [gemiddelde jaarlijkse NO₂-concentraties](#) die in de verschillende meetstations voor de luchtkwaliteit werden geregistreerd, onder de richtwaarden van de EU (40 µg/m³), maar systematisch boven de drempel die sinds 2021 door de WGO wordt aanbevolen (10 µg/m³) (Leefmilieu Brussel 2022).

De NO₂-concentraties zijn ongelijk verdeeld in het Brussels Gewest. Sommige sectoren zijn tot vier keer meer vervuild dan andere (Andrieu *et al.*, 2020). De geschatte waarden voor Jette liggen in het lagere middengebied van het Gewest. De hoogste waarden worden geschat in het zuiden van de gemeente, dat doorkruist wordt door grote wegen (Charles Woestelaan, de Smet de Naeyerlaan, Démosthène Poplimontlaan) [10-4](#).

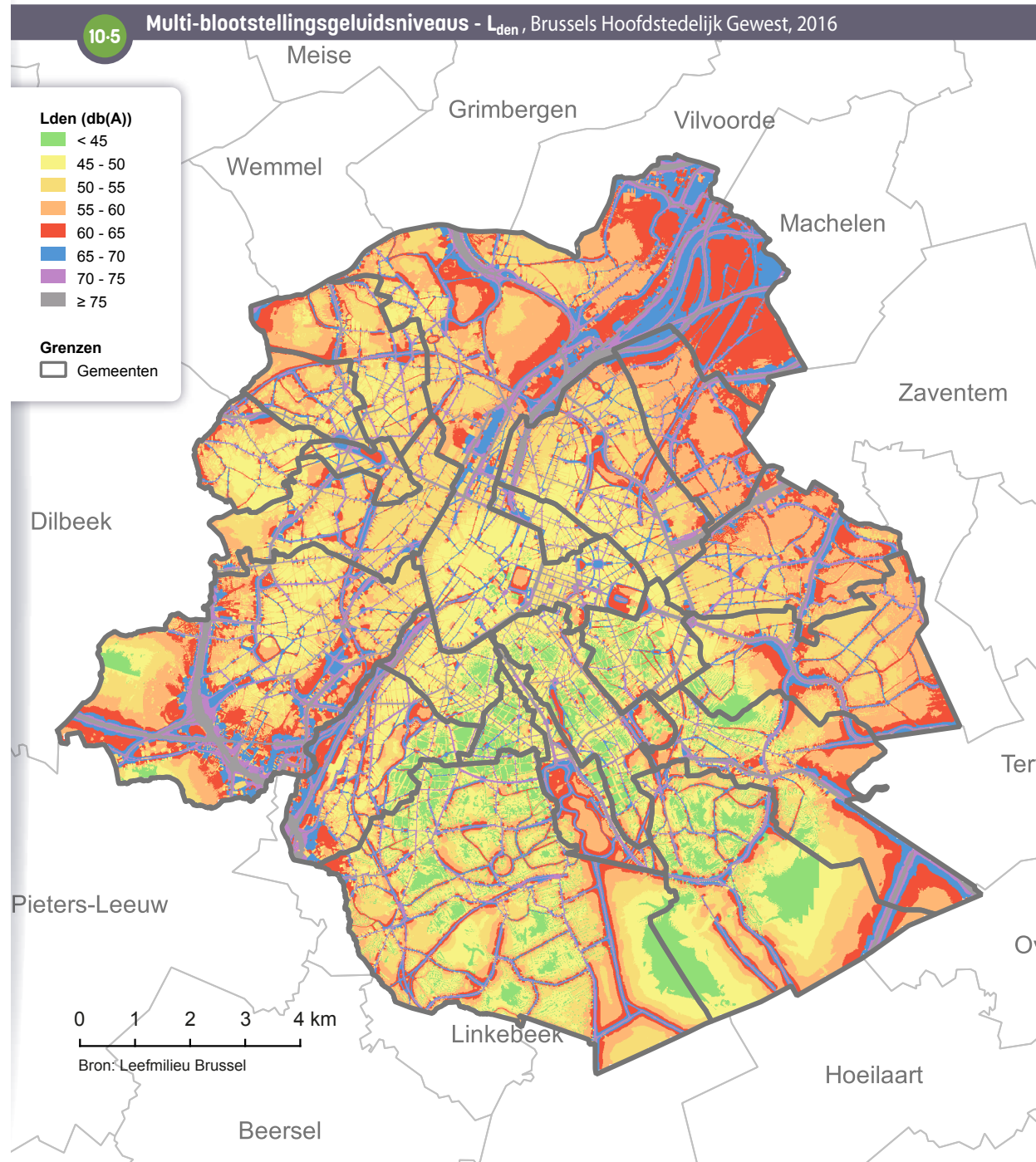

Geluidshinder

Geluidshinder heeft talrijke effecten: er zijn auditieve effecten (gehoorverlies, oorsuizen enz.) en niet-auditieve effecten (slaapstoornissen, hart- en vaatziekten, laag geboortegewicht en vroeggeboorte, cognitieve stoornissen bij kinderen, impact op de mentale gezondheid, enz.). Men schat dat "het omgevingslawaaï van het wegvervoer alleen al in het Brussels Gewest verantwoordelijk is voor het verlies van meer dan 10.103 gezonde levensjaren per jaar" (Andrieu et al., 2020).

In het Brussels Gewest wordt ongeveer 70% van de bevolking blootgesteld aan gemiddelde geluidsniveaus van wegverkeer die de richtwaarden van de WGO (53 decibel - dB) overschrijden (idem).

De kaart van de geluidsniveaus **10-5** is samengesteld rekening houdend met de combinatie van het geluid van verschillende transportmodi (weg, lucht en spoor). Het betreft de gemiddelde toestand over 24 uur. In Jette verklaren vooral de spoor- en weginfrastructuren de verdeling van de geluidshinder. De meest getroffen gebieden (met geluidsniveaus van gemiddeld meer dan 60 dB) zijn de gebieden die door de spoorweg en de Wereldtentoonstellingslaan worden doorkruist.

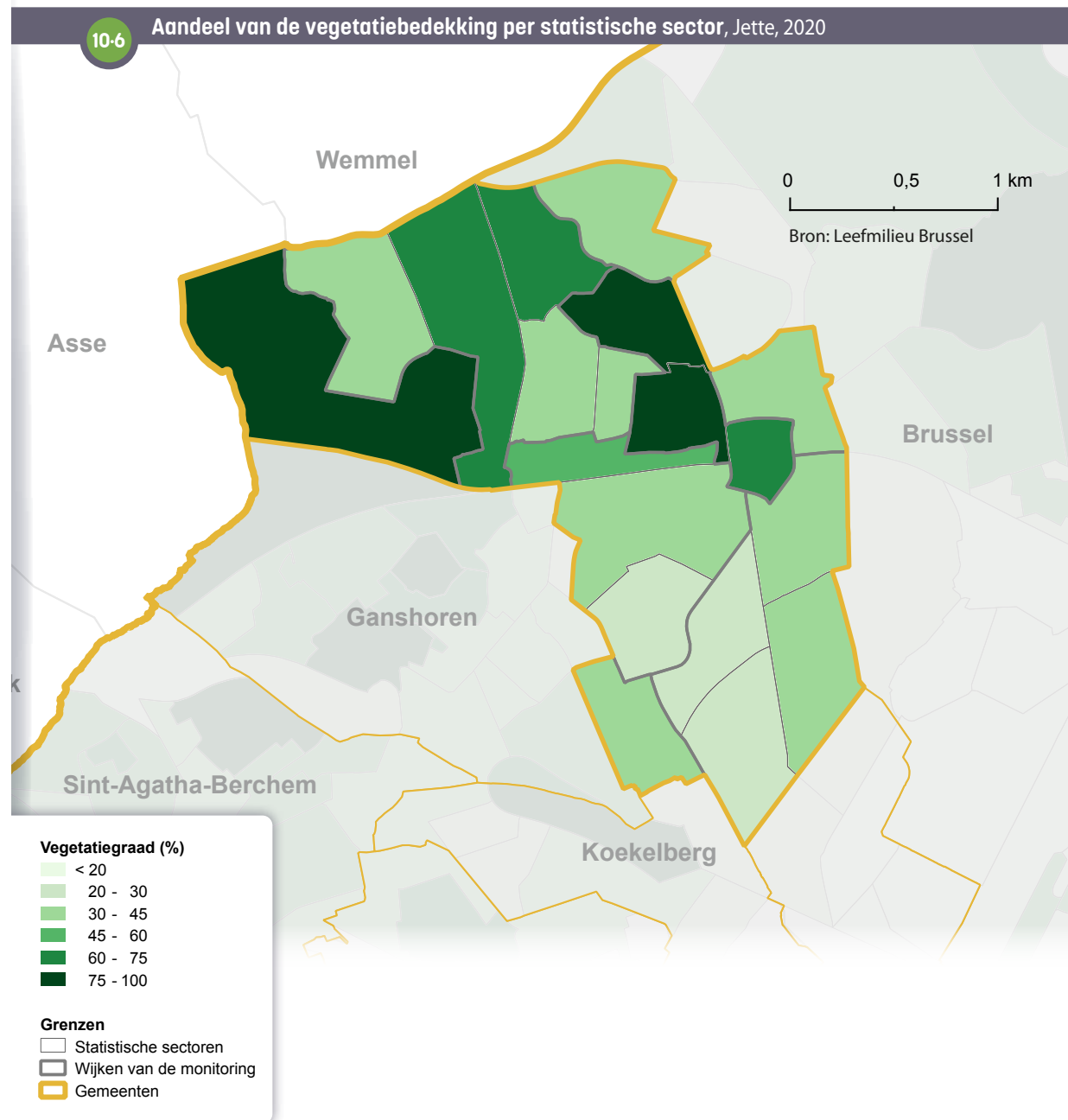

Groene ruimten

Naast hun rol in het behoud van fauna en flora zijn groene ruimten ook elementen die de levenskwaliteit en de gezondheid ten goede komen. De aanwezigheid van groene ruimten wordt in verband gebracht met een beter humeur, een beter concentratievermogen en minder stress. Op indirecte wijze helpt de aanwezigheid van groene ruimten ook om lichaamsbeweging aan te moedigen, de luchtkwaliteit te verbeteren, de blootstelling aan lawaai en hitte te verminderen en daardoor het risico op het ontwikkelen van bepaalde ziekten te verlagen (Andrieu *et al.*, 2020). Naast deze effecten op de gezondheid zijn groene ruimten ook ontmoetingsplaatsen die de sociale cohesie kunnen verbeteren.

Wat groen betreft, is de situatie van Jette vergelijkbaar met die van het Gewest in zijn geheel (dat het Zoniënwoud omvat): Het aandeel van de vegetatiebedekking in de totale oppervlakte van het grondgebied van de gemeente bedraagt 52 %, dat van de boombedekking 33 % (10-7). In dat opzicht is de situatie veel gunstiger dan in de minst groene gemeenten, zoals Sint-Gillis de minst groene gemeente van het Gewest, waar het aandeel van de vegetatiebedekking in de totale oppervlakte van het grondgebied slechts 19 % bedraagt.

De gemeente wordt gekenmerkt door de variatie in de vegetatiebedekking (10-6). Het noorden van de gemeente is groener dan het zuiden. In het noorden liggen meerdere parken en bossen (Koning Boudewijnpark, Dielegembos, Laarbeekbos). In dit gebied ligt de enige Natura 2000-zone van het noordwesten van het Gewest.

19 % van het grondgebied van Jette bestaat uit voor het publiek toegankelijke groene en recreatieve ruimten ¹⁰⁻⁷. Die waarde is vergelijkbaar met het gewestelijke gemiddelde. De groene ruimten zijn relatief goed verspreid over de gemeente: slechts 14 % van de gemeente wordt beschouwd als gebied met een tekort aan toegankelijke groene ruimten (tegenover bijna het dubbele op gewestelijke schaal). Toch is de demografische druk op de groene ruimten iets groter dan voor het Gewest als geheel: het aantal m² groen per inwoner (16 m²) is lager in de gemeente dan op gewestelijk niveau (25 m²)⁴³.

10-7 Kenmerken van de groene ruimten			
	Referentie-jaar	Jette	Brussels Gewest
Oppervlakte van de vegetatiebedekking (km ²)	2020	2,7	85,0
Oppervlakte van de boombedekking (km ²)		1,7	53,6
Aandeel van het grondgebied met vegetatiebedekking (%)		52	52
Aandeel van het grondgebied met boombedekking (%)		33	33
Oppervlakte van voor het publiek toegankelijke groene en recreatieve ruimten (km ²)	2021	1,0	30,2
Oppervlakte van het grondgebied waar er een gebrek is aan voor het publiek toegankelijke groene en recreatieve ruimten (km ²)		0,7	43,7
Aandeel van het grondgebied met voor het publiek toegankelijke groene en recreatieve ruimten (%)		19	19
Aandeel van het grondgebied waar er een gebrek is aan voor het publiek toegankelijke groene en recreatieve ruimten (%)		14	27
Dichtheid van voor het publiek toegankelijke groene en recreatieve ruimten per inwoner (m ² /inw)		19	25
Bronnen: Leefmilieu Brussel, Statbel; berekeningen Leefmilieu Brussel & BISA			

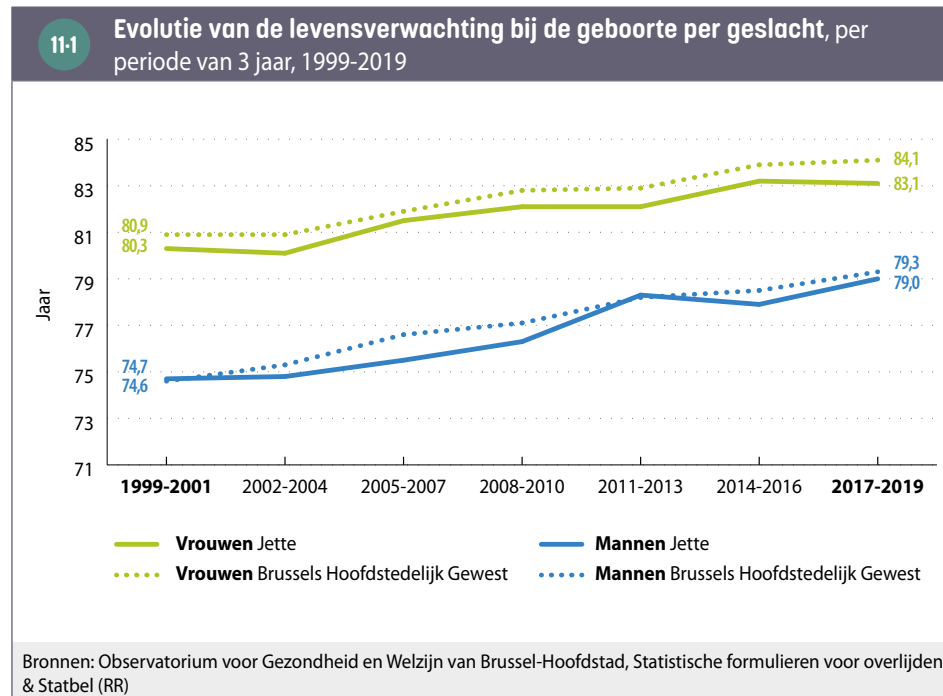
43 Deze waarde wordt beïnvloed door de aanwezigheid in het Gewest van een aanzienlijk deel van het Zoniënwoud.

11. GEZONDHEID

11.1. LEVENSV ERWACHTING EN MORTALITEIT

Levensverwachting

De **levensverwachting** bij de geboorte ligt in Jette een beetje lager dan in het Brussels Gewest in de periode 2017-2019. De levensverwachting bij de geboorte, in deze periode, bedraagt 83,1 jaar voor vrouwen en 79,0 jaar voor mannen in Jette, tegenover respectievelijk 84,1 jaar en 79,3 jaar in het Gewest **11-1**. Tussen 1999 en 2019 steeg de levensverwachting bij geboorte sneller voor mannen dan voor vrouwen, zowel in Jette als in het Brussels Gewest.

Over de hele periode bekeken was de levensverwachting in Jette over het algemeen gelijk aan die van het Gewest. De levensverwachting is gelinkt aan de socio-economische situatie van de inwoners van de gemeente. Enerzijds spelen levensomstandigheden (huisvesting, werksituatie, toegang tot gezonde voeding, armoedestress ...) mee en anderzijds ook de toegang tot gezondheidszorgen⁴⁴.

Vroegtijdig overlijden (voor 75 jaar)

In Jette bedraagt het vroegtijdig sterftecijfer (voor 75 jaar) gestandaardiseerd voor leeftijd 504 per 100.000 mannen en 305 per 100.000 vrouwen voor de periode 2010-2019 **11-2**. Deze cijfers zijn lichtjes hoger dan in het Brussels Gewest (488 per 100.000 mannen en 272 per 100.000 vrouwen), wat bijdraagt aan de iets lagere levensverwachting in de gemeente.

Het gestandaardiseerd vroegtijdig sterftecijfer is wel aanzienlijk gedaald in vergelijking met het voorgaande decennium, zowel voor mannen als voor vrouwen. In de periode tussen 2000 en 2009, bedroeg het gestandaardiseerd vroegtijdig sterftecijfer in Jette 674 op 100.000 mannen en 381 op 100.000 vrouwen in die periode.

Tabel **11-2** geeft een overzicht van de belangrijkste oorzaken van vroegtijdige sterfte. In Jette zijn de drie belangrijkste oorzaken voor mannen, kanker aan het ademhalingsstelsel (strottenhoofd, luchtpijp, longen of bronchiën), **ischemische hartziekten** en cerebrovasculaire aandoeningen. Voor vrouwen is dit borstkanker, kanker aan het ademhalingsstelsel en ischemische cardiopathie. De belangrijkste doodsoorzaken zouden anders zijn indien men personen van 75 jaar of ouder ook in beschouwing neemt. Longontstekingen, dementie en Alzheimer zijn bijvoorbeeld belangrijke doodsoorzaken bij de oudere inwoners van het Brussels Gewest.

44 Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad (2019).

11-2

Vroegtijdige sterftcijfers (<75 jaar) voor de belangrijkste vroegtijdige doodsoorzaken, per geslacht, 2010-2019

	MANNEN			VROUWEN		
	Aantal sterfgevallen Jette	Gestandaardiseerd (1) sterftcijfer Jette (/100.000)	Gestandaardiseerd (1) sterftcijfer Brussel Gewest (/100.000)	Aantal sterfgevallen Jette	Gestandaardiseerd (1) sterftcijfer Jette (/100.000)	Gestandaardiseerd (1) sterftcijfer Brussel Gewest (/100.000)
Alle doodsoorzaken	801	503,6	487,8	601	304,7	272,2
Kanker aan strottenhoofd, luchtpijp, longen en bronchiën	86	56,2	55,8	49	25,3	25,3
Ischemische hartziekten	71	46,3	43,0	31	16,1	13,0
Cerebrovasculaire aandoeningen	34	22,2	20,9	29	15,2	11,4
Borstkanker	<10	-	0,3	58	29,6	24,1
Chronische leveraandoeningen	32	19,3	16,8	21	10,8	7,6
Chronische aandoeningen van de onderste luchtwegen (inclusief bronchitis, astma, emfyseem)	31	22,2	23,5	21	11,3	14,0
Zelfmoord (2)	31	14,5	16,3	17	7,6	7,6
Kanker aan lymfatisch weefsel	23	14,8	12,4	14	7,3	6,9
Kanker van de dikke darm	16	10,1	10,8	15	7,8	6,5
Pancreaskanker	12	7,4	11,4	15	7,5	7,6
Longontsteking	18	11,6	8,8	<10	-	4,3
Slokdarmkanker	18	11,6	6,2	<10	-	2,4
Kanker aan lever en galwegen	16	11,0	9,3	<10	-	3,4

Bronnen: Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad, Statistische formulieren voor overlijden & Statbel (RR)

(1) Directe standaardisatie waarbij de Europese referentiepopulatie van 2013 werd gehanteerd.

(2) Het aantal sterfgevallen door zelfmoord kan onderschat worden: een aantal zelfdodingen wordt geregistreerd als gebeurtenis waarvan niet duidelijk is of deze al dan niet opzettelijk is.

- Gerangschikt op basis van het totaal (mannen en vrouwen) aantal sterfgevallen per doodsoorzaak.

- Enkel de doodsoorzaken die minstens 10 overlijdens tellen voor een van beide geslachten, zijn opgenomen in deze tabel. Indien er minder dan 10 gevallen zijn, worden de gestandaardiseerde sterftcijfers niet weergegeven.

Verschillen tussen gemeenten in levensverwachting en vroegtijdige sterfte zijn gelinkt aan de socio-economische situatie van de inwoners⁴⁵. De bevolking van Jette heeft voornamelijk een socio-economisch middenklassen profiel.

⁴⁵ Voor meer informatie over sociale ongelijkheden in gezondheid in Brussel, zie: Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad (2019).

Mortinaliteit en infantiele sterfte

Voor de vijfjarige periode van 2015 tot 2019 verschilt de **mortinaliteit** en de **infantiele sterfte** in Jette weinig van deze in het Gewest west **11-3**.

11-3 Mortinaliteit en infantiele sterfte, 2015-2019			
	Jette (1)		Brussels Gewest (2)
	Totaal aantal sterfgevallen	Per 1.000	Per 1.000
Mortinaliteit (op het aantal levend- en doodgeborenen)	24	5,7	6,2
Infantiele sterfte (op het aantal levendgeborenen)	12	2,9	3,5

Bronnen: Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad, [Statistische formulieren voor geboorten en overlijden](#) (1)/(2) Het betreft de geboorten waarbij de gebruikelijke verblijfplaats van de moeder in (1) Jette / (2) het Brussels Gewest is.

11.2. ALGEMENE GEZONDHEIDSTOESTAND

Op basis van administratieve gegevens en terugbetalingsgegevens van zorg- en medicatiegebruik van het Intermutualistisch Agentschap (IMA)⁴⁶ kunnen we de prevalentie van een aantal aandoeningen en het (preventief) zorggebruik (zie deel 11.3) inschatten. Het is belangrijk om te onthouden dat deze gegevens beschikbaar zijn voor iedereen die recht heeft op en in orde is met de verplichte ziekteverzekering in België (hierna "rechthebbenden"), en dit dus niet de volledige officiële bevolking in het rijksregister betreft⁴⁷. Bovendien wordt een aandoening enkel geïdentificeerd indien mensen naar de dokter gaan voor een diagnose en/of de nodige medicatie (kunnen) kopen, wat kan leiden tot een onderschatting van bepaalde aandoeningen (Observatorium voor Gezondheid en Welzijn, 2019).

⁴⁶ Het IMA brengt de informatie bijeen van alle terugbetalingen van zorg door de zeven ziekenfondsen in België.

⁴⁷ In het Brussels Gewest komt de populatie rechthebbenden op de verplichte ziekteverzekering, voor 91,6 % overeen met de populatie op basis van het Rijksregister. Dit is minder dan voor het ganse land (98 %) (Atlas IMA, 2021). Het verschil tussen beide gegevensbronnen heeft onder meer te maken met de referentieperiode die wordt gebruikt, het aandeel internationale werknemers met een private verzekering, het aandeel vreemdelingen en het aandeel personen dat niet in orde is met de verplichte ziekteverzekering. Voor meer details zie <https://atlas.ima-aim.be/databanken/?rw=1&lang=nl>. Ook personen die niet tot de officiële bevolking worden gerekend vallen buiten de analyses, aangezien ze niet aangesloten zijn bij de verplichte ziekteverzekering (studenten die niet in een van de Brusselse gemeenten gedomicilieerd zijn, asielzoekers, vreemdelingen in een onregelmatige verblijfssituatie, diplomaten en hun gezinsleden, enz.).

Chronische ziekten

In Jette wordt geschat dat 6 % van de rechthebbenden diabetes heeft, ongeveer 1 % een hartaandoening en 8 % van de rechthebbenden ouder dan 50 jaar een chronisch obstructief longlijden (COPD) (ongestandaardiseerde prevalenties). Na **standaardisatie** voor leeftijd zien we deze drie chronische aandoeningen ongeveer evenveel voorkomen in Jette als gemiddeld voor het ganse Gewest **11-4**.

11-4 De prevalentie van een aantal chronische ziekten, 2020			
	Ongestandaardiseerd cijfer Jette (per 100.000)	Gestandaardiseerd (1) cijfer Jette (per 100.000)	Gestandaardiseerd (1) cijfer Brussels Gewest (per 100.000)
Diabetes (2)	6.200,0	7.612,3	7.777,1
Hartaandoeningen (3)	1.231,6	1.416,3	1.244,6
Chronisch obstructief longlijden (COPD) bij 50-plussers (4)	7.582,7	9.305,0	9.258,4

Bron: IMA

(1) Directe **standaardisatie** voor leeftijd waarbij de Europese referentiepopulatie van 2013 werd gehanteerd.

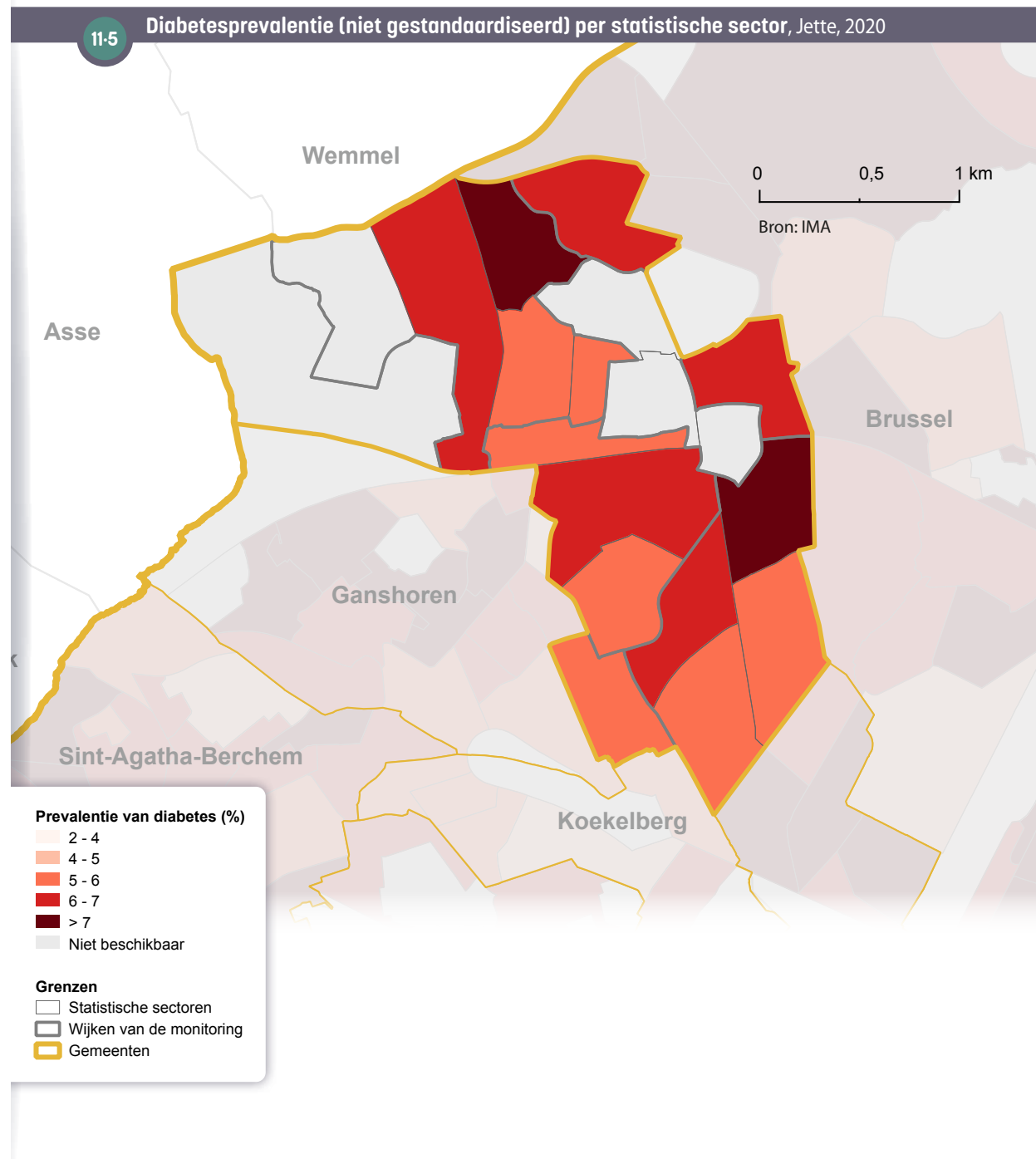
(2) We bekijken hier de terugbetaalde medicatie voor diabetes. Diabetes kan ook optreden tijdens de zwangerschap. Aangezien het hier om een tijdelijk fenomeen gaat, en dus niet om een chronische aandoening, wordt zwangerschapsdiabetes hier buiten beschouwing gelaten. Belangrijk is om in het achterhoofd te houden dat diabetes vaak niet wordt gediagnosticeerd (Van der Heyden *et al.*, 2019). Voor de methodologische details m.b.t. de indicator, zie Avalosse *et al.* (2019).

(3) We bekijken hier een groep medicijnen die typisch worden gebruikt voor hartdecompensatie, angina pectoris en hartritme stoornissen. Dit komt niet overeen met alle cardiovasculaire ziekten, maar het gebruik van deze medicatie is een goede indicator voor een hartaandoening (zie Avalosse *et al.*, 2019).

(4) We bekijken hier specifiek de medicijnen voor de behandeling van chronisch obstructief longlijden (COPD) (zie Avalosse *et al.*, 2019). Chronisch obstructief longlijden (COPD) is een ernstige en veel voorkomende longziekte, waarbij er een progressieve obstructie van de luchtwegen plaatsvindt. (Bij deze indicator worden al de prevalenties uitgedrukt per 100.000 rechthebbenden van de ziekteverzekering van 50 jaar en ouder).

In Jette, zien we weinig verschil tussen de **statistische sectoren** in de prevalentie (niet gestandaardiseerd) van diabetes. Deze aandoening komt in alle wijken van Jette veel voor **11-5**. De prevalentie van diabetes is het hoogst in de sector Essegem (veel sociale woningen) en in de sector Heymbosch (waar het aandeel van 65-plussers onder de bewoners het hoogst is).

Overigens heeft 10 % van de rechthebbenden in Jette het statuut van chronisch zieke bij de verplichte ziekteverzekering⁴⁸. Na standaardisatie voor leeftijd, ligt dit aandeel in Jette (12 %) wat hoger dan in het Gewest (11 %). Echter, dit cijfer wordt niet alleen bepaald door de prevalentie van chronische ziekten, maar eveneens door de hoogte van de hiermee samenhangende kosten en door de mogelijkheden die mensen hebben om dit statuut te bekomen⁴⁹.

48 Voor meer info over het "statuut chronisch aandoening", zie de website van het RIZIV: www.riziv.fgov.be.

49 Het verkrijgen van het "statuut chronisch aandoening" is verbonden aan allerlei voorwaarden. Zo moeten er bijvoorbeeld gedurende 2 jaar elk trimester genoeg terugbetalingen zijn geweest om in aanmerking te komen voor het statuut. Volgens een studie van het IMA (Rygaert *et al.*, 2021), geeft de indicator ons enkel een beeld over "het aantal personen met hoge en langdurige uitgaven". Er bestaan verder nog allerlei administratieve en andere drempels bij het opnemen van bepaalde rechten, zoals ook bij dit statuut het geval zou kunnen zijn (Observatorium voor Gezondheid en Welzijn, 2017). Het is dus erg waarschijnlijk dat dit statuut het aantal chronisch zieken onderschat (zowel deze met hoge als lage gezondheidsuitgaven).

Kankerincidentie

Longkanker, colorectale kanker, borstkanker (bij vrouwen) en prostaatkanker (bij mannen) zijn, exclusief niet-melanoom huidkanker, de vaakst voorkomende kankers in het Brussels Gewest **11-6**. In vergelijking met het Gewest, ligt de [gestandaardiseerde incidentie](#) van longkanker bij mannen in Anderlecht lichtjes hoger voor de periode 2016-2019. De gestandaardiseerde incidentie van prostaatkanker en colorectale kanker bij mannen en de gestandaardiseerde incidentie voor de 3 belangrijkste kankers bij vrouwen verschillen niet veel van deze van het Gewest.

Ook niet-melanoom huidkankers komen veel voor. In Jette wordt geschat dat deze voorkomen bij 56 op de 100.000 mannen en bij 41 op de 100.000 vrouwen⁵⁰.

11-6 Bruto en gestandaardiseerde incidentiecijfers voor longkanker, colorectale kanker, prostaatkanker (bij mannen) en borstkanker (bij vrouwen) (1), per geslacht, 2016-2019			
	Bruto incidentiecijfer Jette (per 100.000)	Gestandaardiseerd (2) incidentiecijfer Jette (per 100.000)	Gestandaardiseerd (2) incidentiecijfer Gewest (per 100.000)
Mannen			
Prostaat	114,1	178,9	165,5
Longen-bronchiën	54,5	82,6	106,6
Colorectaal	53,5	80,2	86,5
Vrouwen			
Borst	161,4	183,9	185,2
Colorectaal	56,0	58,9	58,4
Longen-bronchiën	50,4	61,0	50,5

Bron: Stichting Kankerregister

(1) De top 3 van meest voorkomende kankers werd bepaald op regionaal niveau en dit op basis van het absoluut aantal gevallen. Hier worden de cijfers voor deze top-3 gepresenteerd voor Jette. Niet-melanoom huidkankers worden buiten beschouwing gelaten aangezien de registratie van deze kankers, waarvan de grote meerderheid niet levensbedreigend is, niet volledig en niet goed geharmoniseerd is. Cijfers moeten dus voorzichtig worden geïnterpreteerd (Stichting Kankerregister, 2022).

(2) Directe standaardisatie voor leeftijd waarbij de Europese referentiepopulatie van 2013 werd gehanteerd. De Stichting Kankerregister heeft eveneens voor deze kankers de [gestandaardiseerde incidentieratio](#) (SIR-Standardised Incidence Ratio) en hun betrouwbaarheidsintervallen (95 %) berekend, alsook de betrouwbaarheidsintervallen van de gestandaardiseerde incidentiecijfers. Deze cijfers kunnen worden teruggevonden in de woordenlijst.

50 Zie nota 1 van Tabel 11-6.

11.3. PREVENTIE

vroeg stadium behandeld worden, met een betere uitkomst tot gevolg.

Internationaal wordt aanbevolen om een systematische screening te organiseren voor darmkanker en, bij vrouwen, voor borst- en baarmoederhalskanker. Een georganiseerd screeningsprogramma voor borstkanker (“mammotest”) voor vrouwen van 50 tot 69 jaar loopt in het Brussels Gewest sinds juni 2002. Een pilootproject voor de opsporing van dikkerdarmkanker bij personen tussen 50 en 74 jaar is gestart in het Brussels Gewest eind oktober 2018⁵¹. Voor baarmoederhalskanker is er evenwel in het Brussels Gewest geen georganiseerd opsporingsprogramma. De deelnamecijfers aan de verschillende kankerscreenings liggen in Jette dicht bij de cijfers voor het ganse Gewest. Er worden iets meer mammografieën binnen het georganiseerde screeningsprogramma afgenomen **11-7**. De deelname is voor alle screeningsprogramma’s echter laag in vergelijking met andere regio’s of internationale doelstellingen.

De inwoners van Jette gaan ongeveer even vaak (28 %) preventief naar de tandarts als gemiddeld in het Gewest (27 %). Echter, dit is nog steeds weinig aangezien het voor iedereen aangeraden wordt jaarlijks op controle te gaan. Van de 65-plussers die thuis wonen werden er 57 % gevaccineerd tegen de griep in 2020 in Jette. Dit aandeel is hoger dan in het Gewest als geheel.

11-7 Kankerscreening, preventieve mondzorg en griepvaccinatie, 2018-2021		Jette	Brussels Gewest
Opsporing van borstkanker (vrouwen 50-69 jaar)	Mammotest (periode 2018-2019)	12,5 %	10,4 %
	Mammotest en/of mammografie (periode 2018-2019)	52,3 %	51,0 %
Opsporing van darmkanker (50-74 jaar)	Colotest (2021) (1)	20,1 % (♂) - 17,2 % (♀)	17,4 % (♂) - 16,7 % (♀)
Opsporing van baarmoederhalskanker (vrouwen 25-64 jaar)	Uitstrijkje (periode 2017-2019)	44,6 %	44,9 %
Preventieve mondzorg	Minstens 2 preventieve contacten met de tandarts (periode 2018-2020) (2)	27,5 %	27,3 %
Griepvaccinatie (65-plussers thuiswonend)	2020 (3)	56,5 %	52,2 %

Bronnen: IMA, Bruprev, Statbel (RR) ; berekeningen Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad

(1) De dekkingsgraad van de screening naar colorectale kanker zou berekend moeten worden op een periode van 2 jaar, wat overeenkomt met de tijdsspanne die nodig is om de volledige doelgroep uit te nodigen. Ze werd hier berekend op basis van een enkel jaar, het jaar 2021, gezien het project in een pilootfase gestart werd in 2018, en gezien de impact die de COVID-19-pandemie op het project heeft gehad.

(2) Aandeel rechthebbenden van de ziekteverzekering met minstens 2 preventieve contacten met de tandarts in 2 verschillende jaren binnen een periode van 3 kalenderjaren (jaar x, jaar x-1, jaar x-2).

(3) Aandeel rechthebbenden van de ziekteverzekering.

51 Op het moment van het schrijven, loopt het pilootproject nog tot eind 2023.

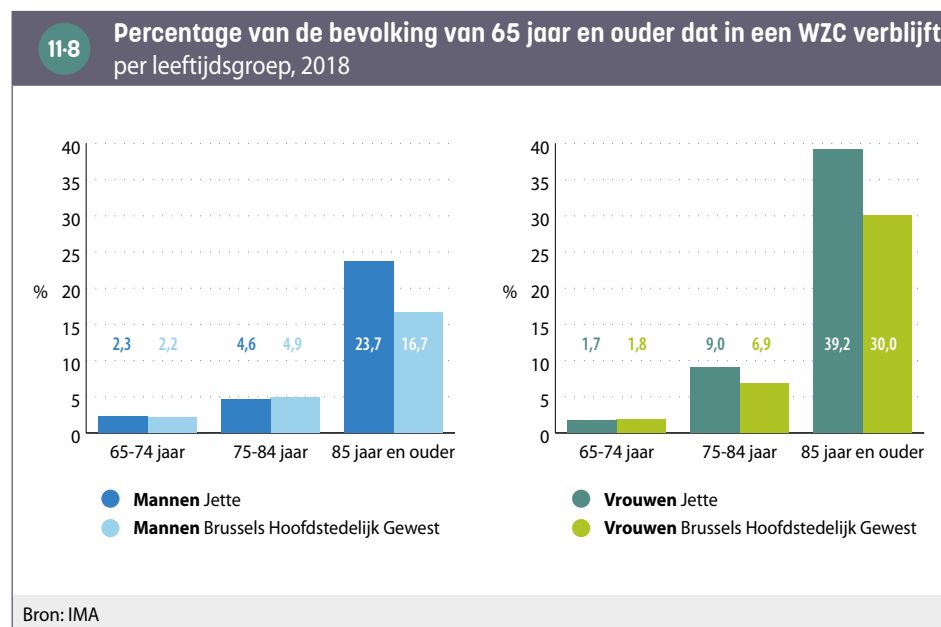
11.4. FOCUS OP DE OUDERE BEVOLKING

De bewoners van de woonzorgcentra

Op 1 januari 2022 telt Jette 8 woonzorgcentra (WZC) op haar grondgebied, goed voor een totaal van 952 bedden (waarvan 448 RVT-bedden⁵² voor zwaar zorgafhankelijke ouderen) (Iriscare, 2022). Dit betekent dat op dat moment in theorie 12,3 % van de inwoners van de gemeente ouder dan 65 jaar een plaats zou kunnen vinden in een woonzorgcentrum in de eigen gemeente. Dit percentage is hoger dan het gemiddelde van de 19 Brusselse gemeenten (8,9 %). Er bevindt zich op het grondgebied van Jette ook nog een woonzorgcentrum dat erkend wordt door de Vlaamse Gemeenschap met 90 (Nederlandstalige) bedden die in bovenstaande berekening niet zijn opgenomen.

In 2018 verbleven er 815 inwoners van Jette van 65 jaar en ouder (629 vrouwen en 186 mannen) in een WZC, wat neerkomt op 10,2 % van deze leeftijdsgroep⁵³. Voor het hele Gewest is dit 7,7 %. Een groter aandeel van de vrouwelijke inwoners van Jette gaat wonen in een WZC (12,8 %) dan dat dit bij de mannen het geval is (6 %). Voor het ganse Gewest is dit respectievelijk 9,5 % van alle vrouwelijke, en 5 % van de mannelijke 65-plussers. De hogere levensverwachting van vrouwen zorgt er enerzijds op zich al voor dat er relatief meer vrouwen dan mannen zijn in de hoogste leeftijdscategorieën, maar ook dat hierdoor statistisch gezien mannen in de laatste jaren van hun leven meer kans hebben om nog samen te wonen met hun vrouwelijke partner terwijl vrouwen hun mannelijke partner vaker overleven. Dit zorgt er voor dat bij het toenemen van de leeftijdsgebonden zorgnoden vrouwen vaker dan mannen geen beroep kunnen doen op hun nog inwonende partner en naar een woonzorgcentrum dienen te verhuizen.

Figuur 11-8 geeft een meer gedetailleerd beeld van de leeftijdsverdeling van de WZC-bewoners uit Jette in 2018. De relatieve oververtegenwoordiging van de rusthuisbewoners onder de 65-plussers in Jette ten opzichte van het gewest tekent zich het duidelijkst af bij de oudste leeftijdscategorieën. Bij mannen vanaf 85 jaar, bij vrouwen al vanaf 75 jaar.

Het percentage WZC-bewoners uit Jette dat recht heeft op een Verhoogde Tegemoetkoming (VT) bedraagt 38 % in 2018. In de totale bevolking van Jette van 65 jaar en ouder is dat 30 %, wat betekent dat de rechthebbenden op een VT oververtegenwoordigd zijn in de WZC. Voor het ganse Gewest zijn deze percentages respectievelijk 42 % en 33 %.

52 De meeste WZC zijn erkend als Rust- en Verzorgingstehuis (RVT). Ze krijgen een hogere subsidie voor zwaar zorgbehoevende ouderen (RVT-bedden).

53 Het betreft hier personen die in Jette gedomicilieerd zijn en in een rusthuis verblijven dat zich al dan niet op het grondgebied van Jette bevindt. Het gaat dus niet om het aantal bewoners van de rusthuizen in Jette, aangezien daar ook bewoners tussen zitten met een domicilie buiten Jette. Hierbij dient nog vermeld dat de grote meerderheid van de WZC-bewoners gedomicilieerd zijn in het WZC.

GLOSSARIUM

Activiteitsgraad: De activiteitsgraad is het percentage van de beroepsbevolking in de bevolking op beroepsactieve leeftijd (15-64 jaar).

Administratieve en ondersteunende diensten (N): deze activiteitensector omvat administratieve diensten ten behoeve van kantoren en andere bedrijfsondersteunende activiteiten; diensten in verband met gebouwen, met name het schoonmaken van gebouwen; activiteiten met betrekking tot tewerkstelling, met name door uitzendbureaus, verhuuractiviteiten en onderzoeks- en beveiligingsactiviteiten. Voor meer informatie: <https://data.be/nl/nace>

Arme sikkel: zone van het Brussels Gewest waar al meerdere decennia een concentratie van de op economisch vlak meest kansarme bevolkingsgroepen woont. Deze bestaat uit de [wijken](#) in het noorden en het westen van de [eerste kroon](#). Deze wijken behoren tot de armste wijken van het Gewest, ze vormen een sikkel rond het stadscentrum, van Sint-Joost-ten-Node tot de lage gedeelten van Vorst.

Armoederisicogrens: in navolging van de andere landen van de Europese Unie gebruikt België een relatieve armoeddrempel om het aandeel van de bevolking te meten dat een armoederisico vertoont. Deze drempel werd vastgelegd op 60% van het nationaal mediaan equivalent beschikbaar inkomen van het huishouden. Op basis van de enquête EU-SILC 2021 (inkomens 2020) wordt deze drempel in België vastgelegd op 1287 euro per maand voor een alleenstaande persoon, 2059 euro per maand voor een alleenstaande ouder met twee kinderen en 2703 euro per maand voor een koppel met twee kinderen. Personen met een equivalent inkomen onder deze drempel worden beschouwd als risicolopend op armoede.

Beroepsbevolking: de beroepsbevolking van een grondgebied verwijst naar de inwoners van dit grondgebied die daadwerkelijk aanwezig zijn op de arbeidsmarkt, ongeacht of ze werken (tewerkgestelde bevolking op beroepsleeftijd) of werkloos zijn (niet-werkende werkzoekenden).

DASPA: het 'Dispositif d'Accueil et de Scolarisation des élèves Primo-Arrivants et Assimilés' is een onderwijsstructuur die binnen een school wordt opgezet. Het doel is de opvang, scholing en integratie van nieuwkomersleerlingen en gelijkgestelden in het reguliere onderwijs van het onderwijssysteem van de Franse Gemeenschap, vanaf het derde jaar van het kleuteronderwijs. Een DASPA is een tussenfase van maximaal 2 jaar waarin de leerling intensief Frans leert. Voor meer informatie: www.enseignement.be

Deeltijds Beroepssecundair Onderwijs (DBSO): Het deeltijds beroepssecundair onderwijs (dbso) is een systeem van leren en werken. In de praktijk besteden studenten 2 dagen per week les en 3 dagen in het bedrijf. Dit onderwijs wordt gegeven in een instelling genaamd CEFA (Centre d'Education et de Formation en Alternance), in de Franse Gemeenschap, of een CDO (Centrum voor Deeltijds Onderwijs), in de Vlaamse Gemeenschap.

Dekkingsgraad van de kinderopvang: aantal kinderopvangplaatsen in de gemeente in verhouding tot het aantal kinderen jonger dan drie jaar dat in de gemeente woont.

Detailhandel en overige diensten (G(45 & 47), R, S, T): deze activiteitensector omvat de detailhandel, met inbegrip van de reparatie van auto's en motorfietsen, de kunst-, amusements- en recreatiesector, 'overige diensten', waartoe met name de activiteiten van ledenorganisaties behoren, alsmede de activiteiten van huishoudens die huishoudelijk personeel in dienst hebben en niet-gedifferentieerde activiteiten van huishoudens als producenten van goederen en diensten voor eigen gebruik. Voor meer informatie: <https://data.be/nl/nace>

Dringende medische hulp (DMH): deze hulp is een tegemoetkoming in dringende medische kosten (dokter, ziekenhuis, apotheek enz.) die door het OCMW wordt toegekend aan illegaal in België verblijvende mensen in het geval van gezondheidsproblemen.

Eerste kroon: in de concentrische voorstelling van een stad duidt een kroon [wijken](#) aan met een zekere maatschappelijke, stedenbouwkundige homogeniteit, die een ring vormen binnen de stad. De eerste kroon van het Brussels Gewest verwijst naar de wijken tussen de lanen van kleine ring en de middenring, gevormd door de grote lanen in het zuiden (Churchillaan) en in het oosten (Generaal Jacqueslaan, Louis Schmidlaan, Saint-Michellaan, Brand Whitlocklaan, August Reyerslaan en Lambermontlaan) en de spoorlijnen in het westen. Deze eerste kroon was volledig verstedelijkt rond 1930. Later werden de wijken van de [tweede kroon](#) verstedelijkt.

Equivalent leefloon: het equivalent leefloon is een financiële hulp die het OCMW in het kader van het recht op maatschappelijke hulp toekent aan personen die niet in aanmerking komen voor het recht op [leefloon](#) omdat ze niet voldoen aan de eisen in termen van nationaliteit, leeftijd of inkomen, maar die wel in een gelijkaardige noodbehoevende situatie verkeren. Het gaat hoofdzakelijk om kandidaat-vluchtelingen, personen die tijdelijke bescherming genieten en andere personen met een buitenlandse nationaliteit die verblijfsrecht hebben maar niet zijn ingeschreven in het bevolkingsregister. De bedragen zijn identiek aan die van het leefloon. Voor meer informatie: <http://www.ocmw-info-cpas.be/>

EU-13: Alle landen die na 2003 tot de Europese Unie zijn toegetreden, namelijk: Bulgarije, Cyprus, Estland, Hongarije, Kroatië, Letland, Litouwen, Malta, Polen, Roemenië, Slowakije, Slovenië, Tsjechische Republiek.

EU-14 (zonder België): Alle landen die vóór 2004 tot de Europese Unie zijn toegetreden (en in 2022 nog steeds lid waren van de Europese Unie), met uitzondering van België, namelijk: Denemarken, Duitsland, Finland, Frankrijk, Griekenland, Ierland, Italië, Luxemburg, Nederland, Oostenrijk, Portugal, Spanje, Zweden.

Fiscale statistieken: deze statistieken bevatten informatie over inkomens op basis van de aangiften in de personenbelastingen van personen die hun hoofdverblijfplaats in België hebben. Om deze te kunnen interpreteren moet men rekening houden met een aantal zaken. De gegevens hebben enkel betrekking op de inkomens die onderworpen zijn aan de personenbelasting. Sommige soorten inkomens zijn niet belastbaar en worden dus niet mee opgenomen in de belastingstatistieken. Dit betekent dat verscheidene sociale uitkeringen (leefloon, equivalent leefloon en kinderbijslag in het bijzonder) vrijgesteld zijn van belastingen en dus niet mee opgenomen worden in het belastbaar inkomen. Ook zijn er personen met een hoog inkomen dat niet belastbaar is via het nationaal systeem, zoals buitenlandse diplomaten of internationale ambtenaren. De personen met deze verschillende soorten niet belastbare inkomens kunnen worden opgenomen in de aangiften waarvan het belastbaar inkomen nul is (en dus niet worden vermeld in de meeste fiscale statistieken) of in de lage inkomensklassen. Daarenboven onderschatten de fiscale statistieken de inkomens uit kapitaal (roerende goederen en vastgoed) zwaar.

Geboortecijfer: het geboortecijfer is de verhouding tussen het jaarlijks aantal geboorten en de totale bevolking.

Gestandaardiseerde incidentieratio (SIR - "Standardised Incidence Ratio"): de verhouding van het totaal aantal gevallen in de gemeente in vergelijking met het "verwachte" aantal gevallen in de gemeente (verkregen door het de incidentie (in %) per leeftijdsgroep van het Gewest toe te passen op de inwoners van de gemeente).

Deze indicator laat toe om in te schatten of de incidentie in een gemeente statistisch significant afwijkt van wat geobserveerd wordt voor het Gewest. Het verschil is statistisch significant als de waarde 100 zich niet in het 95 %-betrouwbaarheidsinterval bevindt, met een foutmarge van 5 %. Echter, een SIR waarde kleiner dan 200, zelfs indien het significant is, duidt slechts op een klein verschil (Stichting Kankerregister, 2022).

Gestandaardiseerde incidentieratio (SIR) en betrouwbaarheidsintervallen voor de incidenties van longkanker, colorectale kanker, prostaatcancer (mannen) en borstkanker (vrouwen), 2016-2019						
	Gestandaardiseerde incidentie (1) Jette (per 100.000)	95 % betrouwbaarheidsinterval voor de gestandaardiseerde incidentie (1) Jette	Gestandaardiseerde incidentie (1) Brussels Gewest (per 100.000)	95 % betrouwbaarheidsinterval voor de gestandaardiseerde incidentie (1) Brussels Gewest	SIR	95 % betrouwbaarheidsinterval voor SIR Jette
Mannen						
Prostate	178,9	[145,6 ; 212,1]	165,5	[158,7 ; 172,4]	107,2	[87,5 ; 127,0]
Poumons-bronches	82,6	[60,3 ; 105,0]	106,6	[101,2 ; 111,9]	74,9	[54,9 ; 94,8]
Colorectal	80,2	[58,3 ; 102,2]	86,5	[81,6 ; 91,3]	91,5	[66,9 ; 116,2]
Vrouwen						
Sein	183,9	[156,4 ; 211,4]	185,2	[179,2 ; 191,2]	98,2	[83,7 ; 112,7]
Colorectal	58,9	[43,6 ; 74,2]	58,4	[55,0 ; 61,8]	102,1	[76,5 ; 127,7]
Poumons-bronches	61,0	[44,8 ; 77,3]	50,5	[47,2 ; 53,7]	117,9	[86,7 ; 149,1]

Bron: Stichting Kankerregister, 2022

(1) Directe leeftijdsstandaardisering met behulp van de Europese referentiepopulatie van 2013.

Gini-coëfficiënt: de Gini-coëfficiënt is een indicator van inkomensongelijkheid. De coëfficiënt schommelt tussen 0 en 1. Hij is gelijk aan 0 in een situatie van perfecte gelijkheid waarin iedereen hetzelfde inkomen zou hebben. De coëfficiënt is daarentegen gelijk aan 1 in een situatie van totale ongelijkheid (één iemand heeft het volledige inkomen en de rest heeft geen inkomen). De coëfficiënt wordt hier berekend op basis van de [fiscale statistieken](#), zonder de aangiften met een totaal netto belastbaar inkomen dat gelijk is aan nul.

Groen en blauw netwerk: een programma in het Brussels Gewest met als doel groene ruimten te creëren, ze te verbinden door middel van met groen omzoomde straten, en rivieren te doen herleven in het belang van de inwoners en vanuit ecologisch standpunt. Het werd opgestart in 1996 en in 1999 mee opgenomen in het Gewestelijk Bestemmingsplan (GBP).

Incidentie: de incidentie is het aantal nieuwe gevallen van een ziekte die gediagnostiseerd worden gedurende een bepaalde periode op het aantal personen dat in aanmerking komt gedurende dezelfde periode (hier uitgedrukt als N/100.000).

Indicator van de ondernemingsdynamiek: Deze indicator, berekend door het BISA, meet de netto oprichtingsgraad van ondernemingen. De indicator wordt berekend als de verhouding tussen enerzijds de netto bedrijfsoprichtingen (het verschil tussen oprichtingen en stopzettingen) en anderzijds het gemiddelde aantal actieve ondernemingen in de beschouwde periode. De indicator wordt berekend op basis van de gegevens van Statbel over de demografische loop van de btw-plichtige ondernemingen.

Infantiele sterfte: aantal sterfgevallen van levend geboren kinderen voor de eerste verjaardag (van 0 tot 364 verstreken dagen) per 1.000 levendgeborenen.

Ischemische hartziekte: IHD, ook wel coronaire hartziekte genoemd, verwijst naar hartproblemen die worden veroorzaakt door een vernauwing van de kransslagaders (atherosclerose), wat resulteert in een verminderde bloedstroom en zuurstoftoevoer (ischemie) naar de hartspier. De belangrijkste risicofactoren voor IHD zijn onder meer metabole factoren zoals hoge bloeddruk, risicofactor met hoog cholesterolgehalte, diabetes, en gedragsfactoren zoals tabaksgebruik, ongezonde voeding, alcoholmisbruik en gebrek aan lichaamsbeweging. Voor meer informatie: www.gezondbelgie.be/nl/

L_{den}: De indicator van het geluidsniveau L_{den} (Level day-evening-night) vertegenwoordigt het gemiddelde jaarlijkse geluidsniveau dat gedurende 24 u wordt waargenomen. L_{den} wordt op de volgende manier uitgedrukt:

$$L_{den} = 10 * \log \frac{1}{24} \left(12 * 10^{\frac{L_{day}}{10}} + 4 * 10^{\frac{L_{evening}+5}{10}} + 8 * 10^{\frac{L_{night}+10}{10}} \right)$$

De indicator verdeelt deze dag in drie perioden, weergegeven door hun overeenkomstige geluidsniveaus:

- De periode overdag L_{day}, van 7 tot 19 u.
- De periode 's avonds L_{evening}, van 19 tot 23 u.; er wordt een strafcorrectie van 5 decibel (dB) toegevoegd
- De periode 's nachts L_{night}, van 23 tot 7 u.; er wordt een strafcorrectie van 10 dB toegevoegd

Leefloon: het leefloon (tot 2002 bestaansminimum genoemd) is een specifieke vorm van het recht op maatschappelijke integratie. Het gaat om een minimuminkomen dat het OCMW toekent aan personen die onvoldoende bestaansmiddelen hebben en niet in staat zijn om deze via andere middelen te verwerven (residuaire recht). De rechthebbende moet ook voldoen aan andere toekenningsvoorwaarden, in termen van werkbaarheid, nationaliteit, woonplaats en leeftijd. Voor meer informatie: <http://www.ocmw-info-cpas.be/>

Levensverwachting: de levensverwachting bij de geboorte is het aantal jaren dat een kind geboren in een bepaald jaar, mag verwachten te leven indien hij of zij in de loop van zijn of haar leven dezelfde leeftijdsspecifieke sterfterisico's zou lopen als deze gemeten in dat welbepaalde jaar. De levensverwachting is in die zin geen voorspelling maar karakteriseert alleen op een synthetische manier de vastgestelde leeftijdsspecifieke sterftcijfers van de bestudeerde periode.

Maatschappelijke zetel: vestiging van een bedrijf die zijn officiële wettelijke adres vormt.

Mediaan equivalent inkomen per inwoner na belastingen:

- **Inkomen na belastingen:** het belastbaar inkomen na aftrek van de verschuldigde belasting. Het staat dichterbij dan het belastbaar inkomen bij de begrippen besteedbaar inkomen, levensstandaard en koopkracht.

- **Equivalent inkomen per inwoner:** elke inwoner krijgt een inkomen toegewezen dat identiek is aan dat van alle leden van zijn of haar huishouden. Dit inkomen wordt berekend door het totale inkomen van het huishouden te delen door zijn equivalente grootte. De equivalente grootte wordt verkregen met behulp van een equivalentieschaal die elk lid van het huishouden een ander gewicht geeft om rekening te houden met de schaalvoordelen van het samenwonen.

- **Mediaan inkomen:** dit is het inkomen in het midden van de verdeling wanneer mensen op basis van hun inkomen in oplopende volgorde worden gerangschikt. De mediaan is minder gevoelig voor extreme waarden dan het rekenkundig gemiddelde.

Voor meer informatie zie de methodologie op de website van het BISA: <https://bisa.brussels/themas/inkomens-en-uitgaven-van-de-huishoudens/fiscale-statistiek-van-de-inkomens>

Migratiesaldo van bedrijven: verschil tussen het aantal bedrijven (in de zin van de [maatschappelijke zetel](#)) dat zich in een gemeente komt vestigen en het aantal bedrijven dat de gemeente heeft verlaten in de loop van een geanalyseerde periode.

Modulair onderwijs: Modulair onderwijs is een onderwijsvorm waarbij het vak wordt opgedeeld in cursussen of modules die afzonderlijk kunnen worden gevolgd en waarvoor telkens een 'deelcertificaat' wordt uitgereikt. Wie alle modules van de opleiding met succes afrondt, ontvangt een diploma.

Mortinataliteit: mortinataliteit of foetale strefte betreft het aantal overlijdens voor of tijdens de bevalling wanneer er 22 zwangerschapsweken overschreden zijn of de foetus 500 gram of meer weegt, per 1.000 geboorten (levend- en doodgeborenen)

Niet-werkende werkzoekende (NWWZ): personen zonder betaalde arbeid, ingeschreven als werkzoekende bij de gewestelijke tewerkstellingsdienst (Actiris in het Brussels Gewest).

NO₂-concentratie: dit is de massa NO₂ (in microgram, µg) gemeten per volume-eenheid lucht (in kubieke meter, m³). Het is dus geen maatstaf voor lokale gasemissies, wel voor de lokale aanwezigheid van dit gas, ongeacht de herkomst ervan.

Officiële bevolking: alle personen die wettelijk ingeschreven zijn bij hun gemeentelijke administratie, met uitzondering van de asielzoekers.

OKAN (Onthaalonderwijs voor anderstalige kinderen): opvangonderwijs voor anderstalige kinderen in het Nederlandstalig onderwijs. Het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers is bedoeld voor leerlingen die niet de Belgische of Nederlandse nationaliteit hebben, die in België aankomen en die het Nederlands onvoldoende beheersen. Het onthaalonderwijs stelt deze leerlingen in staat om zo snel mogelijk Nederlands te leren. Voor meer informatie: www.onderwijsinbrussel.be

Rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming (RVT): om de financiële toegang van personen met een laag inkomen tot de gezondheidszorg te verbeteren, krijgen verschillende categorieën personen (alsook hun personen ten laste) een verhoogde tegemoetkoming van de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en dus een daling van het remgeld. Sinds januari 2014 zijn er drie voorwaarden die elk recht kunnen geven op de verhoogde tegemoetkoming: (1) recht hebben op bepaalde uitkeringen (leefloon, equivalent leefloon, IGO, tegemoetkoming voor personen met een handicap, verhoogde kinderbijslag voor kinderen met een handicap); (2) het statuut van wees of niet-begeleide minderjarige vreemdeling (NBMV); (3) een laag inkomen. Voor de eerste twee categorieën wordt het recht op de verhoogde tegemoetkoming automatisch toegekend voor de gerechtigde en zijn personen ten laste. Personen met een laag inkomen, die niet automatisch recht hebben op de verhoogde tegemoetkoming, kunnen een aanvraag indienen en het recht wordt al dan niet toegekend op basis van een onderzoek van de inkomens van het huishouden.

Schoolbevolking: populatie van leerlingen die regelmatig op een school zijn ingeschreven. De schoolbevolking kan om een aantal redenen verschillen van de officiële bevolking op dezelfde leeftijden: kinderen zonder verblijfsvergunning kunnen ingeschreven zijn in een school, zelfs als ze niet ingeschreven zijn in het bevolkingsregister, sommige kinderen volgen thuisonderwijs, enz.

Standaardisering (voor leeftijd): Gezondheidsparameters hangen sterk samen met leeftijd. Door te standaardiseren voor leeftijd wordt rekening gehouden met de verschillen in leeftijdsstructuur tussen het Gewest en een bepaalde gemeente, wat vergelijkingen mogelijk maakt. Dit wordt verwezenlijkt door de waargenomen respectieve cijfers per leeftijdscategorie toe te passen op een standaardpopulatie. Deze gestandaardiseerde cijfers wijken dus af van de "ware" cijfers en worden alleen gebruikt om abstractie te maken van de leeftijdsverschillen in de te vergelijken populaties.

Statistische formulieren voor geboorten en overlijden: de geboorte- en sterftestatistieken kunnen aan de hand van twee bronnen worden opgesteld: het rijksregister (officiële bevolking) en de statistische formulieren voor geboorten en overlijden. Deze laatste bron omvat alle geboorten en overlijdens, ook deze bij de personen die niet ingeschreven zijn in het rijksregister, maar die in de gemeente wonen. Het aantal geboorten en overlijdens dat via de formulieren wordt geteld, is meestal hoger dan het aantal geboorten en overlijdens via het rijksregister. Voor meer informatie: www.vivalis.brussels

Statistische sectoren: de statistische sectoren vertegenwoordigen de kleinste administratieve eenheid en zijn het resultaat van de onderverdeling van het grondgebied door Statbel, op basis van structurele kenmerken van sociale, economische, stedenbouwkundige en morfologische aard.

Totaal vruchtbaarheidscijfer: deze indicator is de som van de leeftijdsspecifieke vruchtbaarheidscijfers in een jaar/periode. Hij kan worden geïnterpreteerd als het gemiddelde aantal kinderen dat een vrouw zou hebben als ze gedurende haar hele vruchtbare leven de vruchtbaarheidsomstandigheden zou ervaren die in dat jaar of in die periode zijn waargenomen.

Tweede kroon: in de concentrische voorstelling van een stad duidt een kroon [wijken](#) aan met een zekere maatschappelijke, stedenbouwkundige homogeniteit, die een ring vormen binnen de stad. De tweede kroon van het Brussels Gewest omvat de wijken die het meest aan de buitenkant van de stad liggen, buiten de middenring, gevormd door de grote lanen in het zuiden (Churchillaan) en in het oosten (Generaal Jacqueslaan, Louis Schmidlaan, Saint-Michellaan, Brand Whitlocklaan, August Reyerslaan en Lambermontlaan) en de spoorlijnen in het westen. Deze tweede kroon werd verstedelijkt na de [eerste kroon](#) en bereikte de grenzen van het Brussels Gewest rond 1960.

Vestigingseenheden: Onder vestigingseenheid verstaat men een plaats die men, geografisch gezien, kan identificeren door een adres waar ten minste één activiteit van de onderneming wordt uitgeoefend of van waaruit de activiteit wordt uitgeoefend. Dit kan een werkplaats zijn, een magazijn, een verkooppunt, een kantoor, een directie, een zetel, een agentschap of een filiaal.

Wachtregister: register dat in 1994 in elke gemeente werd gecreëerd en gecentraliseerd op het niveau van het Rijksregister, waarin de registratie wordt bijgehouden van personen die verklaren vluchteling te zijn of die erkenning van het vluchtelingenstatuut aanvragen.

Werkgelegenheidsgraad: percentage van de werkende beroepsbevolking (met een job) in de bevolking op beroepsactieve leeftijd (15-64 jaar).

Werkloosheidsgraad: percentage van de werkloze bevolking (niet-werkende beroepsbevolking) in de [beroepsbevolking](#).

Wijken: de wijken van het Brussels Gewest die in deze publicatie worden gebruikt, zijn deze van de Wijkmonitoring. Een wijk is een som van [statistische sectoren](#), aan elkaar grenzend, gegroepeerd in functie van hun sociaaldemografische en fysieke kenmerken. Voor meer informatie: <https://wijkmonitoring.brussels/>

Zware diensten voor bedrijven (G-46 & H): deze sector omvat de groothandel (met uitzondering van motorvoertuigen en motorfietsen) en de sector vervoer en opslag.

ACRONIEMEN EN AFKORTINGEN

Actiris	Brusselse Gewestelijke Dienst voor Arbeidsbemiddeling	OESO	Organisatie voor economische samenwerking en ontwikkeling
IMA	Intermutualistisch Agentschap	OKAN	Onthaalonderwijs Anderstalige Nieuwkomers
KSZ	Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid	ONE	Office de la Naissance et de l'Enfance
RVT	Rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming voor de verzekering voor geneeskundige verzorging	RVA	Rijksdienst Voor Arbeidsvoorziening
GGC	Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie	RVP	Rijksdienst voor Pensioenen
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn	RSZ	Rijksdienst voor Sociale Zekerheid
dB	Decibel	WGO	Wereldgezondheidsorganisatie
NWWZ	Niet-werkende werkzoekenden	GPB	Gewestelijk Bestemmingsplan
ELL	Equivalent leefloon	RR	Rijksregister
EU-SILC	European Union – Statistics on Income and Living Conditions	LL	Leefloon
IGO	Inkomensgarantie voor ouderen	BGHM	Brusselse Gewestelijke Huisvestingsmaatschappij
HORECA	Activiteitstak die alle hotels en eet- en drinkgelegenheden (restaurants en cafés) omvat	FOD	Federale Overheidsdienst
BISA	Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse	SPP	Federale openbare programmadienst
RIZIV	Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering	GOB	Gewestelijke Overheidsdienst Brussel
PB	Personenbelasting	btw	Belasting op de toegevoegde waarde
NBMV	Niet-begeleide minderjarige vreemdeling	EU	Europese Unie
		ULB	Université libre de Bruxelles
		VUB	Vrije Universiteit Brussel
		WSE	Steunpunt Werk en Sociale Economie

MEER WETEN

Wijkmonitoring van het
Brussels Hoofdstedelijk Gewest

<https://wijkmonitoring.brussels>

Brussels Instituut voor
Statistiek en Analyse

www.bisa.brussels

Observatorium voor Gezondheid en Welzijn
van Brussel-Hoofdstad

www.vivalis.brussels

BIBLIOGRAFIE

Andrieux J., Eggen M., Bouland C., Stand van zaken van de verbanden tussen milieu en gezondheid in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Centre de Recherche en Santé Environnementale et Santé au Travail (École de Santé Publique, Université libre de Bruxelles), Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad. 2020.

Avalosse H., Maron L., Lona M., *et al.* (2019), Ongelijkheid in gezondheid, Inter-mutualistisch Agentschap (IMA), Brussel

Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse, Wilmotte P.-F. (2022), Welke ondernemingen vestigen zich in of verlaten het Brussels Hoofdstedelijk Gewest? Focus nr. 55

Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse, Wilmotte P.-F. (2022), De gevolgen van de migratie van Belgische ondernemingen voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Focus nr.54

Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse, Hermia J.-P. en Treutens P.-P. (2021), Recente evolutie van de inkomens in Brussel op wijkniveau, Focus nr 41

Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse, Ermans T. (2019), Brusselse huishoudens en de auto, Focus nr 32

Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse en Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad (2016), Zoom op de gemeenten: Jette.

Hub.brussels, ULB & Perspective.brussels. 2019. De Brusselse handel in cijfers: analyse van het ruimtelijk koopgedrag van de Brusselse huishoudens. Brussels: Hub.brussels. https://perspective.brussels/sites/default/files/documents/article_4_-_vf_-_nl.pdf

Jaumain S. (Dir.) (2008), La Région de Bruxelles-Capitale. Histoire et Patrimoine des communes de Belgique, Bruxelles, Editions Racine, 624 p.

Leefmilieu.brussels (2022), Kwaliteit van de buitenlucht: stand van zaken. Concentratie van stikstofdioxide (NO₂): <https://leefmilieu.brussels/burgers/tools-en-data/het-milieu-stand-van-zaken/kwaliteit-van-de-buitenlucht-stand-van-zaken>. Geraadpleegd op 12-12-2022.

May X., Ermans T. en Hooftman N. (2019), "Bedrijfswagens: diagnostiek en uitdagingen van een fiscaal regime", Brussels Studies, Synthesenota's, n° 133. URL: <https://journals.openedition.org/brussels/2366?lang=nl>

Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad (2020). 'Overmatige schuldenlast in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, gevolg en verzwarende factor van armoedesituaties: presentatie en analyse van de gegevens van vier schuldbemiddelingsdiensten en van de Centrale voor kredieten aan particulieren'. Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, Brussel

Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad (2019), Dossier 2019/2 – Iedereen even gezond in Brussel? Recente cijfers en kaarten over sociale ongelijkheden in gezondheid, Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, Brussel

Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad (2017) Inzichten in non take-up van de sociale rechten en in sociale onderbescherming in het Brussels Gewest, Thematisch katern van het Armoederapport van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 2016, Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie: Brussel.

Parking.Brussels (2020), Autodelen - Evaluatierapport van de gewestelijke spreiding, 16 p.

Perspective.brussels (2021), Monitoring van de publieke woonprojecten in Brussel nr 5, 43 p.

Roberfroid D., Dauvrin M., Keygnaert I., Desomer A., Kerstens B., Camberlin C., Gysen J., Lorant V., Derluyn I. (2015), Welke gezondheidszorg voor personen zonder wettig verblijf? Health Services Research (HSR). Brussel: Federaal Kenniscentrum voor de Gezondheidszorg (KCE). KCE Reports 257Bs. D/2015/10.273/109.

Rygaert X., Vaes B., Vanoverloop J. *et al.* (2021), Chronische ziekten bij mensen met een statuut chronische aandoening: lessen uit een koppeling tussen gegevens van Intego en het InterMutualistisch Agentschap, IMA, Brussel.

Van der Heyden J., Nguyen D., Renard F., Scohy A., Demarest S., Drieskens S., Gisle L. Belgisch gezondheidsonderzoek 2018. Brussel, België: Sciensano; Rapportnummer: 2019/14.440/89.

Zoom op de gemeenten: Jette

De publicatie 'Zoom op de gemeenten' van het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse en het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad verzamelt en analyseert demografische, socio-economische, welzijns- en gezondheidsindicatoren van de bevolking voor elk van de 19 Brusselse gemeenten. Deze publicatie dient als beleidsondersteunend instrument en geeft het werkveld inzage in de kenmerken van de bevolking waarmee en het grondgebied waarop ze werken.

www.bisa.brussels
www.vivalis.brussels